

DOPUNA

**Završno izvješće o provedbi Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke
2013. - 2020. godine**

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

Rijeka, 25. 3. 2021.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/r predsjednika Andreja Poropata

Na temelju članka 58. Statuta Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 24/09, 11/10 i 5/13 i "Službene novine Grada Rijeke" broj 7/14, 12/17, 9/18, 11/18-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) podnosim Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje **Završno izvješće o provedbi Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke 2013. - 2020.**

Na temelju članka 66. stavka 3. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 29/09, 14/13 i 22/13-ispr. i "Službene novine Grada Rijeke" broj 10/17, 14/18, 2/19-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) za izvjestitelje na sjednici Gradskog vijeća Grada Rijeke određuju se mr.sc. Vojko Obersnel i Ivan Šarar, pročelnik Odjela gradske uprave za kulturu.

GRADONAČELNIK

mr.sc. Vojko OBERSNEL

Obrazloženje

Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici održanoj 17.04.2013. usvojilo je Strategiju kulturnog razvitka Grada Rijeke za razdoblje od 2013. do 2020. (u daljnjem tekstu: Strategija) s ciljem da se prvi put kroz jedan strateški dokument definiraju kulturne politike Grada Rijeke kako bi se potaknuo brži kulturni razvitak.

Strategija je donesena u uvjetima očekivanog predstojećeg ulaska Hrvatske u EU i razdobljem u kojem se otvarala financijska perspektiva Europske unije (2014.-2020.), jer je preduvjet za ostvarenje mnogih ciljeva Strategije bilo upravo uspješno i djelotvorno korištenje financijskih sredstava europskih fondova. Pored navedenog, odluka o gotovo osmogodišnjem strateškom razdoblju temeljila se na činjenici da je Europska komisija 2012. izabrala Hrvatsku i Irsku kao zemlje u kojima će dva grada biti proglašena Europskom prijestolnicom kulture 2020. godine. Kandidatura Grada Rijeke za ovaj prestižni naslov postavljena je kao jedno od uporišta same Strategije.

Strategijom su obuhvaćeni svi oblici poticanja, razvijanja i unapređivanja kulturnih djelatnosti što pridonose razvitku i unapređivanju kulturnog života grada. Njome su opisani opći i posebni ciljevi te načini njihova ostvarivanja kroz niz mjera, uz jasno definirane pokazatelje uspješnosti kojima će se mjeriti ostvarenje tih ciljeva, tako da je sam dokument u sebi sadržavao i elemente akcijskoga plana.

Tijekom razdoblja provedbe, Gradskom vijeću Grada Rijeke upućivala su se izvješća o provedbi, koja su usvojena na sjednicama održanim 14.5.2018. i 9.7.2019., dok se ovim materijalom daje Završno izvješće o provedbi Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke za razdoblje od 2013. do 2020. godine.

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE O PROVEDBI STRATEGIJE KULTURNOG RAZVITKA
GRADA RIJEKE 2013. – 2020.

Rijeka, ožujak 2021.

Sadržaj

---

1. Uvodna riječ Gradonačelnika	3
2. Temeljne vrijednosti.....	4
3. Financiranje kulture.....	5
4. Opći strateški ciljevi	7
5. Prioriteti.....	21
6. Posebni strateški ciljevi i mjere.....	26
6.1. Kulturna dobra.....	26
6.1.1. Zaštita materijalne kulturne baštine.....	26
6.1.2. Zaštita nematerijalne kulturne baštine.....	36
6.1.3. Muzejska djelatnost.....	36
6.1.4. Knjižnična djelatnost – Gradska knjižnica Rijeka	41
6.2. Kulturno i umjetničko stvaralaštvo	44
6.2.1. Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka.....	44
6.2.2. Gradsko kazalište lutaka Rijeka.....	47
6.2.3. Hrvatski kulturni dom na Sušaku	50
6.2.4. Kulturne djelatnosti	52
6.2.5. Programi kulture u zajednici - mjesni odbori, civilne inicijative i nacionalne manjine... 77	
6.3. Međunarodna kulturna suradnja	83
6.3.1. Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020.....	83
6.3.2. Mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju.....	90
6.3.3. Sudjelovanje u programima Europske unije	92
6.4. Međusektorska suradnja	97
6.4.1. Kulturno i umjetničko obrazovanje.....	97
6.4.2. Kulturni turizam	98
6.4.3. Kulturne i kreativne industrije.....	100
7. Zaključna riječ Pročelnika Odjela gradske uprave za kulturu	102
Prilog 1.....	103

1. Uvodna riječ Gradonačelnika

Za nama je osmogodišnje razdoblje provedbe Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke, dokumenta u kojem smo 2013. godine zacrtali strateške ciljeve razvoja kulturne politike u gradu, ali i najavili vrlo konkretne ideje koje su tada tražile put ka realizaciji.

Iako nam je svima u sjećanju najsvježija 2020. godina, a ona je i u strateškim promišljanjima bila pozicionirana kao bitna godina jer smo se nadali krunjenju riječke kulture titulom Europske prijestolnice kulture, nepravедno bi bilo suditi uspješnost provedbe čitave Strategije samo po toj godini. Naime, 2020. je, unatoč svemu, za riječku kulturu bila jedna od najboljih godina. Mnogi će reći da je bila i najbolnija, a svi će se složiti da je bila posve – atipična, pogotovo ako imamo na umu čitavo razdoblje obuhvaćeno ovom Strategijom.

Valja podsjetiti da je 2016. godine, nakon uspješne kandidature i osvajanja titule EPK, čime je ujedno bio ostvaren jedan od vrlo bitnih ciljeva, započelo dugo razdoblje pripremanja za provedbu ovog velikog projekta. Upravo su te pripreme, kako u programskom, tako i u infrastrukturnom smislu, najuže povezane uz uspješnost provedbe ukupne kulturne Strategije.

Da, godina koja zatvara ovu priču, 2020., donijela je potpuno neočekivani prevrat s pandemijom COVID 19, ali zahvaljujući strateškom promišljanju, Rijeka je te godine u gotovo nemogućim okolnostima obnovila i završava obnovu kulturne infrastrukture, održala živom nezavisnu kulturnu scenu, ojačala snagu institucionalne kulture, a sama kulturna događanja učinila dostupnima najširoj javnosti. Sve su to ujedno bili i neki od važnih ciljeva kulturne Strategije i, ako je 2020. godina bila test - uspješno smo ga prošli, jer ciljevi kulturne Strategije u visokom su postotku ostvareni. Naime, riječka se kultura nije događala samo 2020., ona se razvijala i gradila kroz svih osam godina i zato je tešku 2020. dočekala i ispratila - na nogama. Šokantna godina, ali usprkos svemu – za Rijeku uspješna.

Od 2013. do sada, obnovljen i opremljen 21 prostor namijenjen djelatnosti kulture, pritom sam kvart kulture Benčić sa svoja 4 prostora predstavlja ujedno i najveću investiciju u kulturnu infrastrukturu ikad otkad je samostalne Hrvatske. Ova ulaganja nisu išla nauštrb programskih financiranja. Dapače, organizacijska struktura i programi u ustanovama su u istom razdoblju osnaženi, a razina financiranja vaninstitucionalne kulture nije smanjivana u odnosu na 2016. godinu, kada je započela priprema, odnosno realizacija projekta EPK. Čitav niz udruga u razvojnom je razdoblju EPK projekta dodatno osnažen edukacijama, programima međunarodne suradnje, a u konačnici i participiranjem u samom programu 2020. Izrazito puno je u ovom strateškom razdoblju učinjeno u području dostupnosti kulture svima, a posebice djeci, te u kontekstu uklanjanja fizičkih barijera kako bi kultura bila dostupna i osobama s invaliditetom. I baš je EPK projekt otvorio ovu važnu temu uključenosti i osvjetlio ovo područje na vrlo poseban način koji trajno ostaje u svijesti promicatelja i organizatora kulturnih događanja u gradu.

Izveštajni dokument sve ovo potkrepljuje detaljnijim opisima, a još čvršća slika realizirane Strategije nalazi se u fizičkoj zbilji - novim objektima kulture, živim programskim sadržajima i vedrim licima kulturne publike.

2. Temeljne vrijednosti

Temeljna odrednica i vrijednost kulturne politike Grada Rijeke jest čvrsto uvjerenje da je kultura javno dobro koje se kao takvo financira iz gradskoga proračuna na dobrobit svih građana. Ono proizlazi iz shvaćanja da je kultura neprocjenjiva i jedinstvena društvena vrijednost koja obogaćuje duhovnu dimenziju naših života te nam daje mogućnost kvalitetnije komunikacije i uspješnijeg razvoja, kako pojedinaca, tako i zajednice kao skladne cjeline. Tijekom proteklih osam godina provodili smo kulturnu politiku temeljenu na poštivanju slobode umjetničkog stvaralaštva i na vrijednostima tolerancije, dijaloga i suradnje. Vrijednosti koje je stvorila kultura od trajnog su značaja te su pridonijele kako i učvršćivanju, tako i u nadogradnji kulturnog identiteta našega grada. Također, istovremeno su djelovale kao razvojne silnice u kontekstu napredne ekonomije utemeljene na znanju, kreativnosti i inovacijama.

Smatramo da je nedopustivo jednodimenzionalno shvaćanje kulture kao sredstva ekonomskog razvoja – primjerice kroz potpunu komercijalizaciju kulturnih programa. U skladu s navedenim vrijednostima promicanje i razvoj kulture u Gradu Rijeci jest u općem, javnom interesu i u službi svih građana Rijeke. Svi oni imaju pravo na kulturu kao dio neotuđivih ljudskih prava, uključujući pravo na kvalitetne kulturne programe koji se financiraju iz gradskoga proračuna, pravo na sudjelovanje u kulturnom životu i pravo na razvijanje vlastitih kulturnih aktivnosti. Kulturna politika Grada Rijeke temelji se na načelima sveobuhvatne dostupnosti kulture, aktivne participacije građana, slobode kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, poticanju kvalitete umjetničkog stvaralaštva te poticanje kulturne raznolikosti i multikulturalnosti. Mišljenja smo da nas ove vrijednosti i načela jedina vode na putu razvoja kulture kao esencijalne djelatnosti društvene zajednice – djelatnosti koja je u ovom razdoblju iskoračila iz svojih okvira i preuzela aktivniju ulogu u procesima urbanog preobražaja. Naime, pokazalo se da kultura nije neka izdvojena društvena sfera niti hermetički zatvoreni sustav - naprotiv, kultura je pozitivno djelovala i na ostale sfere društva – obrazovanje, turizam, gospodarstvo, urbanizam, itd. - te vjerujemo da je zaživjela kako u gradskom tkivu, tako i u svakome od nas.

3. Financiranje kulture

U dva bazična grafička prikaza na temu financija, najvažniji su sljedeći trendovi, koji proizlaze iz zadanih glavnih strateških prioriteta:

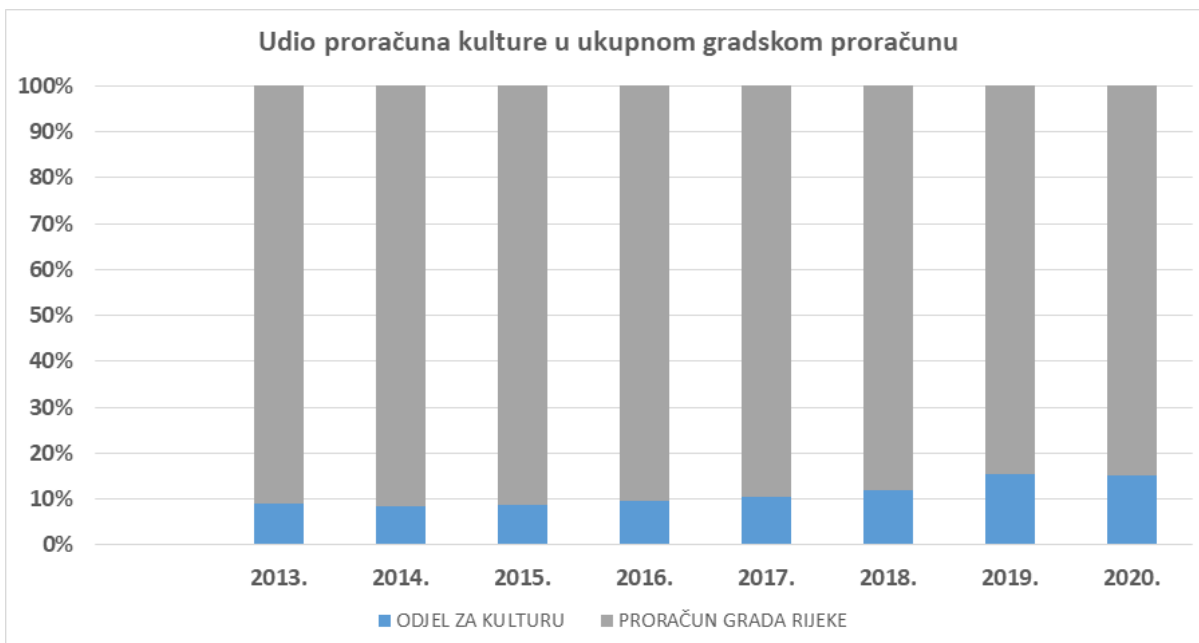
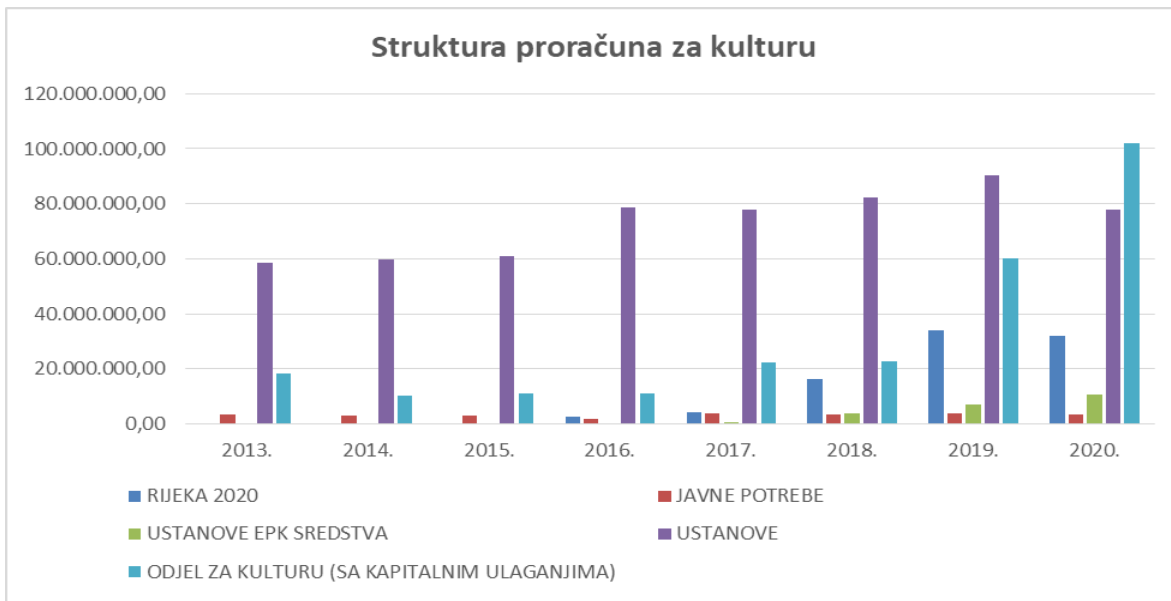
1. Udvostručenje proračuna za kulturu u kontekstu ukupnog gradskog proračuna, sa prosječno 9% na preko 18% u zadnje dvije godine strateškog perioda
2. Enorman rast investicija nastao na valu projekta EPK 2020 i uspješnog povlačenja EU sredstava
3. Uključenost ustanova u projekt EPK 2020, što je vidljivo i iz financijskih pokazatelja
4. Sredstva za javne potrebe u kulturi nisu se smanjivala za vrijeme EPK 2020 ciklusa, kako je i obećano

Treba napomenuti da je u strateškom periodu, osim gotovo 150 milijuna kuna povučenih EU sredstava, ostvareno i sufinanciranje projekta EPK 2020 sa nacionalnog nivoa u iznosu od 52,8 milijuna kuna te od strane PGŽ u iznosu od gotovo 8 milijuna kuna. Nikada ranije nisu vanproračunska sredstva u tolikom razmjeru i količini sudjelovala u proračunu kulture.

S obzirom da je većina tih vanproračunskih sredstava realizirana u drugoj polovici strateškog razdoblja, zaključujemo da je gotovo trećina prihoda ukupnog proračuna za kulturu u tom periodu realizirana izvan izvornih gradskih prihoda.

Također, valja napomenuti da financijski podaci za ustanove u kulturi zaključno sa 2015.-om godinom nisu izravno usporedivi, jer je s uvođenjem sustava Državne riznice 2016.-e godine za ustanove prikazuje konsolidirani proračun koji uključuje sve prihode, a ne samo gradskog proračuna. Znajući tu činjenicu već iz ovog elementarnog grafikona vidljivo je da, kumulativno, ustanove više od 20% prihoda ostvaruju izvan gradskog proračuna.

4. Opći strateški ciljevi

Opći strateški ciljevi kulturne politike Grada Rijeke do 2020. godine bili su:

1. Očuvanje postignutog stupnja kulturnog razvitka te stvaranje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za brži razvoj kulturnih djelatnosti,
2. Podizanje razine kvalitete kulturnih dobara i usluga na svim područjima,
3. Povećanje dostupnosti kulturnih dobara i usluga koje se financiraju iz proračuna Grada Rijeke,
4. Organizacijsko i upravljačko osuvremenjivanje ustanova u kulturi kojima je osnivač Grad Rijeka,
5. Obnova kulturne infrastrukture čiji je vlasnik Grad Rijeka,
6. Potpora razvoju nezavisne kulture,
7. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija,
8. Jačanje međunarodne prepoznatljivosti Rijeke kao „grada kulture i kreativnosti“,
9. Unapređenje razvoja kulturnog turizma,
10. Jačanje međusektorske suradnje,
11. Informatizacija i digitalizacija kulturnih ustanova,
12. Jačanje umjetnosti u javnom prostoru i
13. Promicanje i razvoj kulturnog i umjetničkog obrazovanja.

1. Očuvanje postignutog stupnja kulturnog razvitka te stvaranje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za brži razvoj kulturnih djelatnosti

Ovaj cilj strategije kulturnog razvitka u potpunosti je ostvaren i nadmašen. Postignuti standard unaprijeđen je kako po pitanju materijalnih i infrastrukturnih uvjeta, tako i po pitanju razvoja organizacijskih i upravljačkih struktura te financiranja programa.

Iza nas je veliki razvojni i investicijski ciklus koji je rezultirao potpuno novom institucionalnom i vaninstitucionalnom infrastrukturom (ukupno 21 novi prostor namijenjen djelatnosti kulture), osnivanjem dvije nove ustanove i uspostavljanjem tri prostora kulture/kulturna centra kojima upravlja vaninstitucionalni sektor.

Ciklus izgradnje novih objekata za djelatnost kulture, prvi u gradskoj povijesti, kao i cijeli spektar programa EPK 2020 projekta ostvaren je uglavnom iz dva izvora - fondova Europske unije i Proračuna Grada Rijeke. Ostvarenje navedenih strateških ciljeva kulture podrazumijevalo je značajnu alokaciju iz Proračuna Grada Rijeke za kulturu, međutim, vjerujemo da je ovo ulaganje bilo iznimno uspješno. Osnažilo je temelje razvoja svih kulturnih djelatnosti i revitaliziralo gradsko urbano tkivo, dok smo ujedno uspjeli zadržati iznos financiranja vaninstitucionalne kulture na razini 2016. godine kada je započela realizacija projekta Europske prijestolnice kulture.

2. Podizanje razine kvalitete kulturnih dobara i usluga na svim područjima

U ovom strateškom razdoblju napravljen je generacijski iskorak u podizanju kvalitete infrastrukturnih temelja kulture. Po prvi put od svog osnutka trima riječkim ustanovama u kulturi (MGR, MMSU i GKR) osigurana je mogućnost djelovanja u prostorima namjenski obnovljenima i opremljenima za njih i u skladu s njihovim specifičnim potrebama. Uz iskorak u institucionalnom sektoru, otvoreni su i novi prostori za nezavisnu kulturu koji su omogućili organizacijsko jačanje civilnog sektora, kao i pružili priliku za razvoj poduzetnika koji djeluju u domeni kreativnih industrija. Svi novootvoreni - obnovljeni i opremljeni prostori omogućili su veću, i posljedično kvalitetniju kulturnu ponudu. U ovom strateškom razdoblju obnovili smo i opremili 21 novi prostor namijenjen za djelatnost kulture, od kojih ustanove upravljaju s njih 13, a raznorodni korisnici s njih 5 dok sa 3 upravlja Grad Rijeka, ali je dostupan za korištenje svim građanima.

Novi prostori kulture:

- Muzej grada Rijeke (obnovljena Palača Šećerane, obnovljena Kockica i Bivše željezničko skladište na Žabici - izložbeni prostor „Torpedo – prvi na svijetu“)
- Muzej moderne i suvremene umjetnosti (tzv. H-objekt i stan u Zagrebačkoj ulici za Rezidencijalni program „Kamov“)
- Gradska knjižnica Rijeka (Dječja kuća, ogranak lijepe književnosti u Filodrammatici i ogranak na Trsatu)
- Art kino (Mini Art kino i Art kino Lab)
- Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca (nove radionice i skladišta u Baračevoj ulici i „Zajc Lab“ u Delti 5)
- Exportdrvo (Grad Rijeka)
- Delta 5 (Grad Rijeka - Sveučilište u Rijeci, „DeltaLab: Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam“)
- RiHub, coworking prostor za dionike kreativnih industrija (Grad Rijeka)
- Nova galerija „Juraj Klović“ (Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka)
- Društveno-kulturni centar Drenova (Udruga Bez granica)
- Knjižara i antikvarijat Ex-Libris (Ex libris d.o.o.)
- Muzej farmacije JGL (Jadran-galenski laboratorij d.d.u suradnji sa Muzejom grada Rijeke)
- Galerija Principij (Fotoklub Rijeka)
- Muzej djetinjstva (Udruga Calculus)

3. Povećanje dostupnosti kulturnih dobara i usluga koje se financiraju iz proračuna Grada Rijeke

Javna kulturna dobra i usluge moraju biti dostupni svim građanima Rijeke bez obzira na njihov socijalni i ekonomski status, dob, spol, nacionalnost, vjersku pripadnost i druge osobne karakteristike. Kulturni sustav stoga mora biti usmjeren na dobrobit svih građana, a ne samo onih koji redovito posjećuju kulturne priredbe i to neovisno o njihovoj naobrazbi, imovini, društvenom položaju i sl.. Načelo dostupnosti kulture, između ostalog, podrazumijeva i dostupnost u cijeni kulturnih dobara i usluga koja je primjerena trenutnoj ekonomskoj situaciji.

Utoliko je potrebno posebnu pozornost posvetiti najugroženijim društvenim grupama: nezaposlenima, siromašnima, osobama s posebnim potrebama i starijim osobama.

Dostupnost javnih kulturnih dobara i usluga manifestira se u osiguravanju cijene usluga gradskih kulturnih ustanova koje su prihvatljive većini građana, ravnomjernoj pokrivenosti cjelokupnog gradskog područja osnovnim kulturnim uslugama, osiguravanjem raznovrsnih kulturnih sadržaja za različite generacijske i druge društvene skupine, „internetskoj pokrivenosti“ kulture, omogućavanjem pristupa kulturnim ustanovama bez fizičkih barijera invalidima i tomu slično.

Dostupnost za osobe sa invaliditetom ugrađena je kao važna zadaća u sve glavne investicijske projekte. Svi objekti u kompleksu Benčić uključuju visok standard dostupnosti za osobe sa invaliditetom, od prilaza, liftova i njihovog rasporeda, toaleta, do samog programskog sadržaja. Politika cijena svih gradskih ustanova uvažava smjernice zadane strategijom, tako da brojne društvene skupine (djeca, umirovljenici, studenti, osobe s invaliditetom, nezaposleni) ostvaruju značajne popuste na pune cijene ulaznica ili pretplatničkih paketa.

No, osim tih dvaju strategijom zadanih ciljeva na temu dostupnosti kulture, petogodišnji „EPK 2020 ciklus“ značajno je proširio i promijenio polje kulturne djelatnosti a samim time i stvorio potpuno nove razine i načine uključenosti u kulturni život zajednice. Volonterski program razvijen u sklopu EPK 2020, po prvi put je ozbiljno aktivirao veliku, profesionalno organiziranu i vođenu volontersku bazu koja uključuje više od 400 volontera sa preko 8500 volonterskih sati na gotovo 200 kulturnih programa. Desetine programa civilnih inicijativa i „Zelenog vala“ uključile su na stotine amatera i građana u projekte koje su sami kreirali i realizirali, s napomenom da su te programe i evaluirali, uključujući i odluke o financiranju, sami građani-amateri okupljeni u Vijeće građana. Značajan odmak od uobičajenih načina uživanja u umjetnosti i kulturi postignut je desetinama programa u javnom prostoru, od postamenata na Korzu do niza umjetničkih intervencija na javnim površinama koje su besplatno, privremeno ali i trajno, dostupne svim građanima. Svi ti projekti značajno su pomaknuli dosadašnje granice sudjelovanja u kulturnom životu grada, kao i granice uobičajenog poimanja što su to uopće kulturni programi. EPK 2020 ciklus značajno je pomaknuo granice kulture ka programima koji graniče s urbanističkim, komunalnim, zelenim, obrazovnim, aktivističkim i općenito širokim društvenim temama. Možemo reći da je u ovom strateškom periodu kultura postavljena kao horizontalni prioritet koji obuhvaća brojne javne, komunalne djelatnosti.

Veliki iskorak napravljen je u korištenju EU sredstava u programima koji su usmjereni ka specifičnim društvenim skupinama, poput projekta „Peti ansambl“ (Grad Rijeka, HNK Ivana pl. Zajca i Centar za odgoj i obrazovanje) koji je usmjeren na djecu sa specifičnim teškoćama u razvoj i projekt Art kina „Moja filmska priča“ namijenjen osobama treće životne dobi. U ovom kontekstu treba barem spomenuti i „Dječju kuću“, i kao programsku liniju EPK 2020 i kao fizički prostor, budući da te aktivnosti predstavljaju snažan iskorak u kakvoći i količini kulturnih programa namijenjenih djeci.

Ističemo i projekte Gradske knjižnice Rijeka - „Čitanje za Treću dob“ i „Knjižnica na pragu Vašeg doma“ putem kojeg se dostavljaju knjige na kućnu adresu, a namijenjena je osobama treće životne dobi i osobama s invaliditetom, s prebivalištem na području grada Rijeke, koji zbog ograničene ili onemogućene pokretljivosti ne mogu samostalno dolaziti u Knjižnicu. Ovom

uslugom se primijenjuje temeljno načelo i zadaću javnih knjižnica: svim građanima omogućiti jednak pristup knjižničnim uslugama. Iako u sustavu Gradske knjižnice Rijeka djeluje bibliobusna služba čija je namjera također da knjige i knjižničnu građu doveze što bliže stvarnim korisnicima, postoji još i ona kategorija korisnika koja se uopće ne može koristiti javnim uslugama zbog nemogućnosti kretanja (najčešće invalidi, bolesni, osobe treće životne dobi). Korisnici ove usluge „imaju svoje osobne knjižničare koji se brinu o njihovu čitateljskom ukusu i iskazanim potrebama za određenim sadržajima, autorima, žanrovima, veličinom fonta, itd.. U ponudi su knjige – tiskane i zvučne, te filmovi, a odjednom se mogu posuditi 4 knjige i 4 filma. Knjižničari službenim knjižničnim vozilom dostavljaju knjige na kućne adrese korisnika usluge jednom mjesečno.

Opći zaključak u ovom strateškom cilju je da su osnovne strateške namjere ostvarene, uz značajna unapređenja koja izvornom strategijom niti nisu bila predviđena, a čiji je karakter snažno povećanje uključenosti u kulturni život grada i zajednice.

4. Organizacijsko i upravljačko osuvremenjivanje ustanova u kulturi kojima je osnivač Grad Rijeka

U doba brzih promjena modernizacija je prijeka potreba svake kulturne organizacije koja želi ići u korak s vremenom. U postojećim financijskim okolnostima podizanje razine kvalitete kulturne ponude, uz istodobno povećanja opsega kulturnih dobara i usluga, bio je izuzetno zahtjevan zadatak za svaku kulturnu ustanovu. Slijedom toga, ustanove su osuvremenile svoju unutarnju organizaciju i sustav upravljanja s ciljem poboljšanja kvalitete programa i rada svih zaposlenih. Svoju organizaciju i način djelovanja kontinuirano prilagođavaju stvarnim potrebama posjetitelja uvođenjem novih tehnologije i suvremenih pristupa u svrhu poboljšanja poslovne učinkovitosti i ostvarivanja programskog uspjeha.

Promjene u načinu upravljanja gradskih ustanova u kulturi podrazumijevaju proizišle su i iz promjena u načinu djelovanja sustava gradske uprave - primjerice izmjenama u financijskom poslovanju uvođenjem sustava Riznice Grada Rijeke. Riznica je uvedena u poslovanje 2015. godine te je njome unaprijeđena transparentnost poslovanja Grada i svih Proračunskih korisnika – pa tako i ustanova u kulturi kojima je osnivač Grad Rijeka. Primjena Riznice anulirala je potrebu transfera iz proračuna prema korisnicima, već se izravno podmiruju računi prema dobavljačima - uz cjelovit nadzor trošenja, bilo da je riječ o njihovim vlastitim prihodima ustanova ili sredstvima iz proračuna.

5. Obnova kulturne infrastrukture čiji je vlasnik Grad Rijeka

Ovo strateško razdoblje najviše je obilježilo iznimno ulaganje u nasušno potrebnu obnovu gradske kulturne infrastrukture. Središnji projekt obnove usredotočio se je na urbanu cjelinu bivšeg industrijskog kompleksa „Rikard Benčić“ čiji objekti su namijenjeni radu gradskih ustanova u kulturi. Projekt je sufinanciran sredstvima proračuna Grada Rijeke, Ministarstva kulture RH, Ministarstva gospodarstva RH i fondova Europske unije. Ovim projektom u potpunosti će se revitalizirati taj dio grada. Kompleks se sastoji od 4 objekta – Palače Šećerane, H-objekta, Dječje kuće i T-objekta, od kojih su obnovljeni Palača Šećerane i H-objekt u kojima

od 2017. godine djeluje Muzej moderne i suvremene umjetnosti, a od 2020. godine Muzej grada Rijeke. T-objekt i Dječja kuća u postupku su obnove te se otvorenje Dječje kuće očekuje u ožujku 2021. godine, a T-objekta, tj. Gradske knjižnice Rijeka u 2022. godini. Ovim uistinu kapitalnim ulaganjem sačuvana je i obnovljena kulturna baština i revitaliziran jedan veliki dio šireg gradskog centra koji je stekao novu društvenu vrijednost i poduzetnički potencijal. Rijeka je cjelovitom rekonstrukcijom kompleksa „Benčić“ dobila kulturni kvart kakav imaju samo rijetki gradovi u ovom dijelu Europe, a s kojima se Rijeka može uspoređivati veličinom i općim standardom.

Projekt obnove bivšeg industrijskog kompleksa „Rikard Benčić“ jedinstven je po svojem obuhvatu, metodi obnove koja uključuje izuzetno raznovrsno kombiniranje izvora financiranja, kao i višestrukim benefitima koji uključuju potpuno uređenje desetljećima derutne zone „Benčić“, postavljanje novog sustava komunalne infrastrukture, stvaranje jedne od najvećih javnih površine (gradskog trga i parka) u širem centru, višestruko podizanje standarda djelovanja gradskih institucija koje su svojim minulim radom više puta pokazale koliko trebaju i zaslužuju bolje uvjete rada. Projekt „Benčić“ ujedno kombiniranjem dvaju kompleksnih EU projekta veći dio financiranja ostvaruje iz EU izvora (više od 100 milijuna kuna) i predstavlja po obuhvatu i ukupnoj cijeni najveći infrastrukturni projekt na području kulture od osamostaljenja Republike Hrvatske.

Osim rekonstrukcije bloka Benčić, u strateškom je razdoblju započeta rekonstrukcija broda „Galeb“, obnovljena je, energetska unaprijeđena i stavljena pod preventivnu zaštitu stara zgrada Muzeja grada Rijeke, dovršena je obnova i prezentacija arheološkog nalazišta Principij, uređen je prostor RiHuba i uređena je nova galerija HDLU „Juraj Klović“ u Verdijevoj ulici.

6. Potpora razvoju nezavisne kulture

U promatranom strateškom razdoblju realizirana su dva suštinska, strukturna pomaka koji na dugoročan način mijenjaju poziciju vaninstitucionalne kulturne scene.

Prvi se odnosi na promijenjeni model upravljanja prostorima kojima je ranije programski izravno upravljao Odjel za kulturu: Filodrammaticom i Hrvatskim kulturnim domom na Sušaku. Namjera da se ovi prostori iskoriste za sveobuhvatno dugoročno osnaživanje vaninstitucionalne scene u potpunosti je provedena - kroz nekoliko faza. Rezultat je paralelni proces i sustav u kojem je vaninstitucionalna scena dobila ozbiljan, vidljiv prostor kojim „nezavisni upravljaju za nezavisne“ (Filodrammatica) kao i javnu ustanovu čija je glavna misija omogućiti i osnažiti produkciju i provedbu programa organizatorima vaninstitucionalne i institucionalne kulture koji svojom kvalitetom, inovativnošću i raznolikošću obogaćuju umjetničku ponudu grada i potiču kulturne potrebe građana (HKD). Novu ustanovu vidimo kao gradski kulturni centar koji stručnim kadrovima i opremom omogućuje i pruža podršku raznolikim djelatnostima u kulturi s ciljem zadovoljavanja kulturnih potreba građana.

Time je u potpunosti promijenjen model upravljanja gradskim prostorima kulture ali i uloga koju vaninstitucionalna scena zauzima u strukturi kulturnog sektora. U ovom procesu uspješno su

korištena EU sredstva kao alat za financijsko unaprijeđenje aktivnosti kroz projekt "Žiroskop" koji se bavio već spomenutim prostorima Filodrammatice i HKD-a.

Istovremeno se pojavio srodan projekt - "Društveni centar Drenova" kojim će se unaprijediti društveno-kulturni život na Drenovi. Projekt vodi Udruga Bez granica s partnerima od kojih je jedan i Grad Rijeka, a financira se sredstvima Europske unije.

Drugi veliki pomak ostvario je čitav niz udruga, neformalnih udruženja građana, amatera i pojedinaca, sudjelujući u programu EPK 2020. Taj je pomak ostvaren na više planova, kroz financiranje programa, besplatnu edukaciju, novostvorene prostore koje se moglo koristiti bez naknade (RiHub, Exportdrvo, DeltaLab) i niz omogućenih sudjelovanja u programima međunarodne suradnje.

Iznos financiranja koji je nezavisni sektor ostvario u EPK ciklusu (2016.-2020.) premašuje iznos kojim je financiran na uobičajeni način, putem javnih potreba u kulturi, no važnije od toga je sudjelovanje u međunarodnom projektu koji se realizira na višem organizacijskom nivou od uobičajenog, čime je čitava kulturna scena doživjela trajnu transformaciju.

7. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija

U strateškom razdoblju, pokrenut je ili realiziran čitav niz projekata koji se bave temom kulturnih i kreativnih industrija, ali i suradnje kulturnog i poduzetničkog sektora općenito. Ishodišna točka bavljenja segmentom kreativnih industrija bio je festival "Republika", od čije se kontinuirane realizacije odustalo zbog nezadovoljstva dijela kulturne scene činjenicom da Grad izravno producira kulturno događanje te činjenicom da su se kao prioritet u ovom segmentu pokazali razvoj radnog prostora i edukacija, a ne godišnja manifestacija.

Ovi su prioriteti proizašli iz EU projekta "Creative startup" sufinanciranom iz Instrumenta predpristupne pomoći - Operativni program IPA Slovenija - Hrvatska 2007.-2013. u kojem je Grad Rijeka bio vodeći partner, a dva gorenavedena cilja pretočili su se u novostvorene radne prostore: RiHub u kojem je uspostavljen gradski coworking prostor inauguriran u sklopu projekta EPK i prostor Energane u kojem će se iz EU fondova (Mehanizam Integriranih teritorijalnih ulaganja na području Urbane aglomeracije Rijeka) sufinancirati razvoj centra za poduzetništvo i inovacije koji je više usmjeren razvoju Informatičkih tehnologija (IT) i "smart" tehnologija. Oba projekta plod su suradnje Odjela gradske uprave za poduzetništvo i Odjela gradske uprave za kulturu. Veliki dio edukativnih programa u sferi razvoja kulturnih i kreativnih industrija održan je u sklopu programa "Učionica" EPK 2020.

Kako bismo bili u središtu glavnih tokova u Republici Hrvatskoj na ovom području, aktivno smo se uključili u HKKKI - Hrvatski klaster kreativnih i kulturnih industrija kao i u niz mreža i događanja na temu pametnih gradova, koja djelomično korespondira sa područjem kreativnih industrija. Za dio kreativnog sektora koji obuhvaća raznorodne segmente umjetničkog obrta i dizajna, u čitavom strateškom razdoblju Odjel suorganizira i sufinancira nekoliko puta godišnje "Art bazaar", jedinstveni sajam regionalnih proizvođača.

Kreativne industrije prepoznate su i evaluirane i u redovnom godišnjem Pozivu za predlaganje programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke gdje se u segmentu Inovativnih umjetničkih praksi redovito sufinanciraju programi lokalnog razvoja "gaming" industrije kao i drugi programi koji definitivno ne spadaju u tradicionalno poimanje kulture i umjetnosti.

Veliki pomak napravljen je i na planu audiovizualne umjetnosti. Zahvaljujući dugogodišnjoj suradnji - jedinstvenoj za jedinice lokalne samouprave - HAVC (Hrvatski audiovizualni centar) sufinancira sve filmske produkcije koje dobiju financijska sredstva na Pozivu za predlaganje Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke. Art-kino je, u cilju razvoja filmske djelatnosti riječke regije kao i potpore za gostujuće produkcije pokrenulo "Kvarnersku filmsku komisiju".

8. Jačanje međunarodne prepoznatljivosti Rijeke kao „grada kulture i kreativnosti“

Preplitanje srednjoeuropske i mediteranske kulture koje se očituje kako u materijalnoj, tako i u nematerijalnoj baštini, posebno je kulturno bogatstvo i razlikovno obilježje Rijeke. U tom smislu, Rijeka treba graditi svoj međunarodni imidž grada koji se asocijativno povezuje s kulturnim obilježjima i vrijednostima. Sastavni dio toga imidža jest slika mediteranskog grada koji je svojom povijesnom tradicijom usko vezan uz srednjoeuropski kulturno-civilizacijski krug. Drugim riječima, potrebno je pozicionirati i brandirati Rijeku kao „grad kulture“, odnosno kao „kreativni grad“. Brendiranju pridonosi jačanje osobitosti kulturno-turističke ponude po kojoj će Rijeka biti prepoznatljiva u regionalnom, nacionalnom i međunarodnom okruženju.

Ovaj je strateški cilj u najvećoj mjeri usko vezan s projektom EPK 2020 s obzirom da je ozbiljan segment svih projekata prijestolnica kulture upravo unaprjeđenje općeg imidža grada, koji posljedično uključuje i poboljšanu međunarodnu vidljivost.

Svaki projekt europske prijestolnice kulture, pa tako i riječki, uključuje značajnu pozitivnu promjenu na planu međunarodnog profila i vidljivosti grada kao posljedica višegodišnje programske i promotivne aktivnosti, brojnih procesa međunarodnog umrežavanja ali i ugleda kojeg donosi nošenje najprestižnije titule na području kulturne djelatnosti u Europi.

Naravno, pandemija koronavirusa u značajnoj mjeri je dokinula potencijal EPK 2020 u turističkom segmentu zbog tri glavna razloga:

- značajnog umanjenja opće mobilnosti,
- nemogućnosti realiziranja gotovo svih složenijih međunarodnih projekata te
- limitiranog broja posjetitelja na javnim okupljanjima tijekom gotovo čitavog trajanja projekta.

No, bez obzira na to, podaci o rezultatima promocije vezane samo za period priprema za otvorenje i neposredno nakon otvorenja EPK 2020 izrazito su pozitivni.

Ukupna ostvarena PR vrijednost u tom periodu (15.12.2019.-15.2.2020.) iznosi 67 milijuna kuna, ukupna AVE vrijednost (vrijednost ekvivalentnog oglašavanja) je 37 milijuna kuna, uz ukupno

240 milijuna impresija (u svim medijima). Pritom je 92% objava intonirano pozitivno, a 3% negativno za promatrani period, što dovoljno govori samo za sebe.

Međunarodna vidljivost i umrežavanje postignuta je i kroz druge programske aktivnosti. Programski pravac EPK „27 susjedstava“ tako je povezoao 27 točaka-susjedstava Rijeke i PGŽ sa 27 partnera u svim zemljama EU. Tijekom višegodišnjih priprema i realizacije programa ostvareni su plodni kontakti koji trajno povezuju našu kulturnu scenu s desetinama međunarodnih partnerskih organizacija i stotinama pojedinaca širom Europe.

U tom kontekstu ne smijemo zanemariti niti činjenicu da je tijekom strateškog razdoblja u gradskom rezidencijalnom programu Kamov boravilo skoro 500 umjetnika koju su boravili i stvarali u Rijeci.

9. Unapređenje razvoja kulturnog turizma

Ovaj je strateški cilj u izravnoj vezi s prethodnim, s obzirom na poveznicu između kulturne ponude na međunarodnom nivou sa prepoznatljivosti u inozemstvu, ali i činjenici da je velik dio EPK 2020 infrastrukturnih projekata mišljen kao buduća turistička atrakcija.

U prvom redu to se odnosi na kompleks “Benčić”, motorni brod “Galeb”, seriju umjetničkih instalacija u sklopu “Lungomare Art” programskog pravca EPK 2020 ali i novo uspostavljene manifestacije koje imaju turistički potencijal, kao što su festivali “Tobogan” i “Porto Etno”.

Dodatni mogući poticaj razvoju većih turističkih manifestacija, kulturnog ali i sajamskog i komercijalnog karaktera omogućuje obnovljen prostor skladišta Exportdrva, za koje je Grad Rijeka dobio petogodišnju koncesiju. Dosadašnja iskustva korištenja prostora pokazuju velike mogućnosti za organiziranje raznorodnih manifestacija sa turističkim potencijalom.

Pritom treba spomenuti da je u strateškom razdoblju maksimalno iskorištena činjenica da je u ovom financijskom ciklusu EU specifični cilj 6 c1. (povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine) omogućio financiranje projekata koji povezuju obnovu kulturne baštine i jačanje turističke ponude.

Putem projekata “Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine” (Palača Šećerane i motorni brod “Galeb”) i “Povežimo se baštinom”, koji se realizira kao strateški projekt u sklopu riječke Urbane aglomeracije, ostvareno je EU sufinanciranje u ukupnom iznosu od 14.034.871,05 EUR kako bi se kreirali novi kulturno-turistički projekti u Rijeci i najbližoj okolici.

Osim toga, Grad Rijeka je sudjelovao kao partner i u projektu “Kulturno-turistička ruta Putovima Frankopana”, nositelja Primorsko-goranske županije, čija je ukupna vrijednost 8.136.537,08 EUR.

Dovršetkom ovog investicijskog ciklusa u obnovu kulturne baštine, a s obzirom na njenu namjenu, drastično će se promijeniti sadržaj kulturno-turističke ponude u Rijeci i bližoj okolici a samim time i konkurentnost i prepoznatljivost na tržištu kulturnog turizma.

10. Jačanje međusektorske suradnje

Povezivanje kulturnih, turističkih, urbanističkih, gospodarskih i drugih djelatnosti nužan je preduvjet za ostvarivanje strateških ciljeva. Kulturni razvitak ne može se odvojiti od turističkog, urbanog ili gospodarskog razvoja. Jednako tako, suradnja između kulturnih i obrazovnih ustanova preduvjet je za razvoj edukativnih programa. Utoliko je potrebno uspostaviti aktivnu suradnju s drugim gradskim resorima kako bi se ostvarili uvjeti za realizaciju infrastrukturnih projekata i programskih aktivnosti. Osim toga, nužno je poticati suradnju sa Sveučilištem u Rijeci i Primorsko-goranskom županijom. Ukratko, intenzivna međusektorska suradnja bila je nužan preduvjet za ostvarenje većine ciljeva iz ove Strategije.

Kao što je spomenuto u općem strateškom cilju 3., EPK 2020 ciklus uzrokovao je značajno širenje uobičajenog polja kulturne djelatnosti, u pozadini čega stoji veliki strukturni pomak u području intersektorske suradnje. Suradnja s poduzetničkim sektorom opisana je u općem cilju 7. (poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija), sa turizmom u općim ciljevima 8. (Jačanje međunarodne prepoznatljivosti Rijeke kao „grada kulture i kreativnosti“) i 9. (unaprjeđenje razvoja kulturnog turizma) i a sa obrazovnim sektorom u općem cilju 13. (promicanje i razvoj kulturnog i umjetničkog obrazovanja). U usporedbi sa ranijim politikama, prije promatranog strateškog razdoblja, napravljen je značajan iskorak prema aktivnim međusektorskim suradnjama koji u suštini imaju karakter trajne promjene kulturne politike.

Osim opisane međusektorske suradnje, velik je korak napravljen po pitanju suradnje između različitih instanca javne uprave, lokalne i regionalne. Zajedno sa Primorsko-goranskom županijom intenzivno smo surađivali na projektu EPK 2020, čime je postignuto značajno širenje projekta izvan uskih granica grada Rijeke ali i ostvarene značajne suradnje između pojedinih nositelja programa, prvenstveno kroz programski pravac “27 susjedstava”. Na taj je način stvorena mreža lokalnih kulturnih producenata, kojoj svakako treba posvetiti pozornost u narednom periodu s obzirom na pokazani potencijal. Ovime se približavamo i potrebi da Županija i Grad, kao i ostale jedinice lokalne samouprave, aktivno usklađuju svoje kulturne politike.

Osim suradnje na projektu EPK 2020, Grad Rijeka je sudjelovao kao partner u EU projektu “Putevima Frankopana”. Sličan proces integracije i umrežavanja počeo se dešavati i nakon osnutka Urbane aglomeracije Rijeka. Niz održanih sastanaka, kao i definiranje zajedničkih ciljeva, doveli su jedinice lokalne samouprave do intenzivne suradnje i velikog zajedničkog strateškog projekta “Povežimo se baštinom”, u kojem se obnavlja 13 lokaliteta kulturne baštine u 10 gradova i općina Rijeke i okolice.

11. Informatizacija i digitalizacija kulturnih ustanova

Nove informacijsko-komunikacijske tehnologije postale su u proteklom strateškom razdoblju iznimno značajan alat – kako u vidu čuvanja, tj. pohrane umjetničkih sadržaja i kulturne baštine, tako i komunikacije s građanima. Ustanove u kulturi Grada Rijeke na tom su području napravile ogromne iskorake u svrhu promocije i medijacije svojih programa, usporedo sa kontinuiranim osuvremenjivanjem informatičke opreme. Sustavan rad na poboljšanju kvalitete informacijskih usluga koje nude kulturne ustanove ojačao je njihovu prepoznatljivost u široj javnosti, a posjećenost mrežne stranice i profila na društvenim mrežama postao je važan je pokazatelj njenog programskog uspjeha.

Gradska knjižnica Rijeka posebnu je pažnju posvetila razvoju digitalnih usluga i implementacije koncepta digitalne knjižnica kroz raznolike prakse. Implementirane su nove funkcionalnosti središnjeg „online“ kataloga katalog.gkr.hr i oblikovanje u koncepta „Moj GKR“ kroz koje se kvalitetnije može pratiti zadužena građa, vršiti „online“ produživanje posudbe te „online“ rezervacija posudbe. Također uvedena je mogućnost „online“ upisa. Najznačajniji dio digitalizacijskog procesa čini uvođenje mogućnosti korištenja aplikacije „ZaKi Book“ za tablete i mobitele, najveće e-knjižnice na hrvatskom jeziku čiji naslovi se nabavljaju kroz sustav nabave Gradske knjižnica Rijeka. Usluga je pokazala značajan potencijal te je po uvođenju u e-knjižnici već krajem siječnja 2020. godine ostvareno 11.569 posudbi dostupnih naslova. Knjižnica je nastavila i produbila razvoj specifične komunikacijske strategije koja se bazira na razvoju tematskih portala koji su građanima izvor informacija, razmišljanja, stavova o knjigama i Knjižnici relevantnim sadržajima. Razvijeni su tako „Magazin GKR“ kao dio matične mrežne stranice posvećen knjigama i kulturi čitanja. U 2020. godini Magazin je ostvario najveći dosadašnji godišnji broj pregleda od 543.624. Realiziran je i „online“ časopis „Brickzine“ posvećen kulturi i kreativnosti za djecu te mrežna medijska platforma „Rasadnik.fyi“ o održivom razvoju i zelenoj paradigmi.

Muzej grada Rijeke u ovom je strateškom razdoblju u potpunosti digitalizirao Zbirku razglednica, Zbirku umjetničkog obrta te dijelom Zbirku filatelije, Zbirku numizmatike, Zbirku fotografije i fotografske opreme, Likovnu zbirku, Tehničku zbirku i Zbirku kazališne građe. Također, izradio je rješenja virtualnih izložbi (prethodno postavljenih u muzeju) s digitaliziranom građom, što se pokazalo iznimno popularnim kod korisnika. Upravo je „online“ izložbama Muzej postao pionir u tom području te je kvalitetom i inovacijom prepoznat u muzejskoj zajednici čitave Hrvatske. Muzej grada Rijeke partner je programa „E Kultura- Digitalizacija kulturne baštine“ koja se provodi u periodu 2019.-2021. čiji su pokretači Ministarstvo kulture te voditelj Muzej za umjetnost i obrt, a čiji je cilj stvaranje zajedničkoga središnjeg sustava i e-usluga za korisnike svih baštinskih ustanova. 2019. godine lansirana je u cijelosti obnovljena mrežna stranica Muzej s definiranom novom rubričnom strukturom stranice te dodatno prilagođena osobama s invaliditetom. Također, usporedo je pokrenuta i dinamičnija komunikacija u vezi s aktivnostima Muzeja na društvenim mrežama, pa je krenulo redovito objavljivanje priloga na oživljenoj facebook stranici ustanove. Oba medijska posla, i onaj na mrežnoj stranici i onaj na društvenim mrežama, postali su radni djelokrug muzejskoga voditelja odnosa s javnošću. Muzej prethodno

nije imao takvo radno mjesto, a njegovim otvaranjem donijet je uočljiv profesionalni iskorak u djelovanju Muzeja.

U sklopu europskog projekta »Digitalizacija suvremene umjetnosti« 2013. godine Muzej moderne i suvremene umjetnosti je objavio na zajedničkoj europskoj platformi ustanova u kulturi Europeana 730 radova, a ujedno je napravio iskorak i hrvatskoj muzejskoj praksi i po drugi put predstavio zbirku na drugoj, naprednijoj verziji dvojezičnog „online“ kataloga - <http://www.zbirka.mmsu.hr/>, sa sadržajem od 730 umjetnina, dok je od 2013. do 2020. objavio još 1.061 predmeta iz zbirke. Muzej je dobio i godišnju nagradu Hrvatskog muzejskog društva za 2013. godinu u kategoriji za realizirani dokumentacijsko-informacijski program »Dvojezični „online“ katalog predmeta Muzeja moderne i suvremene umjetnosti«. Primjer dobrog rada i prakse potvrđuje i interes od 17.000 korisnika koji su posjetili „online“ zbirku u razdoblju od 2013. do 2020. godine. Stalnim nadograđivanjem informacijsko-računalnog sustava i dobivanjem sredstava digitalizirano je 6.803 jedinica građe i zapisa, a u planu je da se taj trend i nastavi s ciljem da se digitalna baština učini važnim adutom u regionalnoj i nacionalnoj promidžbenoj kulturnoj strategiji.

U području administracije HNK Ivana pl. Zajca uvelo je u travnju 2016. godine digitalni urudžbeni zapisnik (tzv. e-pisarnicu) koji za svaku kalendarsku godinu predstavlja bazu podataka svih dokumenata. Arhivsko gradivo Kazališta ima postojeće zbirne popise te popise s rokovima čuvanja koji su u digitalnim inačicama, razne serije arhivskog gradiva imaju svoje evidencije i obavijesna pomagala u digitalnom obliku te dio njih (npr. novija hemeroteca) ima digitalno gradivo u svom izvornom obliku. U segmentu digitalizacije sadržaja ističemo digitalizaciju snimki predstava iz 2019. digitalizaciju fotografija ansambla Hrvatske drame iz 2020. te otvaranje korisničkog računa na platformi „Topoteka“ na kojoj se nalazi dio materijala. Mrežnu stranicu Kazališta u 2020. godini posjetilo je 712.742 korisnika. Kao uspješan primjer digitalizacije u kulturi svakako ističemo „Vremensku kapsulu“ - projekt razvoja publike koji popularizira bogato naslijeđe Kazališta i prezentira ga publici, u suradnji s arhivskim kazališnim odjelom, kroz nove formate: „online“ izložbe, „newsletter“ sadržaje i objave na društvenim mrežama. „Vremenska kapsula“ stvara novi, kreativni sadržaj: kroz razgovore i intervjue s publikom te sadašnjim i bivšim zaposlenicima Kazališta prikupljaju se novi, originalni podaci, priče, uspomene, s ciljem da se od zaborava sačuvaju svjedočanstva o ulozi kazališta u ljudskim životima, u kreiranju društva te kolektivne svijesti kulture.

Gradsko kazalište lutaka 2016. godine redizajniralo je i moderniziralo svoju mrežnu stranicu, a 2020. godine pokrenulo je profil na Instagramu. Povećana je prisutnost Kazališta na digitalnim platformama, a realizirani su i pandemijski projekti „U lutkarsko s kauča“ te „Lutkarske kućne čarolije“ koji su postigli izuzetnu gledanost i medijsku pažnju budući da smo među prvim dječjim kazalištima u Hrvatskoj u razdoblju karantene uzrokovanom pandemijom koronavirusa osmislili projekte i stvarali ih od kuće, u čemu su sudjelovali gotovo svi djelatnici kazališta. „Online“ programi imaju 42 500 pregleda do kraja 2020. Također je i od 2019. uvedena on line prodaja karata putem portala www.mojekarte.hr.

Hrvatski kulturni dom na Sušaku kao najmlađa gradska ustanova u kulturi, izradio je mrežnu stranicu koja, uz svoju redovnu svrhu informiranja o programima i aktivnostima same ustanove, služi i kao platforma za praćenje „online“ programa, kao i snimljenih vodstava kroz izložbe i programe Galerije Kortil.

Art-kino redovito prati nove tehnološke trendove kako bi se, ulaganjem u opremu, posjetiteljima omogućio jedinstven doživljaj gledanja filmova. Trenutno posjeduje silverscreen platno, digitalni kino projektor za reprodukciju 2D i 3D sadržaja te posebnu opremu za Mini Art-kino, Ljetno Art-kino, kao i oprema za izvođenje projekcija na javnim lokacijama. Držeći korak s tehnološkim i informacijskim promjenama, Kino od svojih početaka za promidžbu programa i informiranje javnosti redovito koristi i unapređuje svoju digitalnu djelatnost. Mrežna stranica Kina pokrenuta je s otvaranjem kina, uz napravljen redizajn stranice 2018. godine kako bi se prilagodio pristup, sada već dominantnim, mobilnim uređajima. O uspjehu stranice najbolje govore podaci – 2017. godine ostvareno je 233 842 posjeta, a taj je broj premašen već u prvoj polovici 2020. godine kada je ostvareno 256 132 posjeta. Kada je riječ o društvenim mrežama (Facebook, Instagram i Twitter), 2016. godine broj pratitelja iznosio je 9 000, a u 2021. godini više od 16 700. Internetska stranica www.art-kino.org važan je izvor informacija o programu koji se svakodnevno ažurira. Stranica sadrži informacije o programu, kao i arhiv filmova, mjesečne najave, najave posebnih događaja, fotogalerije i druge korisne materijale, odnosno brojne informacije koje kontekstualiziraju djelovanje Art-kina u širem smislu. Stranica bilježi kontinuiran porast broja posjeta te dulje zadržavanje, a krajem 2018. je prevedena na engleski jezik kako bi se kino približilo inozemnoj publici, a prilagođena je i mobilnim uređajima s kojih korisnici sve češće pregledavaju mrežnu stranicu Art-kina.

12. Jačanje umjetnosti u javnom prostoru

Kultura i umjetnost nisu djelatnosti koje mogu biti zatvorene u zgrade. Naime, gradske ulice, trgovi, parkovi, kao i druge javne površine, također su mjesta na kojima se stvara i živi umjetnost. Dosljedno tome, ovim se ciljem se je pomoću umjetničkih projekata koji obuhvaćaju različite umjetničke forme i sadržaje (javna plastika, ulični teatar, performansi, svjetlosne, video i audio instalacije itd.) nastojalo senzibilizirati javnost za tzv. „public art“. Umjetnost svojim sadržajima obogatilo se je urbani prostor grada što ga je učinilo istodobno „javnim“ u punom smislu te riječi, primjerice otvaranjem zapuštenih gradskih lokacija za kulturne i druge javne manifestacije. Umjetničke intervencije na taj su način ojačale vizualni identitet grada. Ostvarivanjem ovog cilja nastojala se, prije svega, poboljšati kvaliteta sadržaja u javnom prostoru riječkih ulica i kvartova. No ovdje nije bila riječ samo o jačanju prisutnosti suvremene umjetnosti u javnom prostoru. Osim tradicionalnog smještanja umjetničkih djela (npr. skulptura) u gradski prostor smatrali smo potrebnim i razvijati „javnu umjetnost“ koja podrazumijeva izravnu interakciju umjetnika s građanima (stanarima, susjedima, prolaznicima). U tom kontekstu, socijalna kohezija koja se događa putem umjetnosti je od neprocjenjivog značenja.

“Spajalica”

Muzej moderne i suvremene umjetnosti u realizaciji svojih programa uvijek nastoji ispoljiti svoju primarnu misiju - upoznavati ljude sa suvremenom umjetnošću. Kroz ideju umjetnosti kao

zajedničkog dobra koje pripada svima, spojenu sa željom otkrivanja novih suvremenih umjetnika i umjetnica osmišljen je i program „Spajalica“. „Spajalica“ je program kojim je muzej iskoračio u javni prostor i živo tkivo grada te je tijekom sedam godina postojanja realizirao 120 programa u sklopu kojih su nastala mnogobrojna i iznimno raznorodna umjetničkih djela. Pozicioniranjem domaćih i inozemnih umjetnika u urbanom okruženju stvoren je svojevrsni forum putem kojeg su se u otvorenom javnom diskursu propitivale aktualne društvene teme putem murala, izložbi, performansa, svjetlosnih i zvučnih instalacija, i sl. Tijekom sedam godina od početka ovog programa koji je započeo kao EU projekt, a danas je jedan od samostalnih programa Muzeja, u njemu je sudjelovalo mnoštvo umjetnika i partnerskih organizacija, od kojih izdvajamo nekolicinu: „Aksioma“ – Institute for Contemporary Art, Ljubljana, Zoran Pavelić, Goran Petercol, Kristina Leko, „Rotor“, Graz, Katze und Krieg, Igor Eškinja, ARCHIsquad, Andreja Kulunčić, Raumlabor – Axel Timm, Berlin, Siniša Labrović, Zagreb, Suzana Marjanić, Žižić&Kožul, Zoran Majstorović, Miron Milić, Galerija suvremene umjetnosti Leipzig Erste Group / Erste Foundation, Isaac Cordal, ulični umjetnik Lonac, Pejac, Ivan Kožarić, itd..

“Kortil uživo”

Galerija Kortil, tada pod upravljanjem Odjela gradske uprave za kulturu započela je niz aktivnosti prije sedam godina u provođenju programa “Kortila uživo”. Ovdje posebno ističemo sljedeće intervencije u javnom prostoru: oslikavanje Stubišta Podhumskih žrtava nedaleko Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku portretom Josipa Pičmana, murale na prethodno devastiranim površinama oko škola u susjedstvu te ispred Osnovne škole “Centar”. U tijeku je postavljanje novih elemenata urbanog namještaja izrađenog na radionicama koje su se provodile u suradnji s učenicima Građevinske tehničke škole. U cilju jačanja prepoznatljivosti mikro-urbanog identiteta, u 2020/21. interveniralo se na klupama na Šetalištu Andrije Kačića Miošića sa šest kvartovskih tema te mogućnošću povezivanja na virtualne šetnje kroz vrijeme i prostor urbane zone uz Rječinu.

EPK 2020

TD RIJEKA 2020 d.o.o. je kroz realizaciju svojih programskih pravaca obogatila riječke ulice i trgove s novim umjetničkim radovima od kojih nekolicina ostaje trajno dostupna javnosti. Radovi obuhvaćaju murale, mozaike, skulpturalne instalacije, „land art“ instalacije te multimedijske instalacije, čime prikazuju široki spektar mogućnosti umjetničkih intervencija u javnom prostoru, odnosno otvaranja javnog prostora za široko dostupni umjetnički sadržaj. Važno je spomenuti i intervencije nastale kroz program Dječje kuće, a to su Stube „Malika Tintilinića“ pored Osnovne škole „Pećine“, Balthazargradsko kupalište na plaži „Grčevo“, dječje igralište „Bathazarov Uragan“. Kroz program „27 susjedstva“ Sveučilišni Kampus je oplemenjen „land art“ instalacijom „I'm not a robot“ Darka Fritza, dok su multimedijalne instalacije „Zvučni karburator“ i „Bijesni intervali Istre i Kvarnera“ pokazali kako se zvukom može utjecati na javni prostor.

13. Promicanje i razvoj kulturnog i umjetničkog obrazovanja

U strateškom razdoblju pokrenut je i proveden je čitav niz novih aktivnosti na području kulturnog i umjetničkog obrazovanja, ovdje u općem strateškom cilju navodimo samo one najznačajnije.

„Dječja kuća“ je ključni projekt kojim se dugoročno stvara stabilna lokacija i programski sadržaj koji ima ambiciju kontinuirano zahvaćati populaciju djece do 12 godina i time u potpunosti promijeniti količinu i kakvoću sadržaja kojoj je sustavno izložena kompletna populacija gradske djece. Kao svojevrsni pilot projekt budućih programa „Dječje kuće“ poslužio je Festival „Tobogan“, uspostavljen sa samim početkom realizacije projekta prijestolnice kulture, koji je nedvojbeno pokazao koliki je interes za dječje kulturno edukativne programe u našem gradu. Nastavak pokrenutih aktivnosti biti će utjelovljen u zgradi Dječje kuće i njenim programima. Dječja kuća će trajno podignuti standard kulturnog i umjetničkog obrazovanja za buduće generacije riječke djece. Kako bi se poštovali svi pedagoški standardi u radu Dječje kuće, uspostaviti će se trajna suradnja sa Učiteljskim fakultetom uz namjeru da Dječja kuća postane nastavna baza fakulteta.

Sličan obrazac suradnje već je uspostavljen između Akademije primijenjenih umjetnosti s Hrvatskim kazalištem Ivana pl. Zajca te s Hrvatskim kulturnim domom na Sušaku. Kazalište je uspostavilo suradnju s Akademijom s ciljem postajanja nastavnom bazom akademije, a HKD na Sušaku i Akademija od 2015.g. kontinuirano surađuju po pitanju održavanja praktične nastave iz programa scenske rasvjete i scenografije u sklopu izbornog kolegija „Scenografija“ koji pohađaju studenti studija Primijenjenih umjetnosti, Likovne pedagogije te Glume i medija. Od 2020.g. suradnja se proširila i na kolegij snimanja i fotografije što obuhvaća provedbu studentske prakse kroz redovno snimanje video priloga za izložbe u Galeriji Kortil. Galerija je također uključena u program studentske prakse i vannastavnih aktivnosti za srodne studije na Filozofskom fakultetu. Kroz programe sa zajednicom galerija razvija niz edukativnih projekata u koje uključuje učenike srednjih i osnovnih škola još od 2014. godine. Cilj ovakvih aktivnosti je kroz program škole za život i druge obrazovne predmete razvijati kod učenika interes i motivaciju za likovnost i različite oblike kreativnog izražavanja.

Art-kino je u proteklom razdoblju dinamično radilo na popularizaciji znanja i učenja o filmu i filmskom stvaralaštvu u našoj županiji. Primarno kroz obrazovne programe za djecu i mlade koji su se odvijali na nekoliko razina: od organiziranih posjeta obrazovnih ustanova kinu („Škola u kinu“), preko radioničkog programa („Putujuće filmske radionice“) do redovnog kino programa za djecu i mlade. Tijekom 2018. godine održavao se program „Moja filmska priča“, projekt sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda kako bi se osnažio razvoj lokalne filmske kulture u koje su uključili sugrađane starije od 54 godine u kulturni život zajednice. Programi poput „Kino učionice“, koji se održavaju u suradnji s Odsjekom za kulturalne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci, pružaju zanimljiv okvir za upoznavanje publike, pored filmskih, s društvenim i kulturnim pitanjima, poput onih diskriminacije, eksploatacije, kao i rodnih pitanja. U strateškom razdoblju Art kino je ostvarilo oko 70.000 posjeta spomenutih edukativnih programa.

Značajan doprinos ovom strateškom cilju dao je i program EPK 2020, kroz dva jedinstvena projekta. Kroz program „Učionica“, koji je od relevantnih međunarodnih instanci jednoglasno proglašen kao pionirski, održani su kontinuirani edukativni programi iz upravljanja i vodstva u kulturi, razvoja publike te područja tehnologije kulturne produkcije, kojima se u godinama uoči 2020. godine uložio značajan napor u podizanju kapaciteta i sposobnosti riječkog i hrvatskog

kulturnog sektora. „Učionica“ je tijekom 2018. i 2019. organizirala godine 32 edukativna programa koje je pohodilo 1455 polaznika uz sudjelovanje 122 predavača. Drugi program je program „Deltalab - centar za urbanu tranziciju Sveučilišta u Rijeci“. „DeltaLab“ je bio provoditelj programskog pravca „Slatko i slano“ i nositelj raznih drugih projekata, poput „Urbanih studija“ - novog sveučilišnog obrazovnog programa, jedinog takvog programa u Hrvatskoj. „DeltaLab“, ali i „Urbani studiji“, predstavljaju dio naslijeđa projekta EPK 2020 koje će ostati Rijeci, a zahvaljujući strateškoj vezi sa Sveučilištem u Rijeci, Rijeka je postala i jedinstvena prijestolnica kulture iza koje ostaje jedan obrazovni program putem kojeg će se u narednom razdoblju nastaviti razmjena stručnjaka i znanja.

U skladu s „Programom za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2018.– 2022.godine“, Odjel gradske uprave za kulturu osmislio je model koji je omogućio jednostavniji pristup sredstvima javnog financiranja mladima od 15 do 30 godina starosti. Godišnji Poziv za predlaganje programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke dopunjen je segmentom „Kultura mladih“ Okoji je otvoren isključivo predlagateljima – fizičkim osobama između 15 i 30 godina starosti i pravnim osobama u kojima odgovorna osoba nije starija od 30 godina. Pojedini program sufinancirani su se s maksimalnim iznosom od 7.000 kn. Poziv je otvoren za bilo koju vrstu programa kulture, a programe procjenjuje Stručno povjerenstvo.

5. Prioriteti

Prioriteti su ključni projekti o kojima ponajviše ovisi ostvarenje temeljnih strateških ciljeva. Prioritetni kulturni projekti Grada Rijeke do 2020. godine bili su sljedeći:

- 1. Obnova kompleksa bivše tvornice „Rikard Benčić“**
- 2. Reorganizacija Hrvatskog narodnog kazališta „Ivana pl. Zajca“ Rijeka**
- 3. Kandidatura Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine**
- 4. Klub Palach, Filodrammatica i Marganovo kao novi centri nezavisne i studentske kulture**
- 5. Uspostavljanje novog kulturno-informativnog centra**
- 6. Festival kreativnosti „Republika“**
- 7. Teatro Fenice kao izvedbena i koncertna dvorana te kongresni centar**
- 8. Reorganizacija Odjela za kulturu**

1. Obnova kompleksa bivše tvornice „Rikard Benčić“

Obnova kompleksa bivše tvornice „Rikard Benčić“, uz useljenje triju gradskih ustanova, svakako je najveći i najvažniji infrastrukturni projekt ove Strategije, možda i prijelomni projekt u riječkoj kulturi nakon Drugoga svjetskoga rata. Zahvat koji istovremeno štiti četiri zgrade industrijske baštine, od kojih je Palača Šećerane pojedinačno zaštićeno kulturno dobro Republike Hrvatske, u potpunosti će promijeniti funkcionalnost ustanova te revitalizirati i reurbanizirati značajan prostor u gotovo samom centru grada. Ovaj kapitalni zahvat u gradsko tkivo gotovo je u potpunosti priveden kraju. Obnova kompleksa uključuje rekonstrukciju i opremanje četiriju

zgrada s ciljem njihove nove namjene za djelatnost kulture. U njima su svoja nova sjedišta našla ili će naći gradske kulturne ustanove Muzej moderne i suvremene umjetnosti (2017.), Muzej grada Rijeke (2020.), Gradska knjižnica Rijeka, Art kino i Gradsko kazalište lutaka (Dječja kuća, 2021.).

Radovi obnove i opremanje Palače Šećerane sufinancirani su iz Europskog fonda za regionalni razvoj kao dio projekta „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“. Dovođenjem rekonstrukcije i opremanja Palače Šećerane, obnovljeno je 4.391,81 m² neto, odnosno 6.798,36 m² bruto površine iznimno vrijednog zaštićenog objekta, koje je novi sadržaj dobilo realizacijom stalnog muzejskog postava Muzeja grada Rijeke. Novouređeni i opremljeni Muzej Grada Rijeke svoja je vrata javnosti otvorio u studenom 2020. godine. U prizemlju Palače nalaze se i tri komercijalna prostora kojima se upotpunjava sadržaj samog kompleksa.

Rekonstrukcija ostalih dvaju nekadašnjih industrijskih objekata - Ciglenog i T-objekta je u tijeku kao dio strateškog projekta „Revitalizacija kompleksa Benčić – Cigleni i T-objekt“ za koje osigurana su sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj (radovi) i iz Proračuna Grada (oprema). Cigleni objekt rekonstruiran je i opremljen te se planira otvoriti za javnost u ožujku 2021. godine. Time će Rijeka je dobiti 2.500m² Dječje kuće za provedbu kulturnih programa s mladima. Rekonstrukcija T-objekta započela je u rujnu 2019. godine, a završetak radova bit će 2022. godine. Novoobnovljeni objekt pružit će Gradskoj knjižnici Rijeka 5.826 m² površine u koji će se smjestiti sadašnji dislocirani Odjeli (publicistike/znanosti, književnosti, periodike) te Službe (opći poslovi, nabava i obrada, matična služba te razvojna knjižnična služba za odnose s javnošću i programe) te Narodna čitaonica.

2. Reorganizacija Hrvatskog narodnog kazališta „Ivana pl. Zajca“ Rijeka

Ovaj strateški prioritet ostvaren je kroz dvije značajne organizacijske promjene. Jedna je bila uspostava modela korištenja prostornih resursa Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku kako bi Zajc postao prvo nacionalno kazalište s dvije profesionalne kazališne pozornice. Projekt je proveden tijekom dvije kazališne sezone. Osnivanjem nove javne ustanove Hrvatski kulturni dom na Sušaku, Kazalište je i dalje ostvarivalo potrebnu količinu programskih i produkcijskih termina. Na taj način se je povećao produkcijski i prezentacijski potencijal Kazališta, a istovremeno se je u tom prostoru zadržala aktivnost najvažnijih aktera nezavisne scene te najvažnija javna okupljanja. 2017. godine Kazalište je na korištenje dobilo prostor na adresi Delta 5, gdje je u kontekstu EPK 2020 projekta razvijalo »off« programe i scenu za mlade u sklopu Dramskog studija »Kamov«. Druga promjena dogodila se je 2016. godine, a odnosila se je na preseljenje svih kazališnih radionice i fundusa kostima, rekvizita i scenografije u prostor u ulici Milutina Barača.

Osim prostornih promjena, Kazalište se je se u proteklom periodu uspješno usredotočilo i na brojne programske promjene koje su se očitovale u diverzifikaciji programa, fokusu na razvoj projekata s mladima i za mlade, prvim EU projektima u kojima je Kazalište sudjelovalo kao i značajnoj koprodukcijskoj i produkcijskoj internacionalizaciji djelovanja.

3. Kandidatura Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine

Vlada Republike Hrvatske donijela je 23. lipnja 2016. odluku kojom se prihvaća Izvješće Povjerenstva nezavisnih stručnjaka za izbor Europske prijestolnice kulture te je tako Rijeka imenovana Europskom prijestolnicom kulture 2020. godine. Time je Rijeka postala prvi hrvatski grad koji je ponio tu prestižnu titulu, i to u godini kada Republika Hrvatska predsjedava Europskom unijom.

Nositelj titule „Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020“ bio je Grad Rijeka, a partneri u provedbi projekta su bili Primorsko-goranska županija i Vlada Republike Hrvatske, koji su, uz Grad Rijeku, i glavni sufinancijeri projekta. Grad Rijeka (sa 72 % poslovnih udjela) i Primorsko-goranska županija (s 28 % poslovnog udjela) osnovali su 2016. godine TD Rijeka 2020 d.o.o. sa zadatkom pripreme i provedbe projekta Rijeka Europska prijestolnica kulture. Projekt EPK provodio se prema sljedećim zadanim ciljevima: povećati opseg, raznolikost i internacionalizaciju kulturne ponude, ojačati društvenu koheziju kroz proširen pristup i sudjelovanje u kulturi, ojačati kapacitete kulturnog sektora i sinergiju s drugim sektorima, ojačati međunarodni profil grada i županije, povećati ukupnu društvenu i gospodarsku atraktivnost grada i županije.

Projekt se provodio u četiri faze: mapiranje i pozicioniranje – priprema, proizvodnja i komunikacija; godina EPK programa i evaluacija i nasljeđe. Razdoblje od 2017. – 2019. godine obilježeno je radom na razvoju programa Europske prijestolnice kulture, a istovremeno i na provedbi velikog broja najavnih javnih događanja. U ovoj je fazi posebni naglasak stavljen na jačanje kapaciteta i to kroz obrazovne aktivnosti i aktivnosti povezivanja i umrežavanja na nacionalnoj i međunarodnoj razini, uz intenzivne komunikacijske i marketinške aktivnosti. Pokrenut je i razvijan program volontiranja u kulturi te program razvoja publike.

Tijekom prve i druge faze pripreme projekta, programske aktivnosti bile su strukturirane na sljedeći način: glavni program kojeg je činilo 7 programskih pravaca: “27 susjedstava”, “Lungomare Art”, “Dječja kuća”, “Kuhinja različitosti”, “Dopolavoro”, “Doba moći”, “Slatko i slano” te aktivnosti vezane uz Karneval i program otvaranja godine EPK, kao i tz. “program plus”, kojega sačinjavaju aktivnosti “Zeleni val”, “Civilne inicijative”, RiHub, Promotivna događanja, Kulturna EPK diplomacija, “Učionica” i program razvoja publike te program volontiranja u kulturi. Lokalni programski partneri projekta bili su brojni i to: Centar za napredne studije Sveučilišta u Rijeci kao domaćin i nositelj programskog pravca “Slatko i slano”, Udruga Drugo more kao domaćin i nositelj programskog pravca “Dopolavoro”, Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca kao glavni producent velikih kazališnih produkcija unutar programskog pravca “Doba moći” te kao ustanova zadužena za definiranje i provedbu klasičnih glazbeno-scenskih programa: Gradska knjižnica, Gradsko kazalište lutaka, Art-kino, Muzej moderne i suvremene umjetnosti te Vijeće mladih Benčić (suradnici su na provedbi programskog pravca “Dječja kuća”), Muzej moderne i suvremene umjetnosti u suradnji s tvrtkom TD Rijeka 2020 d.o.o. proveo je programski pravac “Kuhinja”, dok je programske pravce “27 susjedstava” i “Lungomare” provela tvrtka TD Rijeka 2020 d.o.o., u suradnji s gradskim i županijskim ustanovama, brojnim lokalnim organizacijama, jedinicama lokalne samouprave, kao i s Primorsko-goranskom županijom. U cjelini je program proveden u suradnji s 220 partnera iz 40 zemalja.

4. Klub Palach, Filodrammatica i Marganovo kao novi centri nezavisne i studentske kulture

Savez udruga Molekula (udruge Prostor plus, Drugo more, Filmaktiv i Ri Rock), upravljao je prostorima Filodrammatice i Omladinskog kulturnog centra Palach od 2014. do 2020. godine. Temeljem natječaja raspisanog od strane Grada Rijeke, na kojem je Savez dobio prostore na upravljanje, precizirano je kako se programi koji se održavaju u navedenim prostorima moraju uklapati u programski profil koji podrazumijeva suvremeno kulturno-umjetničko stvaralaštvo te kulturu za mlade. U skladu s tim, u prostorima Filodrammatice i OKC Palach za vrijeme upravljanja od strane Saveza realizirano je preko 700 javnih programa navedenog programskog profila. Programi su se mogli svrstati u nekoliko kategorija a) galerijski, b) filmske projekcije, c) izvedbeno-scenski program; d) predavanja, prezentacije, tribine, sajmovi, e) radionice, f) rezidencije, g) koncerti, partyji, slušaonice i h) radio u zajednici – Radio Roža.

Od ukupno 735 javnih programa, njih 326 organizirano je od strane članica Saveza dok je ostatak programa organiziran od strane aktera nezavisne kulturne scene koju čine udruge, umjetničke organizacije, umjetnici i umjetnice te također od strane Studentskog kulturnog centra Sveučilišta u Rijeci koji koordinira i vodi studentsku galeriju u sklopu OKC Palach. Osim javnih programa, prostori su se koristili i za održavanje raznorodnih aktivnosti koje nisu bile otvorene za javnost (probe, sastanci, aktivnosti pripreme projekata), ali su bile značajne za razvoj i jačanje nezavisne kulturne scene što je u konačnici rezultiralo povećanim brojem programa, povučenim novčanim sredstvima na javnim pozivima te broju zaposlenika. Detaljnije o temi u poglavlju 6.2.5.

5. Festival kreativnosti Republika

Vidi opći strateški cilj 7. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija.

6. Uspostavljanje novog kulturno-informativnog centra

Ideja središnjeg „dnevnog boravka“ namijenjenog najširem spektru javnosti koja želi dostupnost informacija i ulaznica za sva kulturna događanja na jednom mjestu, kako je predviđeno strategijom kulturnog razvitka, dodatno je elaborirana u prijavnoj knjizi u nadmetanju za titulu Europske prijestolnice kulture 2020.

Ideja o prostoru pod nazivom RiHub, uz već navedene sadržaje, nadopunjena je i zajedničkim radnim prostorom - coworking - za interesente s područja kulturnih i kreativnih industrija, manjom prezentacijskom dvoranom s kapacitetom do 100 posjetitelja kao i svojevrsnim promotivnim centrom projekta Rijeka Europska prijestolnica kulture 2020.

Takav prostor, smješten na adresi Ivana Grohovca, postao je službeni infrastrukturni EPK 2020 projekt. Prostor je otvoren 2018.godine te je zamišljen i izveden kao otvoren i aktivan prostor. Zajedno s tvrtkom TD Rijeka 2020 d.o.o., u prostor su uselili niz javnih programa od kojih je najvažniji cjelovit sustav jačanja zajednice građana građanskim inicijativama, da bi se postigla što veća uključenost Riječanki i Riječana u planiranje, odlučivanje i nadzor nad ostvarivanjem

ideja za poboljšanje života u gradu. Vođeni tom mišlju, u Rihubu su se sretali autori ili voditelji najinovativnijih i najuspješnijih građanskih inicijativa iz cijele Europe, nudeći poticaj i konkretnu pomoć riječkim stanovnicima kako bi se aktivno uključili u traženje novih, boljih rješenja za kvalitetniji gradski život. U prostoru djeluje i riječki STARTUP inkubator, namijenjen razvoju inicijalnih poduzetničkih ideja u poslovne poduhvate.

Osim toga, projektom Povežimo se baštinom, predviđena je realizacija još jednog kulturno-turističkog informativnog centra za područje čitave Urbane aglomeracije Rijeka, koji će se nalaziti u prizemlju zgrade Filodrammatice.

7. Teatro Fenice kao izvedbena i koncertna dvorana te kongresni centar

Teatro Fenice, kao važan i reprezentativan objekt kulturne baštine ali i izvedbeni prostor od iznimnog potencijala, uvršten je u Strategiju razvitka uz napomenu da Grad Rijeka nije vlasnik objekta. Rasplet razvoja drugih strateških infrastrukturnih projekata u kontekstu EU fondova ali i prioriteta projekta EPK 2020, stavio je trenutno projekt revitalizacije Teatra Fenice zbog više razloga u drugi plan. Glavni su vlasnička struktura, činjenica da Gradu Rijeci i njegovim izvedbenim ustanovama još jedna velika izvedbena dvorana nije nužno neophodna infrastruktura, te činjenicom da su brojnim projektima s područja kulture trenutno iscprijeni svi financijski resursi i ljudski potencijali.

Grad Rijeka će u narednom periodu aktivno sudjelovati u pronalaženju upravljačkog i ulagačkog modela u projekt Teatro Fenice, vodeći se vizijom da taj prostor treba pronaći prvenstveno značajan komercijalni programski sadržaj, a da će Grad Rijeka iznaći način kako da sufinansira projekt obnove i korištenja u dijelu programskih termina. Pritom nije nužno neophodno da Grad Rijeka ostvari vlasništvo nad objektom.

8. Reorganizacija Odjela za kulturu

Odjel gradske uprave za kulturu je u proteklom strateškom razdoblju najavljeni strateški pomak koji se je bazirao na dva ključna procesa: odmicanju od poslova produkcije i organizacije te snažnijim i fleksibilnijim ekipiranjem za potrebe realizacije EU projekata. Izdvojeni su kadrovi Službe za audiovizualnu djelatnost kao jezgra nove javne ustanove Art kino. Ideničan proces proveden je i pri osnivanju nove javne ustanove Hrvatski kulturni dom na Sušaku u koju je prešla Služba za koordinaciju programa u HKD-u, Filodrammatici i Palachu. Motiv za osnivanje ustanove HKD bila je podrška provedbi programa dobivene titule Europske prijestolnice kulture 2020, ponajviše u organizaciji i provedbi volonterske dimenzije programa kao i programa razvoja publike. Time je završen proces potpunog izdvajanja svih produkcijskih i programskih funkcija iz Odjela za kulturu Grada Rijeke. Nadalje, natječajem za upravljanjem i korištenjem prostora Palacha, Filodrammatice i Marganova, Odjel za kulturu prepustio je organiziranje programa u spomenutim prostorima Savezu Udruga Molekula.

Ovim ciklusom promjena, Odjel za kulturu zauzeo je željenu i najavljenju poziciju s koje će raditi prvenstveno na strateškim, upravljačkim i nadzornim poslovima te realizacijom infrastrukturnih

projekata, dok su svi poslovi organizacije, produkcije, programiranja prepušteni ustanovama i nezavisnim producentima.

Što se tiče najavljenog ekipiranja i osnivanja službe za EU projekte, taj je proces doživio brojne i intenzivne kadrovske promjene budući da je formirani tročlani tim koji je sudjelovao u realizaciji međunarodnih projekata (uključujući i projekt kandidature za EPK 2020) po osvajanju titule prešao u TD Rijeka 2020 d.o.o. U isto vrijeme formiran je novi, trenutno peteročlani tim koji osnažuje realizaciju aktualnih EU projekata Odjela. Odjel trenutno sudjeluje u 5 EU projekata od kojih zbirni iznos bespovratnog dijela sredstava koje ostvaruje Grad Rijeka iznosi 138.181.079,80 kn.

U promatranom strateškom razdoblju, Odjel gradske uprave za kulturu je 14% sredstava za plaće djelatnika pokrio iz sredstava EU, dok je taj prosjek u zadnje tri godine narastao na gotovo 30%. Drugim riječima, zadnje tri godine gotovo trećina iznosa ukupne mase za plaće djelatnika Odjela pokrivena je iz EU fondova.

6. Posebni strateški ciljevi i mjere

6.1. *Kulturna dobra*

6.1.1. **Zaštita materijalne kulturne baštine**

Sustavnu zaštitu pokretne i nepokretne kulturne baštine u strateškom razdoblju Grad Rijeka poticao je, sufinancirao i pratio kroz niz programa prvenstveno kroz Programe zaštite i očuvanja kulturnih dobara u sklopu Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke te kroz kapitalna ulaganja i kapitalne donacije i pomoći u objekte kulture i programe zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

Cilj: Aktiviranje točaka kulturne baštine u prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u mogućoj mjeri s obzirom na okolnosti

U strateškom razdoblju, postavljeni su sljedeći pokazatelji uspješnosti koji doprinose ostvarenju cilja:

- Obavljena analiza postojećeg stanja s procjenom ugroženosti za sve žarišne točke kulturne baštine
- Definirani prioriteti i plan obnove
- Izrađena projektna dokumentacija za ključne točke kulturne baštine prema dinamici, najmanje jedna projektna dokumentacija svake godine
- Izrađena projektna dokumentacija za objekt Trsatskog kaštela
- Povećana dostupnost informacija o kulturnoj baštini u okviru središnjeg kulturnog informativnog centra

- Povećana fizička dostupnost obnovljene kulturne baštine
  - Broj sufinanciranih publikacija o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara
  - Broj promotivnih i edukativnih događanja o ključnim točkama kulturne baštine u Rijeci
- **Obavljena analiza postojećeg stanja s procjenom ugroženosti za sve žarišne točke kulturne baštine i definirani prioriteti i plan obnove**

U prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke nalazi se više žarišnih točaka kulturne baštine: bivši industrijski kompleks Rikard Benčić, a posebno Palača Šećerane, Kaštel Trsat, prostor bivšeg augustinskog samostana, zgrada HNK Ivana pl. Zajca, Teatro Fenice, Filodrammatica i riječka groblja Kozala i Trsat.

Temeljem procijenjene ugroženosti stanja pojedinih točaka kulturne baštine u strateškom su razdoblju definirani prioriteti obnove među kojima se ističe bivši industrijski kompleks Rikard Benčić, a posebno Palača šećerane koja je u potpunosti obnovljena i stavljena u funkciju. Više o realizaciji obnove kompleksa pod Ciljem 2.

U sklopu projekta Kulturno-turistička ruta „Putovima Frankopana“, nositelj kojega je Primorsko-goranska županija, izvedeni su radovi statičke sanacije i konzervacije zapadnog zida stambenog dijela Trsatskog kaštela. Time se omogućilo aktivno i sigurno korištenje te trajna zaštita od devastacije i održivo korištenje frankopanske baštine. Radovi na sanaciji iznosili su 1.056.532,36 kn, pri čemu je udio Grada Rijeke bio 464.000,00 kuna, a preostali iznos se sufinancirao iz Europskog fonda za regionalni razvoj. U navedenom periodu osim sanacije zida izvedena su i arheološka istraživanja u prostoru parka te je izrađen konzervatorski elaborat kao i snimke postojećeg stanja.

Kompleks nekadašnjeg augustinskog samostana u Rijeci, danas dominikanski samostan spomenik je od izuzetnog značaja za riječku povijest te riječku spomeničku baštinu te je u strateškom razdoblju uvršten u popis prioriteta točaka obnove. U sklopu obnove izrađena je potrebna projektna dokumentacija, izvedeni su radovi na sanaciji i izolaciji krova te su završeni restauratorski i konzervatorski radovi u kapeli Presvetog Trojstva. U tijeku su konzervatorsko-restauratorski radovi u kapelici Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije. Za navedene radove Grad Rijeka je u proteklom strateškom razdoblju izdvojio 500.000,00 kn.

U navedenom periodu u HNK „Ivana pl. Zajca“ provedena su istraživanja te je izrađen projekt sustava zaštite od djelovanja kapilarne vlage u vrijednosti od 37.337,50 kn te su 2016. godine izvršeni radovi sanacije kapilarne vlage u iznosu od 1.868.525,83 kn. Iste godine izrađena je i dokumentacija vezana uz rekonstrukciju dijela vanjske stolarije prizemlja te je 2017. godine dio vanjske stolarije zamijenjen u što je utrošeno ukupno 3.469.413,07 kn.

Grad Rijeka na više je načina aktivno participirao u sufinanciranju programa kojima se pristupalo sustavnoj zaštiti kulturne baštine sačuvane na riječkim grobljima Kozala i Trsat. Kroz Program sanacije i obnove grobnih mjesta na grobljima Kozala i Trsat, u strateškom su razdoblju

sufinancirana sveukupno 22 programa s iznosom od 254.392,63 kn. Među njima nalazi se i program obnove spomenika najviše spomeničke vrijednosti „Mauzolej Bakarčić-Vio“. Sredstva spomeničke rente u strateškom su razdoblju uložena i u zaštitu pojedinačno zaštićenih kulturnih dobra poput „Mauzoleja obitelji Whitehead“ u vlasništvu Grada Rijeke.

- **Izrađena projektna dokumentacija za ključne točke kulturne baštine prema dinamici, najmanje jedna projektna dokumentacija svake godine**

Osim dokumentacije vezane uz Kaštel Trsat i augustinski samostan u strateškom je razdoblju izrađena i projektna dokumentacija za **Trg pul Vele crikve, Principij, groblje Kozala, kuću Colazio, lansirnu rampu Torpedo i uređenje prostora Filodrammatice**. Izrađeni su konzervatorski i geotehnički elaborat Trga pul Vele Crikve, arhitektonski snimak Principija, krajobrazna studija kulturno-povijesne cjeline groblja Kozala, elaborat valorizacije kuće Colazio i konzervatorski elaborat sanacije lansirne rampe Torpedo. Izrađen je idejni projekt uređenja prizemlja Filodrammatice u svrhu njezina preuređenja u interpretacijski kulturni centar za područje UA Rijeka za koju je osigurano EU financiranje iz projekta „Povežimo se baštinom“.

- **Povećana dostupnost informacija o kulturnoj baštini u okviru središnjeg kulturnog informativnog centra**
- **Povećana fizička dostupnost obnovljene kulturne baštine**

U strateškom razdoblju osigurana su EU sredstva za izradu cjelovite projektne dokumentacije, uređenje i opremanje prostora Filodrammatice za namjenu kulturnog informativnog centra za područje UA Rijeka kroz projekt „Povežimo se baštinom“. Informativni kulturni centar predviđen je i u dijelu prostora Palače Šećerane.

Kulturna baština koja se financira iz EU sredstava ima obaveznu komponentu vidljivosti, pa je isto ostvareno kroz održavanje niza press konferencija, objava za medije, objava na mrežnim stranicama Grada, ustanova i TD Rijeka 2020 d.o.o. i drugo.

Dodatno, u strateškom su razdoblju financirani projekti popularizacije baštine poput izrade baze podataka i interaktivne karte riječke industrijske baštine te niza privremenih izložbi o riječkoj baštini.

Za napomenuti je da su kroz obnovljene objekte, učinjeni i značajni pomaci u dostupnost kulturne baštine za osobe s invaliditetom.

- **Broj sufinanciranih publikacija o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara**

U navedenom razdoblju kroz Program javnih potreba u kulturi Grada Rijeke sufinancirane su brojne publikacije o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara među kojim se ističu „Dvadeset pet stoljeća urbane kulture u Hrvatskoj“ Brune Milića, „Barokna arhitektura u Hrvatskoj“ Katarine Horvat - Levaj, „Četiri stoljeća kapucina u Rijeci i Hrvatskoj“ i brojne druge.

- **Broj promotivnih i edukativnih događanja o ključnim točkama kulturne baštine u Rijeci**

U strateškom su razdoblju organizirana brojna promotivna i edukativna događanja kojima se aktualiziraju ključne točke kulturne baštine u Rijeci poput znanstveno - stručnog skupa „Dijalozi s baštinom“ i „Konferencije o industrijskoj baštini“ te niza drugih skupova. U sklopu obljetnice sedam stoljeća postojanja augustinskog samostana u Rijeci koja se obilježavala 2015. godine Grad Rijeka sufinancirao je čitav niz programa u organizaciji Filozofskog fakulteta u Rijeci koji se odnosio na skupove, znanstvena istraživanja i znanstvene elaborate kojima je na vidjelo izašla i vrijednost bogatog samostanskog inventara uz već poznatu arhitektonsku vrijednost kompleksa.

Cilj: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje ustanova u kulturi Grada Rijeke te ostalih kulturnih aktera u gradu Rijeci u skladu s financijskim mogućnostima

Bivši industrijski kompleks Rikard Benčić

Odjel gradske uprave za kulturu provodi projekt obnove bivšeg industrijskog kompleksa Rikard Benčić, koji je jedan od kulturnih prioriteta Grada Rijeke kao Europske prijestolnice kulture 2020. Njegovom realizacijom čitavo područje kompleksa postaje jedan od najvećih projekata kulturne infrastrukture u Republici Hrvatskoj. Provedbom projekta stvorit će se kulturno žarište za sve građane Urbane aglomeracije Rijeka, s naglaskom na mlađu populaciju kako bi se konzumacija kulture odrazila na opću uključenost građana u svrhu održivog regionalnog razvoja i bolje kvalitete života na projektnom području.

Obnova kompleksa uključuje obnovu 4 zgrade: H objekt (Muzej moderne i suvremene umjetnosti), Palače Šećerane (Muzej grada Rijeke), Cigleni objekt (Dječja kuća) i T objekt (Gradska knjižnica Rijeka). U sklopu kompleksa 3 objekta su sufinancirana kroz dva europska projekta: „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“ (Palača Šećerane) te „Revitalizacija kompleksa Benčić – Cigleni i T-objekt.“

Muzej moderne i suvremene umjetnosti

Završeno je uređenje prvog kata i dijela prizemlja H-objekta u bivšem kompleksu Benčić tako da MMSU Rijeka ima svoj vlastiti dom od jeseni 2017. godine. Vrijednost izvedenih radova iznosila je 7.727.811,48 kn (radovi na adaptaciji dijela H zgrade - 6.793.820,63 kn, radovi na zamjeni stolarije H zgrade – 391.862,50 kn i radovi na ugradnji stubišta u dijelu H zgrade – 542.128,35 kn), a uređenje je financirano sredstvima Proračuna Grada Rijeke. Dio zgrade koji se planira urediti za potrebe Muzeja površine je 3700 m² te se proteže na četiri etaže, a dio koji je uređen u prvoj fazi ima 1550 m² u prizemlju i na katu. U dosadašnjem prostoru MMSU je djelovao na oko 500 m². Grad Rijeka postao je vlasnikom i dva kata nekadašnje tvornice PiK, pa su za MMSU osigurani prostorni uvjeti za daljnji razvoj.

T i Cigleni objekt kompleksa „Benčić“

Projektom „Revitalizacija kompleksa Benčić – Cigleni i T-objekt“ je obuhvaćena rekonstrukcija i opremanje T i Ciglenog objekta i njihova prenamjena u javne kulturne i obrazovne svrhe u koje će se dijelom smjestiti već postojeće kulturne ustanove – Gradska knjižnica Rijeka, Gradsko kazalište lutaka, Art-kino, Muzej grada Rijeke i Muzej moderne i suvremene umjetnosti kao budući korisnici novouređenih prostora u operativnom vijeku projekta. Cigleni objekt odnosno Dječja kuća bit će prostor u kojemu će se djeci, na njima prilagođen način, nuditi programi u organizaciji više riječkih ustanova i udruga. Bit će uređen i okoliš kompleksa „Benčić“, a T-objekt će biti mjesto nove gradske knjižnice.

Projekt se financira iz Strukturnih fondova odnosno iz Europskog fonda za regionalni razvoj u sklopu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. Ukupna vrijednost projekta iznosi 162.123.324,61 kuna a sufinanciranje od 55 % iz EU potpore iznosi 68.206.564,00 HRK bespovratnih sredstava.

Infrastrukturni radovi na T i Ciglenom objektu započeli su nakon postupka javne nabave i odabira izvođača radova. Radovi na Ciglenom objektu započeli su u ožujku 2019. godine sa planiranim rokom završetka radova u veljači 2021. godine. Radovi na T objektu započeli su u rujnu 2019. godine sa planiranim rokom završetkom radova u travnju 2022.godine.

Planirani završetak svih radova u kompleksu Benčić je travanj 2022. godine u skladu s planiranim trajanjem projekta. Po završetku projekta rekonstrukcije i opremanja, T i Cigleni objekt će na ukupno 6.478 m² udomiti Gradsku knjižnicu Rijeka, odjeljak Gradskog kazališta lutaka, Art-kino te Muzej moderne i suvremene umjetnosti s prilagođenim sadržajima u sklopu Dječje kuće. Osim kulturne namjene, obnovljene zgrade imat će u manjem dijelu i komercijalnu namjenu u vidu caffea, zalogajnice i bara.

Palača Šećerane

Zaštita i rekonstrukcija upravne zgrade rafinerije šećera odnosno Palače Šećerane dio je integriranog razvojnog projekta “Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“, sufinanciranog od strane Europskog fonda za regionalni razvoj. Sama rekonstrukcija Palače Šećerane koja je podrazumijevala i opsežne konzervatorske radove vrijedna je 57.095.069,30 kn, a od toga je iz EU fondova osigurano 28.382.562,00 kn.

Radovi na rekonstrukciji započeli su u ožujku 2018., a završili su u studenom 2020. godine. Sa završetkom građevinskih radova, završeni su i radovi na opremanju stalnog muzejskog postava te je Muzej grada Rijeke u obnovljenoj zgradi Palače Šećerane otvoren 13. studenog 2020. godine.

Palača Šećerane izgrađena je kao objekt riječke Rafinerije šećera te je početna točka riječke industrijske priče. Jedan od vrhunaca procesa pokrenutog Šećeranom dogodit će se u sredinom 19. stoljeća, kada je u Rijeci radilo pola ukupne hrvatske industrije. Šećeranu je 1750. godine pokrenula nizozemska kompanija Arnoldt & Co., locirajući prvi proizvodni pogon na današnjoj Mlaki, što je zapadno predgrađe tadašnje Rijeke, i potom se tvornički šireći na nove gradske lokacije. Jedna od tih lokacija je teren današnje Palače Šećerane. Bilo je to obalno mjesto gdje

su jedrenjaci mogli dopremljeni sirovi šećer istovarivati pred pogonskim vratima. Dalje ga je prerađivalo oko sedam stotina radnika. Šećerana je prestala radom 1826. godine, a njezinu proizvodnom kompleksu život je potom donosio nove namjene. Mađarska vojska koristila ga je od 1832. do 1848. kao vojarnu, a 1851. godine u njemu kreće s radom Tvornica duhana. Izrasla je u najveći pogon za preradu duhana u Austro-Ugarskoj Monarhiji, koji je 1860-ih imao dvije tisuće zaposlenih, a mahom je riječ o radnicama. Kompleks će od 1945. do 1998. godine biti među riječanima poznat kao Tvornica motora "Rikard Benčić", zahvaljujući u njemu smještenoj istoimenoj tvornici. Na takvu gospodarsku prošlost grada danas podsjeća ova Palača - najveće neobarokno zdanje na istočnoj obali Jadrana. Dio njezina kompleksa su pogonske zgrade T-objekta i H-objekta koje potječu iz vremena Tvornice duhana, a tako su nazvane zbog tlocrtnog izgleda. Palača Šećerane je 1970. postala zaštićeno kulturno dobro.

Središnji sadržaj palače je stalni muzejski postav. Njegov koncept izrastao je iz dviju osnova. Prvu čine priče što ih pripovijedaju oslikane i štukaturama dekorirane dvorane palače, a drugu čine formirane zbirke Muzeja grada Rijeke. Stalni postav slijedi prostornu organizaciju objekta i ima dvije razine. S društvenom i gospodarskom poviješću Rijeke od 18. do kraja 20. stoljeća posjetitelji se mogu upoznati na prvom i drugom katu Palače. Razlog tomu je činjenica kako začeci moderne Rijeke sežu u 18. stoljeće, kada je grad započeo uspon kao srednjoeuropska luka i industrijsko središte. Na drugom katu predstavljena je priča o bivšem proizvodnom kompleksu u kojemu se Muzej nalazi. On obuhvaća razdoblje Rafinerije šećera (18. – početak 19. stoljeća), razdoblje Tvornice duhana (19.–20. stoljeće) i razdoblje metalske industrije, tj. Tvornice motora "Rikard Benčić" (sredina i kraj 20. stoljeća). Treći kat je radni prostor kustosa i ostalog osoblja, dok su u potkrovlju tehnički prostori Muzeja i spremišta. U prizemlju zgrade su poslovni i servisni prostori - muzejska suvenirnica, informacijski centar, turistička agenciju, caffe bar), a na polukatu se nalaze muzejski depo i knjižnica.

Motorni brod „Galeb“

Jedna od ključnih aktivnosti u sklopu EU projekta „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“ uključuje rekonstrukciju i prenamjenu motornog broda „Galeb“ u brod muzej za što je osigurano 32.063.955,00 kn bespovratnih sredstava.

U cilju revitalizacije ovog kulturnog dobra, planirano je izvođenje potrebnih zahvata za stavljanje u funkciju odjela gradskog muzeja (80% prostora) i pratećih turističkih sadržaja koji uključuju hostel i restoran (20% prostora). Nakon izrađene projektno - tehničke dokumentacije postupkom javne nabave odabran je izvođač brodogrđevnih radova koja se odnosi na prenamjenu broda u muzej s pratećim komercijalnim sadržajima. U tijeku je odabir izvođača restauratorskih radova na uređenju interijera. Radovi su započeli 29.11.2019. godine, a očekivani rok dovršetka je prosinac 2021. U tijeku je i izrada izvedbenog projekta stalnog muzejskog postava.

Motorni brod „Galeb“ (od 1938. do 1943. RAMB III, zatim „Kiebitz“ te od 1952. „Galeb“), sagrađen je i porinut u Genovi 1938. godine, kao brzi teretno-putnički brod za Ministarstvo talijanske Afrike (Ministarstvo kolonija), odnosno za talijansku državnu kompaniju „Regia Azienda Monopolio Banane“. Izvorna mu se namjena uskoro bitno izmijenila, pa je s početkom Drugog svjetskog

rata od broda-hladnjače za prijevoz banana, postao vojni brod: najprije prateća krstarica Talijanske ratne mornarice, zatim njemački minopolagač pod nazivom „Kiebitz“, te po završetku Drugog svjetskog rata školski brod Jugoslavenske ratne mornarice te ploveća rezidencija jugoslavenskog predsjednika Josipa Broza Tita. Ovaj brod, koji je plovio pod talijanskom, njemačkom i jugoslavenskom zastavom bio je svjedokom brojnih važnih povijesnih događanja turbulentnoga 20. stoljeća, a svojom je sudbinom umnogome povezan sa sudbinom Rijeke, grada u kojem se danas nalazi i u čijem je vlasništvu.

Brod je značajan već kao brodograđevno dostignuće – riječ je o brzom brodu elegantnih linija, koji još uvijek ima Fiatov pogonski sustav iz 1938.g., a opremljen je raznom vrijednom brodom opremom (kojom je bio opremljen kao školski vojni brod). Ono što ga čini važnim dionikom svjetske povijesti, njegova je uloga u nastanku Pokreta nesvrstanih. Upravo su susretima indijskog premijera Džavaharlala Nehrua, egipatskog premijera Gamala Abdela Nassera i jugoslavenskog predsjednika Josipa Broza Tita na palubama „Galeba“ postavljeni temelji Pokreta nesvrstanih zemalja, međunarodnog pokreta nastalog u vrijeme Hladnog rata, čiji su se akteri zalagali za principe miroljubive koegzistencije i nenapadanja.

Brod „Galeb“ je temeljem rješenja Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture Republike Hrvatske 10. listopada 2006. godine proglašen kulturnim dobrom, a od 2009.g. nalazi se u vlasništvu Grada Rijeke. Obzirom na tu činjenicu, kao logičan slijed nametnulo se formiranje muzejskog postava koji će istaknuti važnost broda i oplemeniti njegov sadržaj. Cilj je prenamjena broda u muzej pri čemu će zadržati ona svoja svojstva i obilježja određena „Posebnim konzervatorskim uvjetima za renoviranje“ koje je donijelo nadležno Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, u mjeri i opsegu koja su u skladu s međunarodnim pomorskim propisima i zahtjevima za sigurnost putnika, posade kao i samoga broda.

Nit vodilja projekta jest muzealizacija motornog broda „Galeb“, analiza broda kao tehnološkog dostignuća, predstavljanje povijesnih događanja kojima je brod svjedočio te davanje nove znanstvene, edukativne i kulturno-umjetničke dinamike brodu-muzeju. Koncept stalnog muzejskog postava i povremenih izložbi osmišljen je s namjerom da bude privlačan najširem krugu posjetitelja i svim dobnim skupinama, a posebno zainteresiranim turistima. Brod u sebi nosi potencijal za mnogobrojne i raznolike edukativne, znanstvene i kulturno-umjetničke projekte, koji se planiraju na brodu nakon otvaranja muzejskog postava, što će ujedno i oživjeti ovaj brod.

Zaštita arheološke baštine

Cilj: Predstavljanje antičkih arheoloških lokaliteta u prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Principij

Najznačajniji projekt prezentacije i zaštite arheološke baštine s kojim je ostvaren cilj strategije odnosi se na uređenje Trga Jurja Klovića, Ulice pod voltun i Ulice stara vrata te pješačke površine sjeverno i južno od crkve sv. Fabijana i Sebastijana. Na toj je lokaciji, a na mjestu

ostatka kasnoantičkog vojnog zapovjedništva - principija, uređen Arheološki park i svečano otvoren u veljači 2014. godine. Riječ je o investiciji vrijednoj preko 15 milijuna kuna, od čega vrijednost radova iznosi 7,5 milijuna kuna (bez PDV-a).

Trg Pul vele crikve

U navedenom su razdoblju izvedena nužna geotehnička istraživanja na Trgu pul Vele Crikve temeljem kojih je izveden i Konzervatorski elaborat za građenje u kojemu je izneseno konzervatorsko mišljenje o tehničkim mogućnostima realizacije idejnog arhitektonskog projekta uređenja trga. Prema njemu u tijeku je revizija navedenog arhitektonskog projekta. Također, redovito se provodi monitoring konstrukcije zvonika crkve, tzv. "Kosog tornja".

Zaštita industrijske i tehničke baštine

Cilj: Revitaliziranje industrijske i tehničke baštine grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Lučke dizalice

Nakon otvorenja riječkog lukobrana za građane na inicijativu Grada Rijeke pokrenut je projekt obnove starih lučkih dizalica koje više nisu bile u funkciji. Zbog značaja dizalica, odnosno zbog tradicije pretovara tereta na tom području odlučeno je da se dizalice zadrže na lukobranu te da ih se propisno zaštiti kako bi mogle poslužiti kao eksponati. U 2014. godini krenuo je projekt osvjetljavanja dizalica u boji. Na svakoj dizalici nalazi se nekoliko reflektora s LED izvorima svjetlosti RGB i svaki od njih ima mogućnost proizvesti razne boje u više intenziteta. Osmišljeno je više različitih scenografija osvjetljenja (kombinacije boja i sl.) za redovan rad, ali i za datume koji će se posebno obilježavati. Ukupan iznos investicije obnove dizalica i osvjetljenja bio je 3,6 milijuna kuna od čega je Grad Rijeka iz sredstava spomeničke rente izdvojio ukupno 1,9 milijuna kuna.

Obnova kompleksa »Benčić«

Opisano pod Ciljem 2: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje ustanova u kulturi Grada Rijeke te ostalih kulturnih aktera u gradu Rijeci u skladu s financijskim mogućnostima.

Ostali programi

Nastavno na opsežnu dokumentaciju o postojećem stanju i idejni projekt sanacije lansirne stanice Torpeda koju je grad sufinancirao putem Programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke još 2012. godine u periodu izvještavanja nastavila su se ulaganja u taj spomenik riječke industrijske baštine te je 2017. godine izrađen i Konzervatorski elaborat sanacije lansirne rampe za koji je Grad Rijeka sufinancirao u iznosu od 30.000,00 kn.

Grad Rijeka u razdoblju od 2013. do 2020. godine, osim sustavne zaštite, podupirao je realizaciju niza drugih programa kojima se očuvanje industrije baštine grada postavlja kao prioritet. Tu valja izdvojiti projekte Centra za industrijsku baštinu koji djeluje pri Sveučilištu u Rijeci te programe udruge Pro Torpedo. Tako je Grad Rijeka sufinancirao projekte izrade baze podataka industrijske baštine te interaktivne karte riječke industrijske baštine kao i organizaciju međunarodnih Međunarodnih konferencija o industrijskoj baštini, kao i tiskanje zbornika radova Konferencija.

Zaštita maritimne baštine

Cilj: Očuvanje i revitalizacija maritimne baštine grada Rijeke (i Kvarnera) u skladu s financijskim mogućnostima

Motorni brod »Galeb«

Jedan od najznačajnijih projekata vezanih uz zaštitu maritimne baštine odnosi se na obnovu motornog broda „Galeb“ koja se provodi u okviru već spomenutog projekta „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“ te se detalji o istom mogu pronaći pod Ciljem 2: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje ustanova u kulturi Grada Rijeke te ostalih kulturnih aktera u gradu Rijeci u skladu s financijskim mogućnostima.

Projekt „Povežimo se baštinom“

Unutar projekta „Povežimo se baštinom“ kojega je nositelj Grad Rijeka provode se projekti zaštite maritimne baštine. Tako partner Općina Kostrena provodi projekt Otvaranje Kuće kostrenskih pomoraca temeljem kojega će se na suvremen način predstaviti život i uloga pomoraca u društvu. Također će aktualizirati sve teme koje su vezane za pomorstvo. Partner na projektu Općina Lovran provodi projekt Adaptacije Kuće lovranskoga guca kojim će se postojeći izložbeni prostor Lovranskog guca i Gradska kula povezati u cilju stvaranja funkcionalnog i u turističkom smislu atraktivnog prostora. Detalji o projektu opisani su u poglavlju Sudjelovanje u programima Europske unije 6.3.1.

Izrada tematske šetnice industrijske i maritimne baštine

U sklopu projekta „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke turističke baštine“, kreirati će se kulturno turistička ruta koja uključuje 4 nova turistička sadržaja: izradu mobilne aplikacije, postavljanje 2 vanjska video displaya i pokrivanje rute besplatnim bežičnim internetom te uređenje središnje rute/šetnice riječke maritimne i industrijske baštine. Šetnica će obuhvaćati 18 lokacija, a ruta povezuje dvije atraktivne krajnje točke Galeb i Palaču Šećerane. Projekt izrade šetnice u završnoj je fazi izrade - ruta je pokrivena besplatnim bežičnim internetom dok se za mobilnu aplikaciju i city light uređaje kreira sadržaj te se njihova kompletna realizacija očekuje do sredine godine.

Pomoć građanima pri zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

Cilj: Nastavak te unapređenje Programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke u Programu sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Kroz programe Javnih potreba u kulturi sufinancirani su programi zaštite pokretne i nepokretne baštine, programi znanstvenih istraživanja, skupova i predavanja te nakladnički programi iz domene zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Postupak izrade i donošenja programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke u dijelu zaštite i očuvanja kulturnih dobara 2019. godine revidiran je i upotpunjen jasnije strukturiranim kriterijima vrednovanja predloženih programa prilagođenima specifičnim potrebama programa zaštite.

Grad Rijeka u razdoblju od 2013. do 2020. godine kroz program Javnih potreba u kulturi u području zaštite i očuvanja kulturnih dobara sufinancirao je provođenje niza različitih programa vezanih uz restauratorsko-konzervatorske radove, znanstvena, stručna i amaterska istraživanja, organizaciju stručnih, znanstvenih i popularnih skupova te ozbiljnih istraživačkih i nakladničkih projekata. U tom je razdoblju sufinancirano više od 120 programa.

Najveći broj programa sustavne zaštite financiranih iz Programa javnih potreba u kulturi odnosilo se na pokretna kulturna dobra odnosno na programe restauracije fondova muzejske i arhivske građe te riječke sakralne baštine. Među njima se posebno ističu programi restauracije vrijedne građe u Državnom arhivu u Rijeci, knjižnici kapucinskog samostana u Rijeci te predmeta iz fundusa Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja te Muzeja grada Rijeke.

Putem programa Javnih potreba u ovom su razdoblju obnovljena i brojna umjetnička djela koja se čuvaju u riječkim sakralnim kompleksima, a riječ je o oltarnim palama, skulpturama, relikvijarima i drugim djelima. Tako je obnovljena zbirka vrijednih ikona koje se nalaze u pravoslavnoj crkvi sv. Nikole, oltarne pale i zidni oslici u Franjevačkom samostanu na Trsatu te slike i relikvijari iz katedrale sv. Vida i Zborne crkve Uznesenja Marijina. Sufinancirano je i izvođenje više vrijednih znanstveno-istraživačkih projekata među kojima treba izdvojiti one u organizaciji Filozofskog fakulteta u Rijeci („Digitalizacija arheološke baštine“, izrada 3D rekonstrukcije Domusa i arheološke karte).

Sredstva spomeničke rente dodijeljena u ovom razdoblju u značajnoj su mjeri utjecala na uspješno, već višegodišnje, održavanje stručnih skupova od šireg značaja poput „Dijaloga s baštinom“ u organizaciji Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci te suorganizaciji Hrvatskog nacionalnog odbora ICOMOS-a i Hrvatskog restauratorskog zavoda koji se održava redovno od 2011. godine. Jednako tako važno je istaknuti i sufinanciranje programa kojima se skreće pozornost na važnost riječke industrijske baštine udruge Pro Torpedo. Također, putem programa Javnih potreba u kulturi sufinancirani su programi zaštite brojnih nepokretnih kulturnih dobara poput obnove secesijskih dizala na adresi Ivana Grohovca 1 i 3 te brojni drugi programi obnove dijelova stambenih zgrada unutar zaštićene jezgre Grada Rijeke.

U strateškom razdoblju programi obnove nepokretne kulturne baštine sufinancirali su se i provedbom „Programa sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene urbanističke cjeline Grada Rijeke“ temeljem kojega je bila otvorena mogućnost svim vlasnicima i suvlasnicima građevina, registriranih kao pojedinačno kulturno dobro i onih koje se nalaze unutar zaštićene Urbanističke cjeline grada Rijeke, da ostvare pravo na sufinanciranje troškova provedbe investicije sanacije svojih zgrada. Provedbom programa sufinancirana je obnova 37 zgrada u sveukupnom iznosu od 14.209.609,14 kn. Među njima se ističe obnova fasade Hrama sv. Nikole, zatim niza historicističkih zgrada poput nekadašnjeg Hotela Lloyd na adresi Trg Republike Hrvatske 2, Kuće Schiuca – Maxcovich u Omladinskoj 1 te Kuće Jerkel na adresi Šetalište A. K. Miočića 4. Treba istaknuti i obnovu secesijskog pročelja Hotela Royal u Adamićevoj 10.

6.1.2. Zaštita nematerijalne kulturne baštine

Cilj: Poticanje zaštite i promocije riječke nematerijalne kulturne baštine u skladu s financijskim mogućnostima

U sklopu projekta Urbane aglomeracije Rijeka pod nazivom Povežimo se baštinom, kojega je prijavitelj Grad Rijeka, uz niz pojedinačnih projekata vezanih uz zaštitu, očuvanje i revitalizaciju nepokretne kulturne baštine, uvršten je i projekt Kuće halubajškoga zvončara u Viškovu kojega će provoditi partner Općina Viškovo. Uloga ovoga projekta u baštinskoj platformi je dati primjer očuvanja tradicijskih običaja i nematerijalne baštine.

U sklopu glazbene djelatnosti sufinancirani su i programi zaštite glazbene baštine Rijeke i okolice što je opisano pod poglavljem 6.2.4. Kulturne djelatnosti.

6. 1.3. Muzejska djelatnost

Grad Rijeka osnivač je dvaju muzejskih ustanova – Muzeja grada Rijeke i Muzeja moderne i suvremene umjetnosti. Osnovna djelatnost muzeja određena je Zakonom o muzejima (obuhvaća skupljanje, čuvanje i istraživanje civilizacijskih, kulturnih i prirodnih dobara te njihovu stručnu i znanstvenu obradu i sistematizaciju u zbirke, trajno zaštićivanje muzejske građe, muzejske dokumentacije, muzejskih lokaliteta i nalazišta, njihovo neposredno i posredno predočavanje javnosti putem stalnih i povremenih izložaba, te objavljivanja podataka i spoznaja o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji putem stručnih, znanstvenih i drugih obavijesnih sredstava), te detaljnije Statutom svake pojedine muzejske ustanove.

- **Muzej grada Rijeke**

Cilj: Razvoj muzejske djelatnosti

Muzej grada Rijeke (<https://www.muzej-rijeka.hr>) u proteklom je razdoblju prošao najveću preobrazbu u svojoj povijesti – obnovom Palače Šećerane u bivšem tvorničkom kompleksu »Rikard Benčić« po prvi puta je javnosti predstavljen stalni muzejski postav riječke povijesti. Obnova Palače - upravne zgrade »Riječkog privilegiranog društva« i obnova motornog broda »Galeb« koja se realizira paralelno te se planira završiti u drugoj polovici 2021. godine, izvedeni su u sklopu kapitalnog EU projekta Grada Rijeke »Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine« (<http://www.heritage.hr>), ujedno i dijela program EPK 2020.. Na kraju 2020. godine Muzej je upravljao sa 6 prostora (sadašnja zgrada, Palača, Krešimirova, Žabica, Moše Albaharija i Ružićeva). Povećanje infrastrukturnih kapaciteta u vidu novih objekata Muzeja išlo je usporedo s intenzivnim prikupljanjem predmeta, restauracijom građe iz fundusa te nabavom raznorodne muzejske opreme (za potrebe stalnog izložbenog postava, kao i za potrebe zaštite i pohrane muzejske građe). Također, Muzej je kadrovski ojačan zapošljavanjem četvero novih djelatnika te je na kraju 2020. godine imao 16 djelatnika u usporedbi s 12 u 2013. godini, čime je napravljen veliki iskorak u njegovu djelovanju.

Usporedo s intenzivnim radom na realizaciji dvaju navedenih muzejskih postava, Muzej je u proteklom razdoblju provodio i svoj redovan program - prikupljanje i restauraciju muzejske građe, digitalizaciju, edukaciju, nakladništva (75 izdanja) te izložbi – kako u Rijeci, tako i u gostovanjima. Posebno ističemo dislocirani izložbeni postav, ujedno i otvoreni muzejski depo »Prvi na svijetu – 150. godina riječkog torpeda« (2016.) u bivšem željezničkom skladištu na Žabici, koji je sada već postao stalan. Muzej posebno razvija Tehničku zbirku u kojoj su naročita dragocjenost neki od prototipova, jedinstveni na svijetu, u trajnoj posudbi za ovu izložbu u kojoj glavninu čine predmeti iz vlastite zbirke. Među navedenima su i predmeti iz 1875., prve godine proizvodnje torpeda za tržište, a osobitost su i pojedini ruski i američki primjerci, kao i drugi primjerci riječke industrijske baštine, uglavnom pojedini strojevi, vozila, instrumenti i alati. Od redovnog izložbenog programa, zapažene bile sljedeće izložbe u dosadašnjem sjedištu Muzeja: "Novo vrijeme, 2. Poluvrijeme", "Pozdrav iz Rijeke / Un Saluto di Fiume", "Pazi oštar pas!" - Karikatura u Rijeci, "Lica pričaju" »Mornarička akademija i pomorsko školstvo«, »Riječka industrijska priča«, »Kazalište priča«, »(R)evolucija u Muzeju grada Rijeke«, »Lica pričaju«, »Leontine Littrow«, »Sušak-Rijeka 1948. – Borderline«. Također, ostvarena su i zapažena gostovanja izložbe "Hrvatska fotografija u zbirci Muzeja grada Rijeke" (Cetinje, 2017., Peking 2017., Beograd 2018.).

Muzej je u ovom razdoblju izdao i bio su-izdavač niza vrijednih izdanja, od kojih ističemo: „Andrija Ljudevit Adamić – trgovac u doba Napoleonskih ratova“ (Dubrović), "Gospodarska komora u Rijeci – Od Ilirskih provincija do danas" (Lukežić, suradnja s HGK Rijeka), "Riječka industrijska priča – R.I.P. (Aničić)", "Pozdrav iz Rijeke – Un saluto da Fiume" (Lazanja Dušević) i "Leontine Littrow – slikarica svjetla" (Barta, Dubrović, Kolhammer, Mahringer, suradnja s "Kohlhammer&Mahringer Fine Arts", Beč).

Povremene izložbe održavale su se kontinuirano (2008. – 2012. - 78 izložbi; 2013. – 2020. - 132 izložbe), kao i program zaštite muzejske građe (2013. - 2020. restaurirana su 173 muzejska predmeta). Muzejska građa se je digitalizirala redovno te je od 2013. do 2020. digitalizirano 3.596 predmeta. S obzirom na povećanje izložbenih prostora Muzeja – željezničko skladište na

Žabici, od 2015. na Korzu (1-2 puta godišnje) te od listopada 2020. godine u Palači Šećerane – broj posjetitelja se značajno povećao. Muzejske programe je u strateškom razdoblju posjetilo 337.726 posjetitelja. U ovaj zbroj nije uračunato više desetaka tisuća posjetitelja na Korzu. No, poznat je precizan broj – koji je također značajno rastao, posjetitelja na muzejskoj mrežnoj stranici – 594.141, dok je broj posjetitelja muzejske Facebook stranice u 2020. godini premašio 700.000.

Muzej ljekarništva

Grad Rijeka i Muzej grada Rijeke ostvarili su iznimno uspješnu suradnju s trgovačkim društvom Jadran – galenski laboratorij d.d. na projektu osnivanja Muzeja farmacije u Rijeci. Grad Rijeka podržao je inicijativu JGL-a u koju se je kao partner uključio Muzej grada Rijeke. Grad Rijeka dao je na korištenje bez naknade poslovni prostor od 140 m² u Užarskoj ulici Muzeju grada Rijeke za formiranje izložbenog postava povijesti farmacije, dok je radove na uređenju prostora, kao i nabavu izložbene opreme osigurao JGL. Muzej grada Rijeke sudjeluje u provođenju programa na način da pruža stručnu pomoć u obradi građe. Slijedom toga, prostor je uređen za potrebe prvog hrvatskog specijaliziranog muzeja farmacije, u kojem je na suvremen način prikazana hrvatska i svjetska povijest farmacije. Misija JGL Muzeja farmacije je afirmacija ljekarništva i proizvodnje lijekova kao djela zdravstvenog i kulturnog identiteta koje je kroz povijest, pa do danas bio značajan čimbenik napretka grada i županije. Ovaj je muzej izvrstan primjer partnerstva javnog i privatnog sektora s ciljem čuvanja i prezentacije kulturne baštine te ujedno i obogaćivanja turističke ponude našega grada.

Zavičajni muzej Drenove

Udruga Bez granica jedna je od izuzetno aktivnih udruga u Rijeci koja je kroz višegodišnji kontinuirani rad na području kulture neizmjereno obogatila društveni život lokalne zajednice ujedno promovirajući zaštitu lokalne baštine i identiteta. Aktivnosti udruge je tijekom godina podupirao Grad Rijeka, kao i Muzej grada Rijeke te je ona bila izuzetno plodonosna. Suradnja se je intenzivirala 2015. godine kada je Grad Rijeka dao na korištenje bez naknade Muzeju grada Rijeke poslovni prostor od 159 m² na adresi Drenovski put 138 i 138a te je potom Muzej stupio u partnerski odnos s udrugom. Time je udruzi dana infrastrukturna stabilnost što je postao dobar temelj za njezin daljnji razvoj. Muzej grada Rijeke je putem ove suradnje stekao dragocjenu priliku svoje djelovanje približiti građanima kroz programe Zavičajnog muzeja Drenove - predstavio je nekoliko zapaženih izložbi iz svojeg fundusa te je tijekom godina podupirao rad udruge Bez granica i Zavičajnog muzeja Drenova pružajući im stručnu pomoć pri ostvarenju programa.

MUZEJ GRADA RIJEKE	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno 2013.-2020.
Izložbe	20	13	13	23	21	21	18	3	132
Edukativni programi	143	119	125	137	107	90	88	2	811
Izdanja	6	6	14	11	7	13	11	7	75
Nabavljeni predmeti (otkupi i donacije)	77	298	45	71	163	407	807	7	1.875
Restaurirani predmeti	13	2	3	10	4	38	95	8	173
Digitalizirana muzejska građa	82	398	233	1.084	697	525	577	0	3.596
Broj posjetitelja	13.984	14.744	57.146	36.212	78.000	63.936	65.870	7.834	337.726
Broj posjetitelja internetske stranice	38.690	43.508	44.708	50.138	67.400	100.832	100.539	148.326	594.141
Broj zaposlenika	12	12	13	12	12	15	16	16	
Broj zaposlenika iz EPK 2020 sredstava	0	0	0		0	0	1	1	

- **Muzej moderne i suvremene umjetnosti**

Cilj: Razvoj muzejske djelatnosti

Muzej moderne i suvremene umjetnosti (<https://mmsu.hr>) desetljećima je čekao preseljenje iz podstanarstva u Sveučilišnoj knjižnici u svoj novi prostor. Ovo iščekivanje okončano je odlukom da se odustane od prvog projekta, preseljenja u »T-objekt« u kompleksu bivše tvornice »Rikard Benčić«. Novo rješenje je pronađeno u drugačijoj koncepciji djelovanja i obnovi zapadnog krila »H-objekta« u istom kompleksu. Obnova i prenamjena zgrade planirana je u fazama te se je u prvoj fazi Muzej smjestio u prizemlju i prvom katu zapadnog krila. Svečano otvorenje uz zapaženu retrospektivnu izložbu „Tomislav Gotovac: Anticipator kriza – Kuda idemo ne pitajte« dogodilo se je u rujnu 2017. godine. Izložbe koje predstavljaju djela iz fundusa počelo se realizirati i prezentirati već i nakon prve faze obnove, ali tek po završetku uređenja drugog kata i potkrovlja moći će se osigurati prostor u kojem će Muzej po prvi puta od osnutka dobiti priliku javnosti predstaviti svoj bogat fondus putem stalnog muzejskog postava. Druga faza započela je preuzimanjem 2. kata i potkrovlja, nakon riješenih vlasničkih odnosa s tvrtkom PIK Rijeka d.d. u prosincu 2019. Tijekom 2020. godine radilo se je na rješenju primarnog pristupa prostorima 2. kata te njihovom povezivanju s Dječjom kućom.

Muzej je tijekom ovo razdoblja realizirao mnoštvo izložbenih programa, samostalno, ali i kao dio programa EPK 2020. Izložbe u organizaciji Muzeja imale su dvije tematske okosnice - predstavljanje radova iz muzejskih zbirki ("Slika i prilika", "120 umjetnina na drugom katu", "Hommage crtežu", "Tijelo u dijalogu", "Upute za gledanje – Što bi tijelo htjelo?", "Shvatiti sebe", "Sedmo nebo", "Estetika elektriciteta", "socrealiza/m/odernizam", itd.) i samostalne izložbe suvremenih autora (Maračić, Jandrić, Sladetić, Pende, Richter, Milića, Tadić, Šikanja, Kutleša, Klif, Prica, Floričić, Kopljar, itd.), a ističemo i retrospektivnu izložbu Otona Glihe "Gromače". Izložbe u sklopu EPK 2020 programa su sveobuhvatno predstavile stvaralačke opuse poznatih hrvatskih suvremenih umjetnika, poput Davida Maljkovića ("S kolekcijom"), Gorana Petercola ("Ne brini o poetici, ona će doći sama"), Vlade Marteka ("Izložba s više naslova"), Gorana Trbuljaka ("nikada do sada viđen rad neviđenog umjetnika") i Tomislava Gotovca. Izložbe su bile praćene muzejskim izdanjima od kojih ističemo sljedeće monografije: "Tomislav Gotovac – Anticipator kriza" (Petercol, Trbuljak, Nenadić, Katalinić, Ružić, Janevski, Vukmir, Ofak, Mirčev, Milevska, Marjanić, Šimičić, Šuvaković, Orel, Šuković), "Goran Petercol - Conventions" (Sharp, Šuvaković, Salamon, Vidmar), Goran Trbuljak "knjiga 1 – I-CCXXX" (Logar, Trbuljak) te sintezno izdanje "Likovna scena međuratne Rijeke" (Glavočić).

Uz svoju osnovnu djelatnost (čuvanja, stručne i znanstvene obrade te prezentacije umjetničkih djela) Muzej je aktivno sudjelovao i na realizaciji programa EPK 2020, kroz nekoliko Programskih pravaca, čime je postao aktivni sudionik šireg društvenog dijaloga. Muzej je kao jedan od postulata svog djelovanja istaknuo permanentni dijalog s lokalnom zajednicom te je iz godine u godinu od 2013., povećavao broj suradnika, partnera i korisnika programa na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Navodimo samo nekoliko partnera s kojima u kontinuitetu surađuje: "Spajalica" (2012.<), Rezidencija Kamov (2015.<), "Muzeji zajedno" (2014. – 2018.), "Vijeće mladih Benčić" (2014. – 2018.), "ArTVision" (2014.), "Artisti in prestito" (2014.), "Futura Centre for Contemporary Art – Karlin Studios" (2014.), "Digitizing contemporary art" (2010. – 2013.), Galerija SIZ@Mali salon, partneri u programu udruge „Drugo more, „Moje, tvoje, naše" (2013. – 2015.), nositelji projekta "Antologije krijumčarenja", međunarodnom projektu o tradiciji sive ekonomije (2012. – 2015.), program Europske unije – „Kultura 2007. – 2013.“ (partneri: „Trieste Contemporanea“, „Mestni muzej Idrija“), partnerstvo u projektu "Soft Control: Art, Science and the Public Awareness" (2012. – 2015.) i "Password: Printmaking" (2012. – 2014.), programi Europske unije – „Kultura 2007. – 2013.“; "Risk Change" (2016.-2020.).

Muzej moderne i suvremene umjetnosti jedan je od vodećih partnera projekta EPK 2020. Međutim tijekom 2020. godine planirani je program doživio prenamjene i preinake, koje su privremeno usporile kontinuitet izložbenog programa tijekom pandemije, no programska se djelatnost ubrzo stabilizirala. Muzej je kao partner aktivno sudjelovao u projektima svih programskih pravaca, među kojima se najviše ističu „Doba moći“, „Dopolavoro“ i „Dječja kuća“. Osim izložbenog programa realizirane su intervencije i radovi umjetnika u javnom prostoru poput „Stoga sijena“ Ivana Kožarića početkom godine te „Spomenik crvenoj Rijeci – samoobrambeni spomenik“ Nemanje Cvijanovića i „AutomaTic“ Giovannija Morbina u prosincu, a jednodnevni popratni program 3. Bijenala industrijske umjetnosti posjetiteljima je omogućio posjet tavanskom prostoru PIK-a, kao anticipacija proširenja izložbenih prostora Muzeja. Godina je zaključena

jednom od najposjećenijih izložbi u Muzeju, izložbi „51000 Balthazargrad“, središnjem mjestu programskog pravca „Dječja kuća“.

U proteklom strateškom razdoblju Muzej je predstavljaniem kvalitetnih izložbenih programa koji su praćeni s pojačanim angažmanom medija, ostvario znatno povećanje prisutnosti u medijskom prostoru, kako u tiskanom tako radijskom i televizijskom te elektronskom. Preseljenjem u novi prostor Muzej je ostvario i pojačanu medijsku prisutnost pa je samo za taj događaj dokumentirano 150 objava u tiskanim i elektronskim medijima. Muzejski programi u pravilu su posjedovali snažnu edukativnu komponentu (radionice, vodstva, predavanja, intervencije), kojom je nastojao uključiti članove zajednice u različite muzejske aktivnosti te je Muzej u tom smislu ostvario značajan iskorak prema publici svih dobnih skupina.

MUZEJ MODERNE I SUVREMENE UMJETNOSTI	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno 2013.-2020.
Izložbe	31	31	39	31	31	19	18	11	211
Edukativni programi	124	162	143	179	150	159	162	96	1.175
Izdanja	7	14	21	25	17	12	19	3	118
Nabavljene umjetnine (otkup i donacije)	11	36	1	6	14	38	7	6	119
Restaurirani predmeti	7	7	9	9	6	16	15	16	85
Digitalizirana muzejska građa	1.077	821	1.046	1.107	889	837	828	198	6.803
Broj posjetitelja	14.842	24.459	19.072	70.156	63.544	68.686	65.314	74.438	400.511
Broj zaposlenika	16	16	15	16	16	21	21	15	
Broj zaposlenika iz EPK 2020 sredstava	0	0		0	0	1	5	5	

6.1.4. Knjižnična djelatnost – Gradska knjižnica Rijeka

Gradska knjižnica Rijeka je kroz proteklo strateško razdoblje provela niz transformativnih i razvojnih procesa od kojih neki i izlaze iz okvira Strategije s obzirom na društvene i tehnološke promjene. Korisnicima se nudilo sve veći broj novih usluga, a od 2016. godine bilježio se rast na gotovo svim brojčanim pokazateljima kao što su: članstvo, programski, posjetitelji, posudbe, posjetina mrežnoj stranici i mrežnom katalogu, projekatima, itd. U 2019. godini bio je ostvaren povijesni rekord godišnjeg broja članova. Godina 2020. u kontekstu pandemije, ograničenja

poslovanja pa i potpunog zatvaranja nanijela je značajne poslovne i operativne poteškoće, narušavajući dio pozitivnih trendova, ali i potičući pojedine nove usluge, oblike rada i sadržaje koji su od građana i korisnika pozitivno prihvaćeni poput sterilizatora knjiga, usluge »Knjige u škartocu«, e-knjižnice, „online“ upisa i sl.

Veliki razvojnih procesa određen je sudjelovanjem u projektu kompleksa »Benčić« u kojem Knjižnica sudjeluje kroz nastanak prve središnje zgrade knjižnice u T-objektu i Dječje kuće u kojoj će svoje mjesto naći Dječji odjel „Stribor“. Knjižnica je sudjelovala u radnjama koje su vodile prema oblikovanju arhitektonskog projekta i oblikovanju prostora i opreme. Godine 2019. izvršena je i izrada novog signaturnog sustava Dječjeg odjela „Stribor“, a zbog prilagođenosti novim korisnicima i Dječjoj kući.

Cilj 1: Osiguranje primjerenog prostora i opreme preseljenjem u kompleks Rikard Benčić nakon njegove obnove

U kompleksu „Benčić“ u tijeku je obnova T-objekta i Dječje kuće. Završetak oba projekta predviđen je za 2022., odnosno za početak 2021. kada se referiramo na Dječju kuću. U objektima kompleksa svoje će mjesto naći integrirani središnji odjeli i Dječji odjel „Stribor“.

Cilj 2: Izgradnja i opremanje Ogranka na Sušaku/Vežici

Ogranak Trsat otvoren je 2016. godine, čime je ponuđena knjižničarska usluga i u istočnom dijelu Rijeke. Osmišljen je dodatni program ogranaka na Trsatu a to je »Američki kutak« koji ima naglasak na tehnološkim inovacijama i STEM kulturi. Prostor je prepoznat i kao vrlo atraktivan za provođenje mnogih programskih aktivnosti.

Cilj 3: Povećanje broja članova i korisnika

Od 2016. godine, Knjižnica bilježi porast broja korisnika i članova. Kroz niz medijsko-promotivnih aktivnosti, programske aktivnosti i projekte poboljšana je prepoznatljivost Gradske knjižnice Rijeka u široj javnosti što je poduprto kvantitativnim pokazateljima koji od 2016. godine gotovo svi pokazuju rast. Broj članova u 2019. godini iznosio je 21.734 što je najveći godišnji broj jedinstvenih članova u povijesti Gradske knjižnice Rijeka. Od 2015. do kraja 2019. godine broj članova povećan je za 3548 članova ili 19,5 %. Odraslih članova ukupno je 15.460 ili 71 % od ukupnog članstva, a djece do 14 godina 6.274 ili 29 % te je broj djece porastao za 485 ili 8 % u odnosu na broj članova u ove dvije kategorije u 2018. godini. U 2019. godini, a u odnosu na 2018. godinu, znatno je povećan broj posjetitelja i sudionika knjižničnih programa i manifestacija. Ukupno je bilo 20.111 posjetitelja što je povećanje od 3820 posjetitelja (ili 19%) u odnosu na 2018. godinu. Broj posudbi knjiga rastao je s 510.956 (2018.) na 516.299 (2019. godine), a u jednakom pravcu je rastao i ukupan broj posudbi cjelokupne građe s 540.370 (2018.) do 546.399 (2019.) godine.

Neočekivanu i neželjenu devijaciju koja je radikalno prekinula takve trendove čini pandemija 2020. godine tijekom koje je u skladu s mjerama borbe protiv virusa Knjižnica bila potpuno zatvorena za korisnike u vrijeme „proljetnog zatvaranja“, a potom radila u skladu s mjerama s posebno ograničenom programskom aktivnošću i zbog karakteristika usluge i članstva do kraja

2020. godine potpuno zatvorenom Narodnom čitaonicom. Dio gubitaka kroz 2020. godinu anuliran je uslugom e-knjižnice i „online“ sadržaja. Tijekom 2020. godine značajno je i korištenje „online“ kataloga kao i mrežne stranice te je riječ o svojevrsnim „virtualnim“ korisnicima Knjižnice pa je broj jedinstvenih korisnika posjetitelja web stranice porastao s 210.017 (2019.) na 269.986 (2020.).

Cilj 4: Sustavna digitalizacija knjižnične građe s ciljem izgradnje suvremene digitalne knjižnice

U razdoblju 2013. – 2020. Gradska knjižnica Rijeka posebnu je pažnju položila na razvoj digitalnih usluga i implementacije koncepta digitalne knjižnice što se vidljivo kroz raznolike prakse. Opširnije pod Općem strateškim ciljem 11. Informatizacija i digitalizacija kulturnih ustanova.

Cilj 5: Osvremenjivanje bibliobusne službe nabavkom kombija za Gradski bibliobus

Nabavljen je novi bibliokombi i osvremenjena je bibliobusna služba. Već su u nekoliko navrata revidirana stajališta Gradskog bibliobusa te je od ožujka 2018. fokus djelovanja službe usmjeren na vrtiće, a u sklopu akcije promicanja čitanja od najranije životne dobi. Novim rasporedom obuhvaćeno je 17 gradskih vrtića.

Gradska knjižnica Rijeka je razdoblje od 2013. do 2020. godine provela maksimalno posvećena nastojanjima realizacije strateških ciljeva i to često izvan okvira postavljenih 5 ciljeva s obzirom na promjene društvenih, tehnoloških i ekonomskih elemenata ili pak nagla događanja poput pandemije koronavirusa. Realizirani su tako koncepti Poslovnog kutka, Zelenog kutka i GKR Laba koji je razvoj nastavio kroz „Američkog kutka“ u Ogranku Trsat. Njima je knjižnica postavila snažniji naglasak na činjenicu važnosti osnaživanja zajednice kroz dostupnost specifičnog fonda, tehnologija i sadržaja – povećan je fond knjiga o poslovanju, ekonomiji, futurologiji, održivom razvoju, zelenoj paradigmi, STEM-u, implementiran rad novih tehnologija (VR, 3D printanje, itd.) i održavani posebni programski ciklusi predavanja. Knjižnica je također iako pretežno definirana servisnom prirodom svoje usluge napravila iskorake i prema rad na specifičnim produkcijskim formama poput festivala te se tako kontinuirano od 2012. godine održava „Tjedan dobre dječje knjige“, održan je Festival bibliobusa (2019.) te pokrenut „Tobogan“ u partnerstvu s drugim ustanovama u kulturi (od 2017. godine). Sve navedeno te takva ambicija traže konstantno preoblikovanje organizacijske strukture, osnaživanje ljudskih kadrova te pronalazak dodatnih izvora financiranja što je Knjižnica radila kroz oblikovanje projektnog rada i ostvarivanje specifičnih financijskih podrški kroz programe/organizacije poput EIFL-a, Erasmus+, Hrvatsko-švicarski program suradnje, US Embassy, IRIM i sl. Sve navedeno tražit će nova zalaganja, iskorake, resurse ne bi li se dodatno razvijalo i održalo kao postignuti standard.

6.2. Kulturno i umjetničko stvaralaštvo

6.2.1. Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka

Cilj ovog strateškog razdoblja bila je reorganizacija upravljačkih poslova i programsko restrukturiranje kojima su se željeli ojačati postojeći upravljački i umjetnički potencijali te ostvariti najveća moguća efikasnost jedine gradske profesionalne glazbeno-scenske ustanove kroz provođenje raznorodnih mjera:

Kod mjere korištenja postojećih upravljačkih i umjetničkih resursa svih ansambala i ostalih djelatnika koji sudjeluju u pripremi i realizaciji izvedbi, s posebnim poticanjem mladih perspektivnih umjetnika uključenih u predstave, uspješnost se očituje u konstantnoj umjetničkoj izvrsnosti kroz navedeni period. Uključivanjem umjetnika raznih profila i generacija u redovni program Kazališta repertoar se inovativno obnavljao, što je prepoznala stručna kritika i publika o čemu svjedoče i brojne nagrade, kako umjetnicima, tako i predstavama.

Kazalište je usmjerilo repertoarnu politiku ka interdisciplinarnim i transdisciplinarnim programima i intersektorskoj suradnji, koja je uključivala raznovrsne partnere iz redova vlastitih ansambala, drugih nacionalnih kazališnih kuća i izvaninstitucionalnog sektora, a posebno je bilo usmjereno na koprodukcije i razne oblike partnerstva.

U dijelu koprodukcija veća pozornost bila je usmjerena na razmjene znanja i iskustava na nacionalnoj i međunarodnoj razini, posebice u posljednje tri godine promatranog razdoblja. Kroz koprodukcije povećala se je efikasnost i financijska sigurnost realizacije projekata. Također, na taj način ostvarila se je i veća vidljivost ansambala na drugim pozornicama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Programsko usmjerenje profiliralo se je s ciljem povećanja interesa većeg broja ciljanih kazališnih publika, dobnih i interesnih te razvoja rada s mlađom publikom školskoga uzrasta putem sustavno razrađenih edukativnih programa koji su uključivali vanjske stručne suradnike, posebno scenske i glazbene pedagoge. Kazalište je aktivno povezalno svoje djelovanje s obrazovnim sustavom kroz poseban program Riječkog kazališta mladih „Kamov“.

Produkcijско usmjerenje bilo je osmišljavano prema modelu većeg broja manjih mobilnih glazbeno-scenskih, koncertnih, plesnih i dramskih programa i koprodukcijских projekata manjeg formata koji su bili izvođeni izvan zgrade Kazališta - u manjim županijskim središtima, u zemlji i inozemstvu. Slijedom navedenog, ističemo porast broja gostovanja ansambala izvan matične kuće - upravo zahvaljujući programskom planiranju projekata koji su nastupali na različitim, a posebno manjim pozornicama.

U proteklom je razdoblju povećala se je suradnja s gradskim i županijskim turističkim uredima s ciljem prilagodbe repertoara programima kulturnog turizma. Na ovaj je način Kazalište stvorilo novi proizvod koji je bio izvrsno prihvaćen i dobro posjećen, što od strane domaćih grupa i pojedinaca, što od inozemnih turista.

Oснажени su i administrativni kapaciteti Kazališta u svrhu prijave na programe EU i programe financiranja projekata iz ostalih izvora izvan gradskog proračuna, o uspjehu čega svjedoči kontinuiran rastu projekata u kojima je Kazalište prepoznato kao pouzdan partner.

Sve ove mjere, koje su uspješno provođene u proteklom razdoblju ukazuju na sve veći broj izvedbi te u skladu s time veći broj posjetitelja i prodanih ulaznica. Bitno je ukazati da se u navedenim pokazateljima prikazane veličine odnose isključivo na izvedbe u zgradi Kazališta. Kada se tome pridodaju izvedbe na „Riječkim ljetnim noćima“ od 2013. do 2018. godine te festivalu „Ljetna klasika“ u Areni u Puli od 2018. do 2019. godine (2020. godine odgođeno zbog pandemije), broj posjetitelja i prodanih ulaznica viši je za cca 10% u odnosu na ukupni broj prikazan pokazateljima. Osim što se ovakvim projektima jačao umjetnički i tehnički potencijal Kazališta, stvorila se je i se dodana vrijednost („know-how“) te se financijski samoodrživim projektima učvrstila pozicija ustanove.

Pokazatelji uspješnosti

- Umjetnička izvrsnost i uspjeh ostvarenih projekata uz uključivanje mladih perspektivnih umjetnika, mjerljivi pozitivnim kritikama i osvrtima, državnim i međunarodnim nagradama ansamblima i solistima. U tablici su prikazane samo nagrade.

Pokazatelj rezultata	Definicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj dodjeljenih nagrada umjetnicima	Umjetnička izvrsnost i uspjeh ostvarenih godišnjih izvedbi uz uključivanje mladih perspektivnih umjetnika, mjerljivi pozitivnim kritikama i osvrtima, državnim i međunarodnim nagradama ansamblima i solistima.	5	2	4	2	1	1	1	3
Broj dodjeljenih nagrada predstavama		3	1	1	3	1	0	1	0

- Broj publike u izvedbama svake pojedine kazališne grane

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Hrvatska drama	16 049	20 457	25 338	11 787	15 943	11 769	16 698	6 094
Talijanska drama	3 365	5 052	3 893	9 186	4 967	3 895	2 637	839
Opera	12 824	15 537	10 207	10 312	11 442	10 945	10 699	4 148
Balet	13 347	12 880	14 865	12 595	10 195	11 974	11 831	3 147
Koncerti	11 003	7 913	11 089	11 245	10 815	11 291	10 447	4 400
Zajednički projekti umjetničkih grana	1 656	1 399	0	3 857	6 311	6 046	13 904	7 597
Ukupno redovni program	58 244	63 238	65 392	58 982	59 673	55 920	66 216	26 225

Posebni programi	2 885	4 125	16 674	12 037	9 773	12 339	4 455	2 062
Gostovanja u HNK	7 768	3 401	4 643	5 521	5 121	4 190	4 932	3 282
HNK gostovanja	11 495	8 166	10 390	15 522	12 386	15 207	9 761	4 983
Riječke ljetne noći	35 994	9 021	7 352	4 313	5 066	1 123	-	-
SC	-	-	-	-	-	5 854	6 474	-
Sveukupno	116 386	87 951	104 451	96 375	92 019	94 633	91 838	36 552

- Posebni programi – organizirani razgledi Kazališta, predavanja, izložbe, okrugli stolovi, tribine, otvorene probe, programi »Diplomirani gledatelj«, »Kazališni sabor«, »Kritički glas«, »Advent u Zajcu« i sl.
- Gostovanja u HNK – gostovanja drugih kazališnih kuća u Zajcu
- HNK gostovanja – gostovanja naših predstava izvan matične kuće (Hrvatska i inozemstvo)

Napomena: RLJN 2013. godine uključuju gotovo 30.000 posjetitelja na samom otvorenju (besplatni program za publiku) i zato toliko odstupaju od kasnijih brojki posjetitelja na ostalim programima.

- Broj prodanih ulaznica u izvedbama svake pojedine kazališne grane

Pokazatelj rezultata	Definicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj prodanih* ulaznica u izvedbama svake pojedine kazališne grane	Hrvatska drama	10.543	11.263	23.221	10.867	14.186	9.211	13.532	4.981
	Talijanska drama	1.792	3.249	2.094	8.286	4.287	2.893	1.408	517
	Opera	8.020	9.184	8.787	8.197	9.710	8.777	8.503	3.491
	Koncerti	8.169	5.883	9.020	9.302	9.516	10.092	9.326	3.482
	Balet	7.790	9.750	12.860	11.001	8.802	10.182	10.397	2.549
	Zajednički projekti umjetničkih grana/RKM Kamov*/ZIM*	762	1.163	0	3.466	5.458	5.231	12.266	6.806

*U prodane ulaznice ulaze sljedeće kategorije: prodane ulaznice na blagajni, web prodaja, ulaznice u pretplati i sufinancirane ulaznice, npr. PGŽ

- Broj zajedničkih projekata ansambala HNK „Ivana pl. Zajca“, broj zajedničkih projekata s drugim kazališnim kućama i izvaninstitucionalnim sektorom

Pokazatelj rezultata	Definicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj zajedničkih projekata ansambala HNK I. pl. Zajca, broj zajedničkih projekata s drugim kazališnim kućama i izvaninstitucionalnim sektorom	Koprodukcije	2	2	4	3	6	7	8	2
	Gostovanja HNK u drugim kazalištima	51	31	56	71	66	63	31*	23
	Gostovanja drugih kazališta u HNK	24	6	12	19	13	11	18	9

*broj smanjen zbog smanjenog broja gostovanja Talijanske drame (izostao je dio financiranja).

- Osmišljeni godišnji programi u suradnji s nastavnim kadrom osnovnih i srednjih škola; broj posjetitelja izvedbi osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta

Pokazatelj rezultata	Definicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj razgleda kazališta	Osmišljeni godišnji programi u suradnji s nastavnim kadrom osnovnih i srednjih škola te turističkim uredima	41	43	47	63	59	63	88	30
Broj posjetitelja kazališta		1.715	1.649	3.644	2.616	3.260	2.997	2.650	1.082

- Realiziran broj programa iz sredstava EU i ostalih izvora financiranja

Pokazatelj rezultata	Definicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj projekata	Realizirani broj programa iz sredstava EU	0	0	0	0	1	3	2	2

6.2.2. Gradsko kazalište lutaka Rijeka

Cilj ovog strateškog razdoblja bio je ostvariti razvijenu ponudu lutkarskih predstava za djecu, mlade i odrasle, a u skladu s osnovnom zadaćom Gradskog kazališta lutaka koja je pripremiti dijete na prvi susret s kazališnom umjetnošću. Slijedom toga, u planiranju sljedećih sezona Kazalište je stavljalo poseban naglasak na vrste premijernih predstava namijenjenih najmlađima. Nadalje, promišljalo je osuvremenjivanje kazališnog repertoara, afirmiralo teme vezane za lokalnu baštinu i povijest, odnosno prepoznatljivost Grada Rijeke u republičkom i međunarodnom kontekstu. Također, budući da lutkarska umjetnost nije namijenjena samo najmlađima, nastojalo je odraslim građanima približiti lutkarsku umjetnost za odrasle - kako u zgradi Kazališta tako i na drugim scenama i otvorenome.

Pokazatelji uspješnosti

- **Povećan broj premijernih i repriznih naslova kao i izvedbi u Rijeci i regiji**

Gradsko kazalište lutaka Rijeka povećalo je broj premijernih naslova na godišnjoj odnosno sezonskoj razini. Od 2013. godine kada su se postavile 2 premijere unutar jedne godine, došlo se do 5 ili 6 premijera godišnje. U taj broj uključeni su uz dva do tri velika projekta i niz malih, mobilnih, predstava prilagodljivih gostovanjima. Predstave manjeg formata te one interaktivne traže i manji broj prisutne publike, ali su zato personalizirane, bliže djetetu i omogućavaju neposredniju komunikaciju između izvođača i gledatelja. Tako je u periodu od 2013. do 2020. godine postavljen sveukupno 31 novi naslov i 3 obnove od kojih je velika većina još uvijek na programu Kazališta. U to su uključeni i koprodukcijski projekti s domaćim i inozemnim partnerima od kojih je najveći broj proveden kroz projekt TD Rijeka 2020 d.o.o.. U osmišljavanju premijernog repertoara naglasak je bio na predstavama za najmlađe, za prvi susret djeteta s kazališnom umjetnošću. Također Kazalište je postavilo i neke naslove koje eksperimentiraju s lutkarstvom ili se pak približavaju djetetu na drugačiji način, no lutkarstvo je uvijek baza. Pokrenuto je i „Kazalište za bebe“ (2018.) za djecu od 8 mjeseci do 3 godine.

Kroz reprizni repertoar po sezoni se odigravalo u prosjeku 15 naslova uz dodatne radioničke i edukativne programe za izvedbe u školama i vrtićima. Kazalište je u periodu od 7 godina održalo sveukupno 2824 programa u Rijeci i na gostovanjima.

- **Veći broj posjetitelja**

Kazalište se sve više okretalo publici u slobodnoj prodaji, iako je osnovna publika i većina predstava odigravana u jutarnjim terminima za organizirane grupe iz vrtića i škola. Poslijepodnevni termini dostupni su građanstvu četvrtkom, petkom i subotom u dva termina, što se pokazalo kao najprivlačnije publici. U 2020. godini velika većina izvedbi bila je namijenjena građanstvu zbog pandemije. Slijedom toga povećan je i broj izvedbi u slobodnoj prodaji, a termini su u popodnevnom periodu povećani kada su se igrale po dvije izvedbe dnevno. Što se tiče cijena ulaznice, Kazalište već godinama drži izrazito nisku cijenu i ona se nije povećavala bez obzira na povećane troškove i smanjene donacije. Sezonski paketi i pretplatnički ciklusi za osnovne škole osiguravali su publici jeftinije ulaznice. Tijekom godina Kazalište je razvijalo programe interaktivnog karaktera koji su osmišljavani kao projekti razvoja publike, posebice za djecu školskog uzrasta. Tako je vlastitim sredstvima i snagama postavljen umjetničko-edukativni projekt „Lutkofo“ (2015.) koji se pokazao najbolje ocjenjenim programom u selekciji projekta Ministarstva kulture RH „Ruksak (pun) kulture“. Projekt za razvoj starije školske publike „Teatromanija“ pokrenut je krajem 2019. godine uz potporu Ministarstva kulture, no izvođen je minimalno zbog epidemioloških uvjeta. 2013. godine započelo se s organizacijom likovno – lutkarskih i lutkarsko – dramskih radionica za djecu i mlade tijekom školskih praznika, a one su svoje izvedbe nastavile i kroz festival „Tobogan“ koji je pokrenut i održavan s podnaslovom „Aktivne ferije za djecu“.

- **Više suradničkih projekata (suradnja s drugim srodnim ustanovama uz razmjenu umjetničkih suradnika)**

Kazalište kontinuirano radi na unapređivanju suradnje s drugim kazalištima, kao i drugim dječjim kazalištima budući da je jedan od glavnih programskih partnera u programskom

pravcu EPK 2020 „Dječja kuća“, a bit će i dionik programskog sadržaja Dječje kuće. Realizirani su tako suradnički projekti s domaćim i inozemnim partnerima, u okviru EPK 2020 projekta i izvan njega:

- Lutkovno gledalište Ljubljana – predstava „Mali princ“ (2019.) u režiji Yulije Roschine,
- Lutkovno gledalište Maribor – predstava „Carevo novo ruho“ (2020.) u režiji Zorana Petroviča,
- Dječja kuća umjetnosti Ljubljana Slovenija i Kolektiv Ma-Théâ Centar za dječju kreativnost Tinquex, Francuska – predstava „Oh la la“ u režiji Mateje Bizjak Petit (2020.),
- HNK „Ivana pl. Zajca“ Rijeka – predstava „Kralj Edip“ (2020.),
- KD Pinklec, Čakovec – predstava „Krpimirci“ (2019.),
- Teatar PocoLoco – predstava „Mala sirena“ (2016.)

Kazalište je ostvarilo i vrlo vrijednu suradnju s humanitarnom ustanovom Galway Autism Partnership kroz razvoj senzornog kazališta za djecu iz spektra autizma, pokrećući među prvima u regiji program Senzornog kazališta uopće, a suradnja je pokrenuta kroz gradove EPK 2020. – Rijeka i Galway. Radionice iznikle iz tog projekta („Hear Our Voice“/„Čujte naš glas“) izvođene su u Galwayu i Rijeci, a nastavak rada je zaustavljen zbog pandemije. No, izuzetno velik iskorak napravljen je u smislu pokretanja projekta te suradnje s irskim umjetnicima i edukatorima. Kazalište je, nadalje, uvijek prisutno na međunarodnoj lutkarskoj i kazališnoj sceni, sa svojim predstavama ili svojim predstavnicima. GKL svojom prisutnošću na inozemnim festivalima predstavlja svoj grad i državu, a u proteklim godinama gostovalo je u europskim i azijskim zemljama (Iran, Turska, Mađarska, Italija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna gora, itd.) te imalo svoje predstavnike i na Svjetskom kongresu i festivalu Assitej-a u Južnoafričkoj Republici i Norveškoj.

- **Veći broj predstava uličnog teatra**

Od 2016. godine Kazalište uvodi i nove forme koje u svojoj bazi ili u svojim dijelovima imaju lutkarstvo. Tako se uveo i pripovjedni oblik kazališta, prvo u suradnji s Teatrom „Poco Loco“ koji se na domaćoj sceni istaknuo u toj formi, a zatim je u suradnji sa slovenskim kolegama razvijen i japanski pripovjedni format tzv. kamišibaj teatar. Riječki ciklus pripovjednog kazališta nazvan je „pričopredstava“ što je inventivno ime i dotad nekorišteno, a posljednje vrijeme općeprihvaćeno u kazališnom miljeu. GKL je otišao i korak dalje te je postavio projekt tzv. priče u pokretu – „Pokreni priču: Čarobne svirale“, koje je osmislila i postavila Almira Štifanić, djelatnica GKL. To je vrlo mobilna i dostupna forma, pa su pričopredstave izvođene u raznim prostorima, eksterijerima i interijerima grada Rijeke, riječkim naseljima, vrtićima, kulturnim domovima obližnjih gradova i općina PGŽ. Uz radioničke programe, s navedenim se projektima GKL pojavljuje i na festivalu „Tobogan“. Na „Tobogan“u se njeguju i ambijentalno kazalište te programi na gradskim vanjskim lokacijama (npr. „Čajni trg“) čemu je GKL izuzetno pridonio sa svojim edukacijskim i umjetničkim repertoarom.

- **Oformljena scena za odrasle**

Gradsko kazalište lutaka Rijeka organizator je „Revije lutkarskih kazališta“ koja je pokrenuta 1996. godine, održava se godišnje te promovira lutkarstvo Hrvatske i inozemstva punih 25 godina. Kroz Reviju razvija se i lutkarska scena za odrasle što se trebalo nastaviti i kroz projekt EPK 2020, ali je uslijed pandemije projekt „Bomboniera variete!“ zaustavljen. Ipak, riječka publika samo djelomično pokazuje interes za lutkarstvo za odrasle i prostor GKL-a

doživljava isključivo kao prostor namijenjen djeci. Iako lutkarske predstave za odrasle nisu našle na odaziv, GKL je s HNK „Ivana pl. Zajca“ sudjelovalo u produkciji lutkarske predstave „Kralj Edip“ koja je proglašena najboljom produkcijom Hrvatske drame. U tom smislu može se reći da je u suradnji s drugom ustanovom pokrenuta i lutkarska scena za odrasle.

- Kazalište oduvijek na svom repertoaru želi imati raznovrsnost, a to se odnosi i na vanjske suradnike tj. gostujuće umjetnike. Umjetnici s riječkog područja uvijek su nalazili svoje mjesto u GKL-u, pa je tako ostvarena suradnja sa Sašom Jantolekom, Nisom Hrvatinićem, Milom Čuljakom, Velikom Đekićem, Ivanom Blažetićem, Jadrankom Lackovićem, Elenom Brumini, Giulio Settimom, Leonorom Surian, Radovanom Kunićem, itd. Svakako treba istaknuti i veliki projekt oslikavanja umjetničkog zastora Voje Radoičića koji se realizirao i u suradnji s Akademijom primijenjenih umjetnosti Rijeka. Također je realiziran i projekt „Lutkolab“ za mlade umjetnike iz područja lutkarstva u okviru kojeg je ostvarena suradnja s Vijećem mladih Benčić. Kroz taj projekt uočeno je da u Rijeci nedostaje mladih umjetnika iz područja lutkarstva, a na natječaj je odabran projekt Vanje Jovanovića, studenta režije ADU Zagreb i nekadašnjeg člana GKL-ovog glumačkog ansambla te se može zaključiti da je Kazalište i dobra platforma za stvaranje i poticanje novih umjetnika bez obzira na zemljopisnu određenost. Ostvarena je suradnja na neverbalnim predstavama s različitim umjetnicima iz Hrvatske i inozemstva kao što su Saša Božić, Ksenija Zec, Toni Flego, Ana Duša, Tin Grabnar i dr. („Krpimirci“, „Gdje su nestale čarapice?“, „Dobar tek!“, radionice za djecu). Važna suradnja ostvarena je i s Tamarom Kučinović, jednom od rijetkih školovanih lutkarskih redateljica. Predstava „Zamrznute pjesme“ u njezinoj režiji i produkciji GKL-a najnagrađivanija je predstava u povijesti Kazališta sa sveukupno 27 osvojenih strukovnih nagrada i nagrada publike.
- 2016. godine redizajnirane su i modernizirane mrežne stranice Kazališta, a GKL od 2009. godine ima profil na Facebooku te od 2020. i na Instagramu. Povećana je prisutnost Kazališta na digitalnim platformama, a realizirani su i pandemijski projekti „U lutkarsko s kauča“ te „Lutkarske kućne čarolije“ koji su postigli izuzetnu gledanost i medijsku pažnju budući da je Kazalište među prvim dječjim kazalištima u Hrvatskoj osmislio projekte koji su se stvarali od kuće, u čemu su sudjelovali gotovo svi djelatnici kazališta. „online“ programi imaju 42 500 pregleda u 2020. godini. Od 2019. uvedena je on line prodaja ulaznica.
- U periodu od 2013. – 2020. godine GKL Rijeka je postavilo 31 premijernu predstavu, održalo 2824 predstava i programa koje je pogledalo 274.145 gledatelja, dok je za svoje predstave osvojilo sveukupno 78 strukovnih nagrada i nagrada publike.
- Najviše nagrada u 2020. godini osvojila je predstava „Flekavac“ (čak njih 11), a izrazito je važna i Godišnja nagrada Grada Rijeke Gradskom kazalištu lutaka Rijeka za izuzetne umjetničke dosege i posvećenost lutkarskom i edukativnom radu za djecu koju je kazalište dobilo 2020. Godine.

6.2.3. Hrvatski kulturni dom na Sušaku

Cilj: Zadovoljiti sve veća očekivanja i interese svih građana Rijeke

Godine 2018. Hrvatski kulturni dom na Sušaku (HKD) postaje javna ustanova u kulturi s namjerom da se etablira kao novi kulturni centar grada te je kao takva postala inkubator suvremene scenske, glazbene i likovne umjetnosti. Tijekom proteklog razdoblja HKD na Sušaku omogućio je i osnažio produkciju i provedbu programa svim organizatorima vaninstitucionalne i institucionalne kulture grada. Provedeni programi su svojom kvalitetom, inovativnošću i raznolikošću obogatili umjetničku ponudu grada te je HKD svojim djelovanjem i programskom profilacijom postao jedinstvena ustanova u gradu, a i šire.

Ovaj cilj ostvaren je putem sljedećih mjera:

HKD je u 2019. i 2020. godini ostvario: 228 programa izvedbenih umjetnosti, 30 izložbi sa 125 popratnih programa, a što je rezultiralo brojem od 77.707 posjetitelja.

Pokrenuta je suradnja na međunarodnim projektima, kao što su; međunarodna plesna mreža Aerowaves, međunarodna plesna mreža Pan Adria, koprodukcija s kazalištem Studio K Szinhaz iz Budimpešte što je doprinijelo raznolikosti i dinamičnosti programa, kao i razmjeni umjetnika.

Pokrenute su javno-privatna partnerstva na programima: izložba „Marc Chagall – boje ljubavi“ u suradnji s Rebel Kolektivom i festival „Etnopolis“ u suradnji s Music Time produkcijom.

Ostvarene su suradnje javno-civilnog partnerstva na programima: koncert „The Tiger Lillies“ u suradnji s Distune produkcijom, festival „Periskop“ u suradnji s udrugama Kabinet i Prostor +, Festival inkluzivnih scena u suradnji s udrugom Magija.

Posebno se je promicao i razvoj programa volontiranja u kulturi s ciljem aktivnog uključivanja građana u organizaciju kulturnih događanja. Kroz intersektorsku suradnju s ostalim akterima iz okruženja uspješno se je prove program u zajednici „Kortil uživo“.

Volonterski program okupio je veliki broj građana raznih dobnih i profesionalnih skupina. Broj angažiranih građana se u 2020. godini u odnosu na 2019. udvostručio te je njih 363 ostvarilo preko 5.000 volonterskih sati i bilo angažirano na 130 kulturnih događanja u sklopu projekta EPK 2020 te u organizaciji ustanova u kulturi i ostalih umjetničkih organizacija. U 2020. godini Volonterski program dobio je dvije nagrade, i to u kategoriji: „Organizator volontiranja“ (HKD) i „Državna nagrada za volontiranje“ (voditeljica Volonterskog programa).

U sklopu projekta povećanja pristupačnosti kulturnih institucija i sadržaja osobama s invaliditetom organizirana su promotivno-inkluzivna događanja prilagođena i osobama s invaliditetom, s ciljem privlačenja tog dijela publike na kulturno-zabavne programe kroz stvaranje uvjeta za njihovo nesmetano kretanje te senzibiliziranje javnosti za ovu temu, a u sklopu EPK 2020 odrađen je projekt mapiranja kulturnih ustanova grada s ciljem poboljšanja pristupačnosti osobama s invaliditetom – izrađene su preporuke za institucije, izrađene i postavljene 3 rampe, nabavljeni materijali (protuklizne trake i zaštitne slušalice) za dio institucija; održana je radionica za edukaciju zaposlenika institucija za odnošenje s osobama s invaliditetom; prilagođeno je 20 epizoda animiranog filma profesor Balthazar na znakovni jezik.

Izrađene je mrežna stranica ustanove, koja, uz svoju redovnu svrhu informiranja o programima i aktivnostima HKD-a, služe i kao platforma za praćenje „online“ programa, kao i snimljenih vodstava kroz izložbe i programe Galerije Kortil.

Ostvarena je suradnja s Akademijom primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, kroz realizaciju zajedničkih projekata, a sa svrhom partnerstva koje se temelji na programima razvoja ljudskih potencijala – snimanje vodstava izložbama u Galeriji Kortil, čime se radi na sadržajima za doseganje publike koja ne može doći do galerije ili posve nove.

6.2.4. Kulturne djelatnosti

- **Dramska umjetnost, ples i pokret**

Cilj: Razvoj i afirmacija pojedinačnih darovitih umjetnika samostalno i u udrugama te veći spektar ponude programa nezavisne scenske kulture iz drugih gradova zemlje i regije

U proteklom strateškom razdoblju niz je udruga, od kojih neke djeluju i preko 20 godin, uspjele zadržati, pa čak i razviti svoju djelatnost. Ovdje posebno želimo istaknuti one najaktivnije i one koje su obilježile riječku scenu višegodišnjim djelovanjem.

Prva riječka alternativna vaninstitucionalna organizacija Teatar Rubikon, čiji je idejni začetnik i voditelj bio Zvonimir Peranić, više nažalost ne djeluje, no za vrijeme dvadesetogodišnjeg kontinuiranog rada usmjerila je pogled na do tad u Rijeci neuobičajeni eksperimentalni scenski izričaj. Još 1995. godine grupa studenata riječkog Sveučilišta okupila se je unutar Kazališne grupe „Viktora Cara Emina“ radi potrebe razvoja drugačijeg kazališnog izričaja. Tada je nastala prva predstava „Rubikon“ temeljena isključivo na elementima pokreta i fizikalnosti izvođača. Predstava „Rubikon“ odredila je smjer sljedećih produkcija prema istraživanju novih oblika umjetničkog izražavanja. Teatar Rubikon je bio usmjeren ka povezivanju umjetnosti, znanosti i obrazovanja kroz brojne specijalizirane radionice gdje su se mnogi mladi ljudi educirali u osnovnim i složenijim kazališnim vještinama. Isti su potom sudjelovali i u profesionalno vođenim produkcijama. Riječkoj, hrvatskoj pa i inozemnoj publici Teatar Rubikon je predstavio brojne i raznovrsne produkcije u koje je uključivao umjetnike iz Hrvatske, Rumunjske, Rusije, Austrije, Španjolske, Brazila Velike Britanije, Srbije i Slovenije kroz različite forme izražavanja kao što su gluma, balet, mima, ples te izvedbene umjetnosti. Teatar Rubikon koji 2012. godine postaje umjetnička organizacija ostvario je i uspješnu suradnju s profesionalnim kazalištima te je gostovao na raznim festivalima. Ističemo predstavu „Titraj“ u koprodukciji s Istarskim narodnim kazalištem koja 2015. godine gostuje na 49. BITEF festivalu u Beogradu. „Titraj“ je bio izveden i u dodatnoj izvedbi kao rad unutar međunarodnog simozija koji je posvećen analizi i kritičkoj interpretaciji suvremenih teorija i izvođačkih praksi, kao i razumijevanju načela, mehanizama i vrijednosnog sustava koji objedinjuju različite vidove njihove primjene.

Među prvim riječkim vaninstitucionalnim kazališnim grupama je i Nezavisna kazališna grupa TRAFIK (tranzicijsko-fiksijsko kazalište) koja djeluje od 1998. godine, a čine ju profesionalno školovani umjetnici s obzirom da je cijela vaninstitucionalna kulturna scena u Hrvatskoj kakvu danas poznajemo u to vrijeme još bila u povojima. Jedna od bitnih postavki Grupe jeste suradnja kolektiva kojega čine umjetnici različitih profesija i iz različitih umjetničkih sredina (od dramaturga, redatelja, glumaca, plesača, likovnih umjetnika, scenografa, oblikovatelja svjetla do glazbenika) pri čemu se sa svakim novim umjetničkim projektom nastoje predstaviti i povezati novi suradnici, ne samo iz Rijeke već iz cijele Hrvatske i inozemstva. Većina njih školovala se i usavršavala u vrlo specifičnim strukama (suvremeni ples, mima, fizičko kazalište) u inozemstvu, s obzirom da slične škole u Hrvatskoj još uvijek ne postoje. Rad TRAFIK- a predstavlja program i vizije sada već tri generacije umjetnika okupljenih oko ideje zajedničkog, istraživačkog, suvremenijeg i inovativnijeg kazališta od onog koje je prije više od dvadeset godina nudila prosječna kazališna scena u Hrvatskoj, kada je grupa povratnika iznjedrila jedan od ključnih i amblematskih Trafikovih radova "Hodač". TRAFIK-ove predstave najčešće propituju manje poznate i manje istraživane teme, koje su specifične za podneblje iz kojega dolaze, a koje se s druge strane mogu iščitavati i u širom, europskome kontekstu. Grupa je svoj rad predstavila na brojnim inozemnim festivalima i gostovanjima. Među ostalima uspješno su proteklom razdoblju realizirani: "Travelogue", plesni projekt "Prevođenja", zatim "Weltschmerz", "Kao da je bilo nekad", "Caffe macchiato" te "15 minuta Trafika".

Kazališna radionica Malik pokrenuta je 2000. godine pod mentorstvom i umjetničkim i pedagoškim vodstvom Denis Kirinčić, a od samog osnutka se je bavila kazališnom umjetnošću djece i mladih koji kroz aktivnosti razvijaju maštu, kreativnost, vještinu javnog govorenja, pokreta, sposobnost improvizacije ali i odgovornog ponašanja prema drugima i drugačijima. U 2020. godini navršava dvadeset godina kontinuiranoga rada u kojem je kroz realizirane programe educirano oko 1.500 djece i mladih. Realizirani programi sadržavali su razne forme od kojih su najzastupljenije profesionalno vođene predstave. S polaznicima kazališne radionice Malik radili su brojni profesionalni kazališni umjetnici, a prepoznati talentirani polaznici često su sudjelovali i u profesionalnim kazališnim kućama, primjerice HKD teatru, HNK Ivanu pl. Zajcu („Aleksandra Zec“, redatelja Olivera Frlića) ali i u filmovima Luca Bessona i Veljka Bulajića. Kazališna radionica Malik sudjelovala je i u institucionalizaciji kazališne umjetnosti djece i mladih unutar HNK I.pl. Zajca Rijeka pod nazivom ZIM (Zajc i Malik). U okviru te suradnje ističemo predstavu „Ja glumac“ nastalu 2014. gdje osim polaznika Malika i sudjeluju i glumci Hrvatske drame HNK Ivan pl. Zajc te gost Rade Šerbedžija. U svom radu Kazališna radionica Malik na različite načine istražuje i razvija dječju kreativnost. Tako 2018. godini u okviru „Tobogan“ festivala EPK 2020 ., u predstavi „Kad sanjam“, prema slikovnici A. P. Huseinović 12 djevojčica nadahnutih glazbom Milka Kelemena eksperimentira zvukom putem izrađenih glazbala (šuške, bubanj, limovi...) i prostorom skladišta Exportdrva u Rijeci. Malik često daje priliku i studentima umjetničkih usmjerenja da pokažu svoje talente te tako 2019. godine u predstavi „Začarani sin“, prema bajci „Šuma Striborova“ Ivane Brlić Mažuranić uz Denis Kirinčić na predstavi surađuju i studenti Akademije dramskih umjetnosti iz Zagreba - režijusu potpisuje C. Jaželčić, student kazališne režije i radiofonije, a adaptaciju teksta M.Rismondo, student dramaturgije. Nakon obustave rada uslijed pandemije, Kazališna radionica Malik se brzo prilagodila novonastalim i

vrlo otežanim uvjetima rada i ovladala novim tehnološkim alatima i nastavlja raditi virtualno na predstavi "Djeca luke", prema knjizi Zorana Žmirića "Riječke rock himne".

Prostor Plus osnovan je 2002. godine kako bi se zainteresirani mladi polaznici educirali u različitim izvedbenim praksama (suvremenom plesu, fizičkom kazalištu i mimi). Djelovanjem u području neformalnog obrazovanja, samoedukacije, nezavisne kulture i produkcije i ova organizacija je također obilježila kulturnu i društvenu scenu grada. Od 2013. članica je platforme KLIKER te je u tom okviru nastojala potaknuti i upoznati riječku izvedbenu scenu i javnost s inovativnim programima za djecu i mlade. Od 2016. godine organizira Festival suvremenog plesa i novog cirkusa „Periskop“ u sklopu kojeg razvija riječku izvedbenu, suvremeno plesno i novo cirkusku scene. Festival „Periskop“ je manifestacija suvremenog plesa i novog cirkusa kojom se je ojačala regionalna i domaća izvedbena scena dovođenjem recentnih domaćih i inozemnih plesnih i predstava novog cirkusa, organizacijom radionica za plesače uz napore za decentralizaciju plesa u Hrvatskoj i razvoj publike. Festival se do sada održao 4 puta okupivši gostovanja domaćih i međunarodnih plesnih i cirkuskih izvođača. Uspostavom programa „Plesnog zbirkusa“ 2019. godine osigurali su izravno uključivanje djece u stvaranje sadržaja radioničkim programom kao veći broj plesnih i cirkuskih produkcija dostupnih djeci.

Plesna grupa Magija je inkluzivni plesni kolektiv osnovan 2006. godine kao rezultat rada i kreativne suradnje profesionalnih plesnih umjetnika i pedagoga na regularnim plesnim radionicama Udruge osoba s cerebralnom i dječjom paralizom Rijeka. Radi se o plesačima sa različitim stupnjem i vrstom tjelesnog oštećenja (kretanje pomoću invalidskih kolica ili štaka, kretanje uz potporu druge osobe) dok su umjetničke voditeljice i edukatorice plesne umjetnice Sanja Josipović i Gordana Svetopetrić. U opusu rada Magije kreiran je veći broj suvremenih plesnih predstava i koreografskih radova pri čemu se je nastavila višegodišnja uska suradnja sa riječkim profesionalnim suvremenim plesačima i glumcima kao i Osnovnom školom za klasični balet i suvremeni ples pri Osnovnoj školi Vežica. Od 2017. godine u plesne predstave uključuju i članove Udruge gluhih i nagluhih PGŽ Rijeka te članicu Rijeka 21, Udrugu za sindrom Down. Plesna skupina Magija održala je na Trgu riječke rezolucije 2020. godine svoj 5. festival inkluzivne scene u kojem su sudjelovale osobe s invaliditetom u suvremenom plesu i izvedbenoj umjetnosti. Namjera ovog projekta je također iskorištavanje festivalske platforme za istraživanje razvoja strategije i izgradnje infrastrukture kroz koju bi se mladi plesači sa invaliditetom educirali i osposobljavali za profesionalne plesače, te stvaranje novih oblika partnerstva sa sektorima obrazovanja i stručnog osposobljavanja koje bi rješavalo pitanje profesionalnih plesnih treninga za mlade plesače s invaliditetom.

U proteklom razdoblju pod umjetničkim vodstvom Ivane Kalc, samostalne plesne umjetnice u Rijeci djelovala je i Umjetnička organizacija Kabinet (osnovana 2008.) i to na području suvremenog plesa i srodnih izvedbenih praksi provodeći umjetnička istraživanja i eksperimente, produkciju i distribuciju umjetničkih radova te potičući aktivno uključivanje zajednice. Osim autorskih umjetničkih produkcija organizacija djeluje i na području edukacije pa je tako putem edukativnog programa „Kabinet suvremenog plesa“ omogućila svojim polaznicima da se upoznaju s tehnikama i metodama suvremenog plesa što im je omogućilo da naposljetku i sami kreiraju autorska koreografska djela. Organizacija se bavila i relevantnim društvenim ali i

umjetničkim temama s posebnim naglaskom na kritičko promišljanje pozicije same umjetnosti u raznim kontekstima svakodnevnog života. Jedna od prioritetnih tema bila je rad i valorizacija rada, različiti tipovi rada u umjetnosti i općenito. Realizirane produkcije: 2014. "Braća Kalc/Kamo sve to vodi?"; 2014. "Honestly, me" (solo in 5 acts); 2015. "We're in this together"; 2016. "Naša stvar"; 2017. "Zidovi"; 2017. "Mrtvo vrijeme"; 2017. "Dancing moms"; 2018. 8; 2019. "Next Big Thing"; 2019. "Radilište" 101; 2019. "Tableau vivant"; 2020. "Radilište" 2020; 2020. "Radilište 69"; 2020. "Danas je jučer od sutra".

Umjetnička organizacija Kreativni laboratorij suvremenog kazališta - KRILA također promovira progresivne prakse i stvara angažirane umjetničke radove za lokalnu zajednicu i građane Rijeke. U razvoju svoje publike koristila je nekonvencionalne kazališne prostore i uvijek nastojala uvesti publiku u kreativni proces ili izvedbu. Organizacija je od osnutka 2011. godine u Rijeci samostalno i kroz razne projekte surađivala s domaćim i inozemnim umjetnicima i organizacijama provodeći redovne kazališne radionice za djecu, mlade i odrasle, i to kroz majstorske radionice. Kroz svoje umjetničke produkcije KRILA su se u proteklom strateškom razdoblju bavila suvremenim kazališnim praksama kao što su kolaboracijsko i autorsko kazalište, fizičko kazalište, dramska korporalna mima, participacijski umjetnički događaji, kazalište na specifičnoj lokaciji. Od međunarodnih projekata u organizaciji Krila valja istaknuti uspješno realiziran EU projekt „Make a Move“ (2018-2020.godine) uključujući 3 partnera i 7 pridruženih partnerskih organizacija iz Europe. Glavna projektna menadžerica Ivana Peranić uspješno je realizirala pilot projekt „Tranzit“ - europski festival suvremenih kazališnih praksi (2020.godine). Umjetnička organizacija KRILA privela je kraju završnu etapu svog petogodišnjeg projekta "Nestvarni gradovi" u kojem su sudjelovali brojni transnacionalni nezavisni izvedbeni umjetnici. Između ostalog umjetnici i izvođači vodili su publiku na putovanje i provodili ih lokacijama dajući im nov pogled na grad i otkrivajući im njegovu slojevitost kroz prostor i vrijeme. Također su uspjeli realizirati autorsku predstavu fizičkog kazališta Ivane Peranić pod nazivom "Pusta zemlja" koja se bavi krizom moderne civilizacije i svijesti. Ta se predstava idealno uklopila u našu novu svakodnevnicu.

Kao najmlađeg sudionika na riječkom scenskom polju u ovom izvješću ističemo i Umjetničku organizaciju Kolektiv Igralke koje čine diplomantice studija Glume i medija u Rijeci u klasi Rade Šerbedžije i Lenke Udovički. Njihov prvi projekt, kazališni crtić s radionicom „Plastika fantastika“ premijerno je izveden 2019.godine, od kad je gostovao na 7. Međunarodnom ne-festivalu kazališta potlačenih u Gornjem Gradu, Slovenija; na dječjem festivalu Plesni zbirku u Rijeci, uz izvedbe u školama PGŽ te „online“ za vrijeme karantene u organizaciji Kluba Močvara iz Zagreba (FB Močvarni dnevni boravak). Kod prijavitelja Saveza udruga Molekula u koprodukciji s KUD Transformator iz Ljubljane kao dio službenog programa EPK 2020 organizirale su dokumentarnu predstavu „Bakice“ sa slovenskom redateljicom Tjašom Črnigoj.

Zoom festival već 11. godinu u Rijeci organizira Udruga Drugo more koje doprinosi izvedbenim praksama koje se također odmiču od uobičajenog klasičnog dramskog kazališta. Riječku nezavisnu kulturnu scenu dramske umjetnosti, plesa i pokreta svakako je značajno obilježilo pored ranije navedenih udruga i umjetničkih organizacija i njihovo kontinuirano dvadesetogodišnje djelovanje. U realizaciji svojih programa Drugo more surađivalo je s brojnim

partnerima, a njihove programe osim domaćih institucija prepoznale su i institucije Europske unije i druge međunarodne fondacije koje su im u više navrata financirale programe.

U gradskom prostoru od 320 m² u Kulturnom centru Kalvarija od 2001. kontinuirano djeluje i Udruga RI teatar osnovana 2000 godine. Sustavnost i programski kontinuitet djelovanja u prostoru KUC Kalvarija, u izvještajnom razdoblju realiziran je kroz Dječji dramski ansambl „Čudesni oblačak“, Školu glume, Scenski laboratorij mladih koji okuplja srednjoškolce i studente i Ansambl Ri teatra uz brojna gostovanja izvan Rijeke.

Glavni prostor djelovanja riječkim udrugama je svakako Hrvatski kulturni dom na Sušaku, gdje je uz angažiranu pomoć nove ustanove tijekom 2019. i 2020. godine održano 192 programa vaninstitucionalne scene, kako lokalne (udruge i umjetničke organizacije koje djeluju na području grada Rijeke), nacionalne (umjetničke organizacije/kazališta iz Hrvatske) tako i svjetske (nastupi organizacija članica Aerowaves mreže, razna gostovanja dramskih predstava iz regije). Uzimajući u obzir aktualno stanje pandemije pored zatvorenog prostora dvorane HKD na Sušaku izvrsnim odabirom pokazala se i ljetna vanjska pozornica na Trgu riječke rezolucije. U prostoru Filodrammatice kojim je upravljao u izvještajnom razdoblju Savez udruga Molekula održan je ukupno 101 izvedbeno scenski program od čega su 42 programa realizirale članice Molekule a 59 programa vanjski korisnici.

Kazalište mladih i za mlade – Kazališna radionica Malik i HNK Ivana pl. Zajca, mladi za mlade

Cilj: Razvoj stručno vođene edukacije u dramskom odgoju za mlade u formi radionica sa završnim produkcijama

U realizaciji ovog cilja planirana suradnja Kazališne radionice Malik i HNK Ivana pl. Zajca nije duže zaživjela no HNK Ivan pl. Zajc je pokretanjem Riječkog kazališta mladih "Kamov" nastavio razvijati stručno vođene edukacije u dramskom odgoju za mlade.

Hrvatsko narodno kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka pokrenulo je 2017. Godine Riječko kazalište mladih „Kamov“ te ga gradi se i razvija na dvije razine: kroz redovni program dramskog i baletno-plesnog studija te jak dramski repertoar za djecu i mlade. U svom djelovanju povezuju i isprepliću postojeće programe za djecu i mlade svih drugih kazališnih grana (Opere, Baleta, Hrvatske i Talijanske drame), ali postavljaju i samostalne predstave. Rad se odvija pod stručnim vodstvom dramskih i plesnih pedagoga, a uključuje suradnju kazališnih profesionalaca. „Kamov“ nije samo učilište, već i generator manjih, dodatnih kazališnih projekata za djecu i mlade kao i platforma za razvoj slobodnog, kreativnog i kritičkog izražavanja. Organizirani su odlasci polaznika na predstave u riječkog kazališta ali i studijska putovanja u druga kazališta u Hrvatskoj. Dramska i scenska dostignuća polaznici su prikazivali pred publikom u obliku oglednih satova, produkcija i predstava, a tijekom kazališne sezone imali su mogućnost sudjelovati i u ostalim produkcijama HNK Ivana pl. Zajca kao statisti-glumci. Najznačajnija produkcija je bila predstava "Mali princ" nastala u suradnji Talijanske i Hrvatske drame u režiji Renate Carole Gatica. Polaznici su sudjelovali u ukupno osam izvedbi, a predstavu je pogledalo više od 4.000 gledatelja, djece i odraslih. Na svim dosadašnjim produkcijama ostvarena je suradnja s Akademijom primijenjenih umjetnosti u Rijeci, studentima scenografije i kostimografije

pod mentorstvom profesorica Barbare Bourek i Lare Badurine te Stefana Katunara. Usprkos dvije obustave rada uslijed pandemije, tijekom 2020. godine ostvareno je nekoliko važnih projekata ali i programskih iskoraka. U siječnju je RKM Kamov učlanjen u vodeću krovnu organizaciju kazališta za djecu i mlade u Hrvatskoj – Hrvatski centar ASSITEJ. U listopadu 2020. RKM Kamov trebao je biti domaćinom 23. susreta profesionalno vođenih kazališta za djecu i mlade HC Assitej, no Susret je zbog pojave drugog vala pandemije otkazan. Revijalno izdanje jednog dijela prijavljenih predstava održano je digitalno, povodom Noći kazališta u studenom 2020. godine, putem nove web stranice RKM Kamov. Pokrenuta je 4. sezona i upisan najveći broj polaznika od pokretanja programa, 45 polaznika dramskog studija (podijeljenih u četiri skupine) i 20 polaznika baletno-plesnog studija (podijeljenih u dvije skupine). Započeta je suradnja sa Zajednicom Talijana Rijeka te pokrenuta dramska radionica na talijanskom jeziku za djecu mlađeg školskog uzrasta i nastavljen rad dramske skupine u periodu obustave rada putem digitalnih platformi. U pripremi je prijava verifikacije programa rada dramskog studija pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

- **Glazbena djelatnost**

Cilj: Profesionalno vođenje koncertnih aktivnosti putem ureda za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja

Odjel gradske uprave za kulturu osmislio je cjelokupni razrađeni koncept programskog, promidžbenog i financijskog plana unutar kojeg bi planirani Ured djelovao, a prema definiranim mjerama ovoga dokumenta. Uvjeti i kriteriji uvršteni su u natječaj, osigurao se i budući uredski prostor u zgradi Filodrammaticae. Međutim, ponuđeni uvjeti i budžet u iznosu od 168.000 kuna nisu polučili interes potencijalnih organizatora koji bi se poduhvatili ovog sveobuhvatnog posla koji je imao ambicioznu namjeru urediti sva godišnja koncertna događanja prvenstveno klasične i jazz glazbe i njima srodnih izraza, a putem usustavljenog modela jedinstvenog referentnog centra s profesionaliziranim vođenjem koncertne djelatnosti i ustaljenim kadrovskim, programskim i financijskim okvirom.

Unatoč tomu, u razvojnom smislu, glazbena djelatnost nipošto nije bila bitno zakinuta u odnosu na željeno održavanje i unaprjeđivanje dosadašnje kvalitete ponude godišnjih programa, suradnju među akterima organizatora i izvođača, brojnost izvedbi, dobre promidžbene aktivnosti i u konačnici profesionalne i zavidne rezultate ukoliko sagledamo svu širinu ponuđene godišnje raznovrsnosti, osiguran programski kontinuitet, brigu o koncertnom predstavljanju mladih i već etabliranih riječkih glazbenih talenata, solista, vokalnih i instrumentalnih ansambala koji su svi redom u potpunosti udovoljili nastojanju da se bogat, iznimno kvalitetan i vrlo raznovrstan ovaj dio riječke glazbene scene održi i uvijek iznova potvrdi tezu da je Rijeka itekako "glazbeni grad".

Radi cjelovitosti uvida, nabrojat ćemo sve vrste programa i kategorije njihovih izraza koje smo podupirali a u koje su obuhvaćeni i oni s posebno odgovornim zadatkom da kontinuirano godinama održavaju brigu za odgoj i edukaciju novih naraštaja djece i mladih u okviru glazbenog obrazovanja ali i formiranja nove glazbene publike. Odjel je sveobuhvatno poticao sljedeće kategorije i vrste programa : koncerte riječkih i gostujućih vokalnih i instrumentalnih sastava i solista; programe majstorskih usavršavanja glazbenih talenata; izdavačku djelatnost – audio-vizualna i knjižna izdanja; posebne cjelogodišnje koncepcijski zaokružene programe koncertnih

sezona; cjelogodišnje programe zborova i vokalnih sastava s osmišljenim programom pedagoškoga rada u kojima sudjeluju djeca i mladi; posebne godišnje edukacijske i medijacijske programe glazbenih radionica i tečajeva; glazbene festivale i manifestacije; znanstveno-istraživački projekt glazbene baštine Rijeke i okolice; programe poticaja državne i međunarodne suradnje i sudjelovanja na domaćim i inozemnim festivalima i takmičenjima.

Dosezi postignutog najbolje će se predočiti uz brojke izvedbi programa glazbene nezavisne scene koja kontinuirano bilježi održavanje razine, rast i uspjehe prepoznate značajnim brojem posjetitelja kojima se izborom programa osiguravaju raznovrsni afiniteti i ukusi kao i pozitivnim reakcijama glazbene kritike. Dakle, u ovom strateškom razdoblju i dalje bilježimo postojanje brojnih kategorija i vrsta programa koje podjednakom vitalnom snagom ustraju, istaknut ćemo, ne samo adekvatnom podrškom Odjela za kulturu, već i zavidnim entuzijazmom i svježinom ideja samih aktera cjelokupne glazbene scene. Od začetne 2013. godine kada započinje ovo strateško razdoblje, u Rijeci je priređeno 10 godišnjih koncerata klasične glazbe, da bismo do 2020. godine „narasli“ s prosjekom od 30 godišnjih koncerata. Programima poticaja usavršavanja mladih talentiranih riječkih glazbenika i njihovim koncertiranjem, od 2013. godine kada je obuhvaćeno svega troje mladih talenata, od 2017. godine taj broj raste u kasnijim godinama ovog strateškog razdoblja na ukupno prosječno godišnje 7 do 8 talenata koji pohađaju majstorske tečajeve klasične i jazz glazbe i koncertno se uključuju u glazbeni život grada. Pratimo i proporcionalan rast ukupnog broja publike koja od početnih 1220 posjetitelja u 2013. godini, sada godišnje broji 3500 do 4000 posjetitelja na koncertima jazza i klasike.

Riječki jazz još nema svoj klub. U međuvremenu su nadošle nove, u inozemstvu školovane mlade generacije jazz umjetnika sada već sasvim etabliranih, vrlo cijenjenih u hrvatskom glazbenom okružju. Ipak i unatoč tomu, unutar posebnih cjelogodišnjih programa koncertnih sezona, poklonici jazza i njemu srodnih izraza kao i brojni vrlo talentirani riječki glazbenici našli su svoje mjesto u nekim od ugostiteljskih objekata koji su umješnošću dogovorenog partnerstva organizatora s vlasnicima – ugostiteljima, u večernjim satima svoje prostore caffè barova pretvorili u klupska mjesta s profiliranom cjelogodišnjom ponudom jazz glazbe, živih izvedbi riječkih i gostujućih sastava o čemu su se posebno profesionalno pobrinuli Sonir Srdoč u suradnji s tvrtkom Metro Školjić u Tunelu i zatim do danas aktivno novo klupsko mjesto Dnevni boravak, kao konstantni prostor koji svoju publiku četvrtkom poziva na jazz.

Umjesto Ureda za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja, uspjeli smo dogovoriti suradnju s već afirmiranim koncertnim agencijama – Koncertnom direkcijom Zagreb, zatim Koncertnom dvoranu Vatroslava Lisinskog iz Zagreba i naposljetku, posljednje dvije godine, ciklusima koncerata klasične glazbe rukovodi Umjetnička organizacija Cristoforium. Dogovoren je koncept koncerata unutar godišnjeg ciklusa koji uključuju pored gostujućih izvođača svakako i riječke afirmirane, ali i mlade talentirane ansamble i soliste. Također, ciklusi zaokružuju izborom izvođača raznovrsnost godišnje ponude i s mogućnošću pretplatničkog kontinuiteta. Zadovoljni dosadašnjom suradnjom i kvalitetnim izborom programa, nemamo razloga ne vjerovati da ovaj „zamjenski“ koncept zasigurno dostatno udovoljava prvotno donesenim kriterijima.

Cilj: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje riječke urbane i alternativne glazbene scene mladih u klupskim prostorima

U ovom razdoblju cjelovito se pristupilo rješavanju problematike infrastrukturnih uvjeta. Klupska scena zaživjela je u velikom broju klupskih prostora, zapravo ugostiteljskih objekata koji su svoju djelatnost proširili implementirajući kulturne, ponajviše glazbene sadržaje u suradnji s organizatorima nezavisne riječke scene i tako postali prepoznatljivi klupski prostori. Posebna

pažnja posvetila se profilaciji glazbene ponude koja će obuhvatnije i raznovrsnije ponuditi one glazbene programe kojima će svaki od prostora riječkih klubova imati prepoznatljiv sadržaj i svoju ciljanu glazbenu publiku. Riječki organizatori su kroz program gradskih potpora kreirali ponudu glazbenih sadržaja u klubovima *Place*, *Tunel*, *Crkva*, *Dnevni boravak*, *Život*. Koncerti urbane glazbe i jazz koncerti tako su dobili svoje cjelogodišnje glazbene sadržaje. Posljednjih godina među njima poseban organizacijski i koncepcijski kvalitativan iskorak iskazale su Udruga Ri Rock i Udruga Diston. Kvalitetne koncertne programe nadopunili su brojnim drugim sadržajima akcija, tribina, radionica, seminara, festivala i sajмова vezanih uz teme i sadržaje iz područja glazbe. Kvalitetu mnogih od tih sadržaja prepoznalo je i Ministarstvo kulture i Nacionalne zaklade koje postaju dodatni izvor njihova financiranja i nove razvojne perspektive.

Najcjelovitije infrastrukturno klupsko rješenje imao je Omladinski kulturni centar Palach. Osigurana je potpora klubu sklapanjem Sporazuma sa Savezom udruga Molekula, zatim i sklapanjem ugovora za korištenje prostora kluba Palach 2014. godine. Klub je postao stalno mjesto kulturnih sadržaja za mlade. Bio je to novi zamašnjak kontinuirane potpore koji je omogućio umrežavanje nezavisne scene unutar Saveza a koji je okupljao udruge iz područja glazbe, ali i dodatne sadržaje koji su uključivali brojne riječke organizatore scene za mlade. Nastale su brojne inicijative i akcije kojima se težilo neformalnom jačanju uzajamne pomoći zajednice u vidu građanskih akcija kakav je bio primjerice program "Zadružna Kružna" kojemu je cilj bio okupiti članove i korisnike udruga, vlasnike i djelatnike profitnog sektora, opću populaciju građana, mlade, ali i stanare Kružne ulice u namjeri bolje komunikacije i umrežavanja, odnosno zajedničkih javnih akcija. Brojna gostovanja i koncerti domaće scene, promocije albuma, posebni programi namijenjeni novim generacijama studenta Sveučilišta u Rijeci, Ri Rock "Klinika za bendove i glazbenike" kao i brojne radionice i diskusije vezane za promociju i organizaciju koncertnih događanja poticali su nove organizatore i izvođače za neki budući razvoj nezavisne scene. Tradicionalno svake godine održavao se u klubu Palach i Ri Rock festival, koncertno natjecanje demo bendova uz proglašenje pobjednika i posebne nagrade najuspješnijima.

Iako ne pripadajući generaciji mladih, u klubu je otpočela suradnja i s najstarijom generacijom riječkih rockera. Članovi Udruge LP Rock održavali su tradicionalnu koncertnu proslavu "Dana riječkoga rocka" koji se obilježava 5. prosinca, na dan kada je 1957. u Rijeci otvoren "Husar", prvi disco klub u bivšoj državi. U Palachu se održavao počasni koncert za starije rokere riječke scene, uz besplatan ulaz, prijenos uživo, s preko 12 bendova – najstarijih članova prve generacije riječkih rock sastava, koji su pripremili program klasika rock glazbe. Udruga LP Rock s najstarijim i još uvijek glazbeno vrlo vitalnim svojim članovima u nastavku svoje ozbiljne posvećenosti njegovanju rock kulture, preselila se na hotel "Marinu", novo stalno klupsko mjesto za svoje cjelogodišnje koncertne pripreme i koncertnu produkciju gdje se tijekom godine svaki drugi četvrtak okuplja velik broj učesnika treće starosne dobi s vrlo aktivnom klupskom participacijom. Ovo je trenutno, prema našim saznanjima, jedini takav rokarski klub u državi. Godišnje se u svim navedenim riječkim klubovima održi više od 200 klupskih koncertnih programa.

Cilj: Nastavak poslova i programa u okviru započetog projekta sustavnog istraživanja glazbene baštine Rijeke i okolice

Odjel je osigurao kontinuirana sredstva Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov u okviru osnovane Katedre za muzikološko istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice shodno kvaliteti prijavljenih znanstveno-istraživačkih programskih planova putem Javnih potreba u kulturi.

Početna ideja istraživačkoga rada koji će u dužem razdoblju obuhvatiti pregled nepoznate a vrijedne glazbene građe, njenu stručnu obradu i buduću dostupnost stručnoj i ostaloj javnosti u potpunosti je u okviru planiranog razdoblja ostvarena. Muzikološki tim proširen je ovisno o obimu s vanjskim suradnicima poput Zorana Juranića, Gorana Končara i mlade generacije postdiplomana muzikologa. Nakon obavljenog pregleda muzikalija u Crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci započet je uvid, a potom klasifikacija i popis glazbenog opusa skladatelja Josipa Kaplana. Dovršen je popis Kaplanove ostavštine koji je u prethodnom razdoblju rezultirao organizacijom međunarodne konferencije o životu i djelu Josipa Kaplana. Uslijedili su programi izložbe skladateljeve ostavštine, koncerta riječkih i hrvatskih eminentnih glazbenika s izvedbama Kaplanovih komornih djela. Proširen je istraživački tim radi prikupljanja, obrade i notografiranja Kaplanova opusa dječjih pjesama. Obradena građa uobličena je u publikaciju Kaplanova stvaralaštva za djecu s tekstovima pjesama. Značaj publikacije koja je donijela nove spoznaje o njegovu opusu 147 dječjih pjesama jest što predstavlja najkompletniji popis ovoga dijela Kaplanovih skladbi a cappella i uz instrumentalnu pratnju.

Izvršen je pregled muzikalija u Vili Ružić u Rijeci. Među brojnim muzikalijama pronađeno je scensko djelo Šuma Striborova za koje je glazbu skladao Miroslav Šlik, a orkestraciju načinio Zvonimir Bradić. Istraživačima proširenog istraživačkog tima bio je to poticaj za daljnje istraživanje s ciljem utvrđivanja za koja je sve nova umjetnička ostvarenja poslužilo literarno stvaralaštvo Ivane Brlić Mažuranić. Došlo se do otkrića Zlatka Špoljara, učitelja, melografa, skladatelja i zborovođe, inspiriranog literarnim djelom I. B. Mažuranić koji je napisao glazbu za igrokaz *Šegrt Hlapić*, a orkestraciju za tamburaški orkestar upravo Josip Kaplan. Rezultati istraživanja objavljeni su i javno prezentirani na simpoziju *Stoljeće Priča iz davnine Ivane Brlić Mažuranić* pod nazivom *Od literarnog teksta do igrokaza i opere: tragovima glazbenih djela nadahnutih književnim opusom Ivane Brlić Mažuranić*.

Faza temeljite obrade i notografije Koncerta za violinu i orkestar Josipa Kaplana obuhvatila je istraživanje skladateljeve ostavštine nakon jedine sačuvane snimke i fotokopije autografa (partitura i dionice). Izvršena su opsežna istraživanja opusa iz privatnog obiteljskog arhiva u potrazi za partiturama originalnog autografa Kaplanovih instrumentalnih skladbi. Suradnja s Josipom Klimom i hrvatskim violinistom riječkog podrijetla, prof. Goranom Končarom, pronađen je konačno autograf te pridružen skladateljevoj ostavštini. Sljedeća faza uključila je objavljivanje rukopisa Koncerta koji bi se tako sačuvao u njegovu originalnom obliku i učinio dostupnim široj glazbenoj javnosti. Rezultati muzikološke analize djela potvrdili su da se doista radi o vrlo vrijednom umjetničkom ostvarenju hrvatske violinske literature dosad nažalost nedovoljno poznate glazbenoj javnosti upravo iz razloga nedostupnosti. Pripremljena je obrada za tisak Koncerta i u redakciji zgotovljenoj za izvedbu sa svim elementima koji prate suvremene tehnike, osuvremenjenu partituru, uz klavirski izvadak koji je ovo vrijedno djelo učinio prihvatljivim i za rad sa studentima. Obavljena je priprema za notografiranje partiture i dionica, muzikološka analiza djela koja prati ovo izdanje i notografija Koncerta. Koncert i dionica solo violine notografirani su u svom izvornom obliku i u autografu za objavljivanje. Redakciju Koncerta obavio je prof. Goran Končar nakon izrade klavirskog izvotka akademika Zorana Juranića u suradnji s riječkim muzikološkim timom. Finalno, tiskan je Koncert za violinu i orkestar Josipa Kaplana uz također tiskani i klavirski izvadak te dionica solo violine i orkestralne dionice. Ovaj je koncert po njegovu objavljivanju uvršten u natjecateljski program prestižnog *Natjecanja mladih glazbenih umjetnika Papandopulo*.

Usporedno, obavljani su preliminarni dogovori o popisivanju muzikalija Gradskog kazališta lutaka Rijeka, po uvidu u njihov arhiv u kojem su pronađene zaboravljene opere za djecu *Kućica sloge* i *Princ i medvjed* skladatelja Borisa Papandopula. Istraživački postupci obrade arhiva Crkve sv. Barbare u Bakru rezultirali su pronalaskom vrlo vrijedne tabulature za orgulje koje će se u sljedećim istraživačkim fazama podvrgnuti detaljnoj muzikološkoj obradi i vještačenju.

Započet je pregled i popis glazbenog arhiva poznate riječke obitelji Venucci, koji je trenutno zbog epidemiološke situacije obustavljen, a čiji se tijek nastavlja u narednom razdoblju.

Zaključno, obavljen je planirani postupak adekvatne pohrane dosad pronađene i obrađene muzikološke građe u suradnji s Državnim arhivom u Rijeci. Shodno svemu prethodno navedenom, temeljiti istraživački posao znanstvenog vrednovanja, sistematiziranja, objavljivanja i pohranjivanja u ovom je strateškom razdoblju prema planu i postavljenom cilju uspješno okončan. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov kontinuirano je organizirala i priredila niz predstavljanja, pogovora i stručnih skupova u vezi promocije istraženog široj javnosti.

Intenzivna terenska istraživanja, nalazi i rezultati dosadašnjeg muzikološkog znanstveno-istraživačkog posla u okviru Katedre za istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice jamačno predstavljaju novi iskorak i veliki značaj u hrvatskoj historiografiji dosad neobrađene vrijedne ostavštine povijesti glazbene kulture i umjetnosti.

Cilj: Rad s publikom

Uz Glazbenu školu Ivana Matetića Ronjgova i poticaje koji su usmjeravani prvenstveno javnim koncertnim godišnjim aktivnostima i programima natjecanja talenata, uz Ustanovu Ivan Matetić Ronjgov i njihov dugogodišnji rad u okviru glazbenih radionica *Proljeće u Ronjgima* gdje se okupi velik broj školske djece koji sudjeluju u raznovrsnim edukacijama usmjerenim njegovanju čakavske baštine, Dječji zborovi Mali Riječani i Morčići dugi niz godina bili su rasadnici generacija uzrasta djece od najranijeg predškolskog do onog starijeg osnovnoškolskog koji su glazbeno odgajali djecu učeći ih ne samo vokalnim tehnikama i ostalim glazbenim vještinama, već i kroz glazbu posredovanim odgojnim vrijednostima koje zapravo i trebaju započeti već u najranijoj dječjoj dobi i utjecati na cjeloviti razvoj čovjeka do njegove zrelosti kada tako usmjereni postaju ili izvođači ili obrazovana publika razumijevajući i konzumirajući glazbu i kulturu kao svoju životnu potrebu. To najranije zahtjevno glazbeno-odgojno razdoblje treba obuhvatiti i znanja iz psihologije odgoja i obrazovanja, antropologije i sociologije obrazovanja kao i što obuhvatnije pedagoške discipline koje će pomoći cjelokupnom budućem razvoju novih naraštaja.

Isti posvećeni ulog u najmlađe riječke generacije djece već dugi niz godina ima i Osnovna glazbena škola Aleksandra Jug Matić, kasnije Kreativno-edukativni centar Glazbeni vrtuljak s cjelogodišnjim programima dječjih zborova Male tratinčice, Tratinčice i Torreta, kao i posebno vrijednim glazbenim radionicama za djecu s teškoćama u razvoju u čijem su radu angažirani stručni voditelji sa zavidnim pedagoškim i glazbenim znanjima i vještinama. Uz glazbeni tečaj pri udruzi Artel, temeljem analize cjelogodišnjih izvješća, u rad kreativnih radionica uključen je širokok raspon rada na glazbenim izričajima, tehnicima i popularizaciji glazbe, ukupno godišnje prosječno između 370 i 400 djece od najranijeg uzrasta do završetka osnovnoškolskog obrazovanja. Svi oni, nizom godišnjih javnih nastupa, okupljaju brojnu publiku, svoje vršnjake. Sudjeluju na prigodnim godišnjim priredbama namijenjenima djeci, nastupaju u javnom prostoru grada i time šire populariziraju glazbu, priređuju zborske humanitarne priredbe za bolesnu djecu Dječje bolnice Kantrida. U proteklom razdoblju izvedeno je prosječno ukupno 40

njihovih nastupa godišnje. Broj publike koja sudjeluje na takvim javnim priredbama nije moguće potpuno točno procijeniti zbog pribrojanih nastupa u javnom prostoru za obilježavanja manifestacija grada i izvedbi programa na otvorenom.

Drugi važan segment edukacije i glazbene medijacije među udrugama koje imaju cjelogodišnji obrazovni program uz koncertne nastupe su udruge u koje su radom i izvedbama uključeni srednjoškolski i studentski uzrast. I u ovoj dobnoj kategoriji je također zamjetan broj udruga s cjelogodišnjim glazbeno-pedagoškim radom i otvorenog pristupa koji uz glazbeno obrazovanje priređuje i godišnje koncerte, sudjeluje na festivalima, u državnoj i međunarodnoj suradnji i pritom prima brojne najviše nagrade i priznanja. Zbor Putokazi među njima su najdugovječniji ne samo glazbeni, već multimedijalni i interdisciplinarni posebno vrijedan projekt koji je svojim radom u 36 godina postojanja glazbeno odgojio i višesmjerno umjetnički uobličio brojne generacije pjevača, naučio ih inventivnosti i glazbenom eksperimentu, osebujnoj kreaciji i umjetnosti u vrlo originalnom i vokalno dotjeranom izričaju. Putokazi su i danas putokaz mladim izvođačima ali i publici kuda smjera iskrena posvećenost glazbi i kulturi. I to je, dakako, vrlo promišljeni odgoj publike.

Uz njih u ovoj kategoriji sustavnoga cjelogodišnjeg rada na vještinama i istodobnom glazbenom senzibiliziranju niz godina djeluju studentski Vokalni studio Rijeka, Pjevački zbor Kap, Pjevački zbor mladih Josip Kaplan. Dodana vrijednost njihovom radu su i koncertni nastupi koji koriste javni prostor ulica i trgova grada, prilaza tržnici i drugim javnim punktovima kako bi kvalitetom izvedbi popularizirali glazbene umjetnosti među najširoom potencijalnom publikom. Takvih koncerata u javnom prostoru bilo je više od 30 u ovom strateškom razdoblju.

Druga su profilirana kategorija posebnih edukacijskih i medijacijskih programa glazbene radionice, interaktivne glazbene "učionice", music box programi koji izravnim uključivanjem zainteresirane publike ili ciljanim izborom populacije djece i mladih promoviraju što širi i izravniji kontakt s glazbom. Studio Maraton ponudio je raznovrsne oblike uključivanja djece i mladih u glazbene radionice uz stručno vodstvo glazbenih pedagoga, Udruga za promicanje umjetnosti, tradicije, optimizma i muzikalnosti Atom održala je niz edukativnih i medijacijskih programa u riječkim osnovnim školama pod nazivom *Jazz na kotačima*, Udruga Ri Rock već niz godina nudi prostor Delte 5 za Music box radionice, glazbeno osmišljavanje slobodnog vremena uz vodstvo i edukaciju mladim glazbenicima koji su još neafirmirani a žele jednog dana kvalitetno zasvirati u rock sastavu. Širu suradnju na senzibilizaciji mladih za rock glazbu ostvarili su s Gimnazijom Andrije Mohorovičića u Rijeci, OŠ Rikard Katalinić Jeretov iz Opatije i Prvom riječkom hrvatskom gimnazijom. Skladatelj Marin Tuhtan uz pijanistu Filipa Faka skladao je dječju operu *Mijau* koja se uz aktivnu interakciju s učenicima izvodila u riječkim osnovnim školama za mlađi uzrast. Ivan Pešut organizirao je niz glazbenih interaktivnih ciklusa uz tematske diskusije pod nazivom *Back to School* u riječkim gimnazijama uz živu izvedbu glazbe u ciklusima *Glazba kroz vrijeme* i *Glazbenici u klupama*. Udruga Diston uključuje u svoj program *Let's Talk About Music* edukacijske i diskusijske radionice i seminare s odabranim temama iz područja glazbe i stjecanja organizacijskih, menadžerskih vještina.

U području jazz glazbe organizirane su jazz interaktivne radionice s uključenim koncertnim izvedbama Zorana Majstorovića pod nazivom *Glazbene GRADionice*, a Damjan Grbac, umjetnički voditelj Međunarodnog festivala Jazz Time osmislio je s kolegama iz jazz sastava Giipuja interaktivne radionice pod nazivom *Jazz Time u školi* s ciljem popularizacije jazz glazbe. Samo je primjerice u tim radionicama upoznavanja s tehnikama sviranja jazza, s povijesnim razdobljima ovoga glazbenog žanra, uz živu izvedbu jazz sastava Giipuja i njihovih kolega glazbenika koji upoznavaju i aktivno uključuju školsku djecu riječkih osnovnih škola u improvizirano jazz muziciranje, sudjelovalo godišnje oko 900 učenika sa svojim nastavnicima. Kruna uspjeha ovoga projekta, njegovih rezultata i uložene truda usmjerenog popularizaciji jazz

glazbe među učenicima je uvrštenje ovog riječkog jazz sastava u udžbenik Glazbene kulture za 5. razred osnovne škole kao jedinstvenog primjera etno jazz glazbe, njegovanja vrijedne ostavštine primorskoga glazbenog idioma u izvedbi na tradicijskim glazbalima i integriranih u suvremene jazz aranžmane.

Svi navedeni edukacijski i medijacijski programi koji su prezentirani u osnovnim i srednjim školama dobili su verifikaciju Agencije za odgoj i obrazovanje. Godišnje je u ovim programima sudjelovalo oko 3000 djece i mladih.

- **Knjižna i nakladnička djelatnost**

Cilj: Povećanje prostornih kapaciteta za pripremu i izvedbu književnih programa

Grad Rijeka krenuo je 2013. godine s provedbom mjere potpore radu knjižara i antikvarijata, a koja je ostvarena kroz umanjeње zakupnine knjižarama i antikvarijatima za 50 %. Pozitivno je odgovoreno i na inicijativu preseljenja antikvarijata „Ex Libris“ u novi prostor na atraktivnijem mjestu. Antikvarijat „Ex Libris“ preseljenjem u novom prostoru djeluje snažnije i produktivnije, a tijekom godina dokazao se i kao nezaobilazna točka u književnom i kulturnom životu grada.

2014. godine otvoren je Book cafe „Dnevni boravak“ koji je opremljen kvalitetnom opremom za održavanje književnih događanja te se tijekom godina upisao na književnu kartu grada. Book cafe „Dnevni boravak“ je bio poprište svih većih književnih događanja, festivala i manifestacija tijekom provedbe ove Strategije.

Nakon što se nakladnik V.B.Z. odlučio povući iz prostora Filodrammatice, Odjel za kulturu inicirao je da se taj prostor dodijeli na korištenje Gradskoj knjižnici Rijeka s ciljem preseljenja dijela Centralnog odjela namijenjenog beletristici iz palače Modello. U suradnji sa Knjižnicom 2015. godine otvoren je „Dom lijepe književnosti“ što se pokazalo izvrsnim potezom jer je u samo tri tjedna posuđeno više od 8.000 naslova. Prostor je također opremljen osnovnom opremom za književna događanja pa je i taj prostor zaživio kao mjesto koje sudjeluje u književnom životu grada. Osim toga, izmještanjem dijela Centralnog odjela Knjižnice otvorila se mogućnost da se ostatak, koji je ostao u palači Modello specijalizira za stručnu literaturu, specijalističke časopise te da u njemu boravi Zavičajna zbirka.

Inicijativa riječkog kulturnog djelatnika i pisca Dragana Ogurlića za otvaranjem tzv. riječke knjižare u kojoj bi bili primarno zastupljeni i promovirani riječki nakladnici, prihvaćena je od Grada i u 2018. godini otvorena je knjižara „Val“ riječke izdavačke kuće Naklada Val. U sklopu knjižare nalaze se ured i skladište te rezidencija za pisce. U knjižari su se odvijala brojna događanja – od predstavljanja knjiga, preko izložbi i manjih koncerata do manifestacija posvećenih djeci.

Cilj: Okrupnjavanje književnih događanja radi veće prepoznatljivosti

Tijekom trajanja provedbe Strategije Sajam knjiga „Vrisak“ iskristalizirao se kao najveća i najznačajnija književna manifestacija u gradu, koja svojim obimom i višetjednim trajanjem čini centralno godišnje riječko književno događanje koju je u proteklom razbolju posjetilo cca 7.000 ljudi. Na ovoj manifestaciji se svečano dodjeljivala VBZ-ova nagrada za najbolji neobjavljeni roman.

Festival europske kratke priče (FEKP) najznačajniji je i najveći festival kratke priče u regiji, uz „Goranovo proljeće“ - najznačajniji pjesnički festival u Hrvatskoj i regiji s polustoljetnom tradicijom - bili su dio visokokvalitetne književne ponude. Također, pružili su mogućnosti povezivanja riječkih spisateljica i pisaca s kolegicama i kolegama iz Hrvatske, regije i svijeta. Pored ova dva festivala Rijeka je ugostila i specifični književni festival „LitLink“ ili „Književna karika“ koji je stremio povezivati lokalne autore s urednicima inozemnih izdavačkih kuća.

Tijekom ovog strateškog razdoblja u Rijeci je djelovala spomenuta neformalna skupina riječkih spisateljica i pisaca pod nazivom „Ri Lit“ koja se okupljala oko iznimno posjećenog književnog događaja pod nazivom „Noć velikog čitanja“. Skupinu su činili riječki pisci i spisateljice mlađe i srednje generacije.

Cilj: Poticanje razvoja književnog stvaralaštva

Od redovnih književnih događanja sufinancirano je 29 programa od kojih su neki održavani na tjednoj, mjesečnoj ili kvartalnoj bazi te je ukupni zbroj 174 književna događanja, a u koja nisu uračunata ona održana u organizaciji Gradske knjižnice Rijeka.

Kroz program Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke provedena je i mjera poticanja prevođenja djela spisateljica i pisaca koji djeluju na riječkoj književnoj sceni. Tijekom proteklog razdoblja prevedeno je 10 dijela riječkih spisateljica i pisaca na strane jezike i to na: engleski, ukrajinski, bugarski i talijanski jezik.

Nadalje, kao rezultat posebne mjere potpore osmišljene od strane Odjela gradske uprave za kulturu raspisano je i sedam poziva za Poticanje književnog stvaralaštva putem kojeg su dodijeljene 24 književne potpore ukupne vrijednosti 375.000 kuna. Dodijeljene su 23 tromjesečne potpore i jedna polugodišnja. Iznosi pojedinih potpora su bili 15.000 kuna za tromjesečnu potporu i 30.000 kuna za polugodišnju. Ukupno je podneseno 130 prijava. Kao posljedica provođenja mjere napisana su 24 nova djela na riječkoj književnoj sceni, od kojih je 7 objavljeno u tiskanoj formi, u 7 i u elektroničkom format. Preostala djela su ili u fazi pronalaženja izdavača ili pripreme za objavljivanje u e-formatu.

Cilj: Poticanje razvoja kulture čitanja i pisanja

Grad Rijeka je kroz program Javnih potreba u kulturi sufinancirao projekte Centra za kreativno pisanje „Pišemo da bismo se razumjeli“ i „Semestralne radionice kreativnog pisanja za mlade“, projekt „Snaga vijesti: program medijske pismenosti i kulture za učenike“ kojeg provodi udruga eMotiva te Književni festival "Rijeka riječi" kojeg provodi Prva riječka hrvatske gimnazija. U ovim su se radionicama kreativnog pisanja i druženja s riječkim spisateljicama i piscima gimnazijalci upoznali s procesima kreativnog pisanja i ljudima koji djeluju na riječkoj književnoj sceni. Kroz edukativne programe ukupno je prošlo više od 1.600 djece, mladih i odraslih polaznika, a provedeno je 12 edukativnih programa.

Jednako tako Grad Rijeka je nastavio dodjeljivati tradicionalnu književnu nagradu Drago Gervias (prvi puta dodijeljena 1961.) te novčano potpomaže i dodjeljivanje nagrade Kamov koju Hrvatsko društvo pisaca dodjeljuje za najbolje književno djelo, čije prvo izdanje mora biti objavljeno na hrvatskome jeziku i izdano kod izdavača registriranog u Republici Hrvatskoj.

Cilj: Stvaranje uvjeta za razvoj riječkog nakladništva u vremenu globalne (r)evolucije u nakladništvu

Putem Javnih potreba u kulturi sufinancirano je izdavanje 23 broja raznih časopisa za kulturu i književnost kao što su: „Sušačka revija“, „Re“, „Književnost uživo“, „Književna Rijeka“, „La Tore“, „Dometi“ i časopis učenika Prve riječke gimnazije „Kult“. Neki od navedenih su časopisa prebačeni u elektronički oblik, a neki su ostali isključivo u tiskanom formatu. Tijekom provedbe Strategije, ukupno 39 djela riječkih spisateljica i pisaca je objavljeno u formi e-knjige. Također sufinancirano je i objavljivanje jedne mobilne aplikacije - slikovnice za djecu „Mačke na točke“. Klasično nakladništvo također je poticano te je sufinancirano objavljivanje 33 tiskana djela riječkih spisateljica i pisaca.

- **Izložbena djelatnost i likovna umjetnost**

Cilj: Razvoj izložbene djelatnosti i likovne umjetnosti

Vizualne umjetnosti, izložbenu djelatnost te medijaciju i edukaciju vezanu uz vizualne umjetnosti i kulturnu baštinu poticali smo i razvijali na nekoliko načina – putem razvijanja infrastrukturne baze kroz namjenjivanje poslovnih prostora za djelatnost kulture, njihovu obnovu i opremanje, zatim kroz sufinanciranje redovne djelatnosti udruga te putem Programa Javnih potreba u kulturi - primarnim alatom dodjeljivanja financijskih potpora.

U okviru ove djelatnosti sufinanciran je čitav niz kvalitetnih raznorodnih programa iz područja kulturno-povijesne baštine, muzejske djelatnosti, edukativnih djelatnosti te spektra likovno-umjetničkog stvaralaštva. Programska profilacija sufinanciranih programa rađena je po preporukama Kulturnih vijeća, kojih je u ovom izvještajnom razdoblju bilo tri te je svako vijeće nastojalo održati kontinuitet kvalitetnih programa, kao i programskih prioriteta (edukacija, medijacija). S tim je ciljem u Program Javnih potrebe u kulturi Grada Rijeka 2016. godine uvedena je kategorija sufinanciranja Redovne djelatnost udruga. Kroz ovo razdoblje povećana je razina sufinanciranja programa čime smo sustavno poticali kvalitetne programe, kao i kontinuitet rada kvalitetnih organizatora programa.

Javne potrebe u kulturi Grada Rijeka - Muzejska djelatnost i vizualne umjetnosti								
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Prijavljeni programi	95	95	106	66	80	56	46	41
Traženo sredstava (kn)	2.728.754	2.011.561	2.727.721	2.542.096	2.433.776	1.748.146	122.860	976.668
Sufinancirani programi	21	27	24	26	30	35	28	27

Dodijeljena sredstva (kn)	370.000	295.000	200.000	200.000	400.000	400.000	40.000	400.000
---------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

Programne su realizirali različiti korisnici – javne muzejske i obrazovne ustanove, udruge, tvrtke i pojedinci. Broj edukativnih i medijacijskih programa značajno je povećan. Iz godine u godinu sustavno raste interes organizatora za provođenje ove vrste programa te oni postaju kvalitetniji i raznovrsniji – poput: “Dana povijesti umjetnosti” (Društvo povjesničara umjetnosti Rijeka), likovnih radionica (HDLUR, Art&Fun, Klub mladih Rijeka, Građevinska tehnička škola Rijeka), radionica i predavanja (Fotoklub Rijeka, udruga Typeflow), itd.

Redovno podupiremo programe Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka i Prirodoslovnog Muzeja Rijeka (“Čudotvornica”, “Mala škola prirodoslovlja”, muzejski vodiči, izložbe, itd.). Sufinancirana su dva vrijedna izdanja, poput monografije Ljube de Karine u izdanju izdavačke kuće “Kontura (2018., Fedor Vučemilović, Ivica Župan) i mini monografija »Radmila Matejčić« autorice mr.sc. Daine Glavočić u izdanju Društva povjesničara umjetnosti Rijeka (2020.). Tijekom ovog razdoblja financijski smo poduprli programe dvadesetak pojedinačnih umjetnika (Franković, Butković, Mustapić, Meštović, Eškinja, Mrša, Babić, Brajnović, Duparova, Gropuzzo, Cvijanović, Kutleša, Rukavina, Krneta, Mogin, itd.). Kao sudionike scene koji su zadržali i razvili kontinuitet programa te stvorili jak organizacijski kapacitet možemo posebno istaknuti Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka koje aktivno djeluje preko 70 godina, udrugu Drugo more i udrugu Fotoklub Rijeka.

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka najstarija je strukovna udruga likovnih umjetnika u Rijeci koja kontinuirano djeluje od 1947. godine i okuplja preko 200 članova te putem koje likovni umjetnici ostvaruju širok spektar socijalnih, materijalnih i profesionalnih prava i aktivnosti. Slijedom toga, 2014. godine odlučili smo poduprijeti organizacijsku strukturu i kontinuitet djelovanja započevši s godišnjim financiranjem redovne djelatnosti rada udruge. Također, od 2014. godine HDLUR svoju izlagačku djelatnost provodi u prostoru na adresi Verdije 19b, prostoru od 150m² koji je Grad Rijeka namijenio obavljanje galerijske djelatnosti te koji je HDLU Rijeka dobio na korištenje bez naknade putem javnog natječaja. HDLU Rijeka je u navedeni prostor preselio svoju cjelokupnu izlagačku djelatnost Galerije »Juraj Klović« koja je do tada djelovala u vrlo skućenom i neprikladnom prostoru. Grad Rijeka financirao je građevinske radove, nabavu galerijske opreme, galerijske rasvjete i ugradnju klimatizacije s ukupno cca 180.000 kn te je na taj način omogućio udruzi daljnje profesionalno djelovanje. Programska profilacija djelovanja udruge usmjerena je uglavnom na predstavljanje umjetničkog djelovanja svojih članova (godišnji ciklus deset samostalnih izložbi, godišnja izložba novoprimljenih članova) uz uspješne suradničke projekte s kustosima, povjesničarima umjetnosti i likovnim kritičarima na projektima poput »Kritičar bira« i »Godišnja izložba HDLUR-a«. Također, ističemo uspješan i zapažen program »Dijalog na kvadrat« koji jača suradnju s umjetnicima na području RH te postupno jačanje edukativne programske komponente (Edukativne radionice subotom).

Udruga Drugo more od 2002. godine provodi aktivnosti vezane uz vizualne umjetnosti, a sustavno osmišljen galerijski program od 2009. godine, prvotno putem programa “Galerija SIZ”, a od 2013. uspostavljanjem galerije u prostoru Filodrammatic. Galerija pod nazivom “Galerija DM” od tada do danas uspješno djeluje provodeći program profiliran ka socijalno i politički angažiranoj umjetnosti. Do danas su kroz samostalne izložbe predstavili niz domaćih i inozemnih umjetnika i umjetničkih grupa te su ostvarili niz grupnih izložbi kroz suradnje s

renomiranim kustosima. Galerija SIZ započela je djelovanje kao program udruge Drugo more na adresi Delta 5, da bi se programski i organizacijski osamostalila 2010. godine. Galeriju SIZ vodi Udruga SIZ, osnovana 2011. godine, a osmišljena je kao "artist run space" u kojoj su svi umjetnici sudionici galerije te odlučuju o programu, promociji, gostovanjima itd. 2011. godine tijekom sljedećih desetak godina nastavila ostvarivati programe u prostoru u Strossmayerovoj ulici, ali i kroz suradnje s MMSU-om (Mali salon) i Galerijom Kortil. Male, samostalne, brzo rotirajuće izložbe omogućile se povezivanje hrvatske suvremene umjetničke scene s umjetnicima i umjetnicama iz neposredne regije i međunarodno. Program Galerije predstavio umjetnička djela koja reflektiraju društvenu stvarnost i njezine različite, specifične, dimenzije poput politike, kulture, ideologije, kulturne politike, itd.

Fotoklub Rijeka osnovan je 1939., godine i u kontinuitetu do danas organizira i promovira vrhunsko fotografsko stvaralaštvo. Stručnim radom i programom izdigao se je iznad hobističke udruge i postao referentni centar za fotografsko stvaralaštvo na širem području. Dinamičnim i originalnim programom predstavlja sve aspekte fotografskog stvaralaštva te djeluje na edukaciji i podršci u profiliranju novih autora. Također, kontinuirano razvija i proširuje suradničku mrežu fotografskih autora, tumača i teoretičara fotografskih praksi, povezuje se sa srodnim ili sličnim institucijama. Od svog osnutka djelovao je na raznim lokacijama, a 2012. godine djeluje u prostoru u ulici Pod voltun 4. U tom je prostoru zaživio već utemeljeni „Centar za kulturu fotografske slike“ u sklopu kojega djeluje biblioteka fotografske literature, zbirka fotografske opreme i pribora te Galerija Principij. Dobitnik je Godišnje nagrade Grada Rijeke te Državne nagrade „Faust Vrančić“. U realizaciji programa njeguje suradničke odnose s važnim institucijama i pojedincima iz likovnog i fotografskog života Hrvatske i inozemstva, a ono što je iznimno bitno je njegovanje Sekcije mladih kroz koju njeguje naraštaj mladih stvaralaca ujedno obrazujući mlade u razumijevanju fotografije kao dominantnog elementa u kontekstu suvremenih vizualnih komunikacija.

Galerija Kortil djeluje kao izložbeni prostor Grada Rijeke od 1997. godine, a od 2019. godine dio je novoosnovane javne ustanove u kulturi Hrvatski kulturni dom na Sušaku. Na tragu svoje povijesne programske profilacije, galerija Kortil izlagala je umjetnost 20. i 21. stoljeća i predstavljala je suvremene produkcije u području vizualnih umjetnosti kroz samostalne, grupne ili tematski osmišljene izložbene programe, pri čemu se ne ograničavajući na određene stilove i estetike. U proteklom strateškom razdoblju u galeriji je održano 119 izložbi. Izlagali su suvremeni domaći i strani umjetnici – od zrelih autora koji su obilježili umjetnost 20. stoljeća do mladih autore koji su tek stupili na likovnu scenu. U pripremi i provedbi svojih programa Galerija je surađivala s programski srodnim muzejskim, izložbenim te obrazovnim institucijama, a posebno se je istaknula u segment razvoja rada s publikom na likovnoj sceni. Naime, već godinama se u galeriji, uz redovan izložbeni program, metodično provode aktivnosti u radu s publikom kroz sustav medijacije putem vodstava, kreativnih i edukativnih radionica, predavanja te tematskih razgovora. Aktivnosti se provode interdisciplinarno u suradnji sa strukovnim udrugama i umjetničkim organizacijama te intersektorski sa osnovnim i srednjim školama.

- **Audiovizualna djelatnost**

ART-KINO

Cilj: Razvoj novoosnovane ustanove Art-kino kao platforme za razvoj riječke audiovizualne djelatnosti

Odjel za kulturu Grada Rijeke 2009. godine pokrenuo je inicijativu za otvorenjem Art-kina Croatia. Grad Rijeka zakupio kinematografsku dvoranu od Kapucinskog samostana te je u periodu do kraja 2012. godine Art-kino Croatia djelovalo organizacijski u sklopu Odjela za kulturu. Odlukom Gradskog vijeća u prosincu 2012. godine osnovana je javna ustanova Art-kino.

Program Art-kina

Od svojeg osnutka Art-kino je razvilo prepoznatljivu programsku koncepciju kojom se na više načina obogaćuje filmska ponuda, ali, još važnije, i kultura u Rijeci. Zasnvano na raznolikosti pristupa mediju filma, kino je svoje djelovanje usmjerilo u četiri glavna pravca, rad kojih obuhvaća: filmski program, rad s djecom i mladima, obrazovne i medijacijske programe te podršku filmskoj produkciji.

Art-kino je postalo jedino mjesto u Rijeci čiji se filmski program, pored redovne distribucije, sastoji od kombinacije kinotečnog programa te suvremene domaće, regionalne, europske i svjetske produkcije umjetničkog filma putem raznih ciklusa, filmskih premijera i gostovanja različitih festivala. Program obuhvaća igrane, animirane, dokumentarne, eksperimentalne te neprofesijske filmove duže i kraće forme, a nadopunjen je i čestim medijacijskim aktivnostima. Programsku inovaciju predstavlja povezivanje filma s drugim umjetnostima - film i novi mediji, kino-koncert. U svrhu dodatnog proširenja prostora za manje popularne žanrove (eksperimentalni film), Kino je 2015. godine otvorilo Mini Art-kino, a 2019. godine, u suradnji s Gradom Rijekom, Art-kino je dobilo i uredilo novi prostor za korištenje – pod imenom Art-kino Lab – na adresi Krešimirova 2/E, za programe programskog pravca „Dječja kuća“ (Festival „Tobogan“). Prostor se koristio i za provedbu projekta „Moja filmska priča“ kao i za potrebe drugih radioničkih programa.

Od iznimnog su značaja premijere i promocije filmova hrvatskih autor jer na taj način Kino ostvaruje svoju misiju promocije i vidljivosti hrvatskog i lokalnog filmskog stvaralaštva. U proteklom razdoblju svečane riječke premijere je imalo 85 filmova - uz prisustvo filmskih ekipa. Kino redovito provodi programe koji osim prikazivačkog djela imaju i edukativni karakter, poput „Kultnog kina“ i „Kino kustosa“. U Kinu se od 2015. održava Sajam filma koji okuplja nezavisne kino prikazivače diljem Hrvatske i glavno je mjesto razmjene iskustava, edukacije i unapređenja ove grane audiovizualne industrije. Sajam se provodi u organizaciji Kino mreže, HAVC-a i Art-kina.

Od suradničkih programa ističemo „Auto kino“, zajednički projekt Kino i udruge Filmaktiv, koji se održava na parkiralištu Beretich koje se nalazi iza Teatra Fenice i na Kampusu te „Kino učionica“ u suradnji s Odsjekom za kulturalne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Tijekom 2018. godine Kino je provodilo program „Moja filmska priča“, sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda kako bi se osnažio razvoj lokalne filmske kulture u koje su uključili sugrađane starije od 54 godine u kulturni život zajednice. Članovi su novoosnovanog Filmskog kluba 54+, u okviru projekta, mogli aktivno sudjelovati u osmišljavanju prigodnih filmskih programa, pohađati

različite kreativne radionice (izrada video reportaže, pisanje filmske kritike) te volontirati u realizaciji programa kina.

U okviru programskog pravca „Doba moći“ EPK 2020 Kino je organiziralo Riječki filmski forum, na kojem je prikazano ukupno 13 igranih i dokumentarnih filmova iz cijelog svijeta te ugostilo festival „Filmske mutacije: Festival nevidljivog filma“ pod nazivom „Kinosraz! Film + Moć“.

Raznolikost svog programa Art-kino je ostvarilo zahvaljujući brojnim suradnjama, od kojih se posebno ističemo one s Hrvatskim audiovizualnim centrom, Hrvatskom kinotekom, Animafestom, 25FPS-om, Zagrebačkim i Motovunskim filmskim festivalom, Festivalom mediteranskog filma Split, Human Rights Film Festivalom, Udrugom Vanima, Hrvatskim filmskim savezom, kao i sa Slovenskom te Jugoslovenskom kinotekom. Kino također surađuje s brojnim udrugama i ustanovama u kulturi, školama, veleposlanstvima, institutima, fakultetima i pojedincima te je član mreže Europa Cinemas, CICAIE - Confédération Internationale des Cinémas d'Art et d'Essai, ECFA – European Children's Film Association te Hrvatske mreže neovisnih kinoprikazivača.

Godina	Ukupan broj posjetitelja	Broj projekcija
2015.	39 314	918
2016.	45 026	941
2017.	53 727	977
2018.	52 660	920
2019.	55 000	820
2020.	27 500	641

ART-KINO	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj zaposlenika	6	9	11	13	13	15	18	17
Broj zaposlenika iz TD Rijeka 2020 d.o.o. sredstava	-	-	-	-	-	1,5	1	2

Cilj: Širenje filmske i općenito audiovizualne kulture te specifičnih znanja vezanih uz audiovizualno stvaralaštvo u djece i mladih

Jedan od pet strateških ciljeva Art-kina je popularizacija znanja i učenja o filmu i filmskom stvaralaštvu u našoj županiji. On se, u prvom redu, ostvaruje kroz obrazovne programe za djecu i mlade koji su se odvija na nekoliko razina: od organiziranih posjeta obrazovnih ustanova kinu („Škola u kinu“), preko radioničkog programa (Putujuće filmske radionice) do redovnog kino programa za djecu i mlade.

U pogledu aktivnosti usmjerenih ka poticanju dječjeg filmskog stvaralaštva provedeno je niz aktivnosti, među kojim su najvažnije aktivnosti u sklopu projekta Putujućih filmskih radionica, pokrenutih u jesen 2015. godine. Navedene se radionice održavaju u riječkim osnovnim školama te na istima djeca/polaznici stječu konkretna znanja i vještine potrebne za snimanje kratkih filmova. U periodu od 2015. do 2020. godine održano je 10 radionica i snimljeno 11 kratkometražnih igranih ili dokumentarnih filmova.

Pored navedenih radionica, Art-kino je organiziralo i radionice otvorene za javnost (za vrijeme Praznika u kinu i u sklopu Festivala „Tobogan“ koji se provodi kao dio programa EPK TD Rijeka 2020 d.o.o. i kao promotivni program buduće Dječje kuće) nudeći tako mogućnost kreativnog provođenja slobodnog vremena ali i alate za stvaranje vlastitih audiovizualnih sadržaja. Nakon što je 2017. godine pokrenut novi program edukacije na tom polju za nastavnike osnovnih škola koji adresira nedostatak formalnog obrazovanja kod nastavnika osnovnih škola na polju medijske i filmske kulture, program je nastavio s proširenim programom predavanja i praktičkih vježbi.

Škola u kinu dugogodišnji je projekt riječkog Art-kina namijenjen približavanju filmske umjetnosti djeci i mladima, a nastao je 2009. godine te je zamišljen kao nadopuna nastavi medijske kulture u riječkim osnovnim školama s ciljem osvještavanja, promicanja i razvoja filmske kulture kod spomenutog uzrasta. Projekt je s vremenom proširen na vrtiće i srednje škole, a odnedavno je, s obzirom na aktualnu epidemiološku situaciju, dostupan i „online“. Cilj Škole u kinu je da generacije djece koja sudjeluju u programu jednoga dana ne budu samo pasivni konzumenti filmskih sadržaja već osviještena i educirana filmska publika.

Program za dječje vrtiće uključuje kratkometražne animirane filmove recentne domaće i europske produkcije. Program za osnovne škole nadovezuje se na teme iz filmske kulture koje se obrađuju tijekom osnovnoškolskog obrazovanja u sklopu Kulture i medija, a donosi širok spektar igrane i animirane produkcije. Konačno, program filmova za srednje škole omogućuje koreliranje nastave iz raznih predmeta s filmovima na programu; riječ je uglavnom o nezavisnoj igranoj produkciji.

Zbog novonastalih okolnosti vezanih uz COVID-19 te pratećih epidemioloških mjera i restrikcija, Art-kino je u dogovoru s pojedinim hrvatskim distributerima dio programa Škola u kinu krajem 2020. ponudio i u „online“ varijanti.

Kako bi se dobio bolji uvid u tijek programa Škole u kinu u nastavku dajemo tabelarni prikaz brojčanih pokazatelja u proteklih 6 godina:

GODINA	BROJ PROJEKCIJA	BROJ NASLOVA	BROJ GLEDATELJA	BROJ OSNOVNIH ŠKOLA	BROJ SREDNJIH ŠKOLA/UČENIČKIH DOMOVA	BROJ VRTIĆA
2015.	66	39	7.348	25	15	3
2016.	89	47	8.971	32	20	2
2017.	123	51	14.275	31	18	8
2018.	144	72	15.454	38	24	22
2019.	129	78	14.538	33	20	31

2020.	55	83	8.117	35	14	11
-------	----	----	-------	----	----	----

U sklopu pak suradnji sa srednjim školama – Gimnazijom Andrije Mohorovičića i Prvom riječkom hrvatskom gimnazijom – Art-kino je 2018. i 2019. ostvarilo obrazovni i medijacijski program za mlade: „Kino dan“. Učenici koji su u njemu sudjelovali osmislili su i organizirali filmsku projekciju te popratni program za svoje kolege. Kroz ovaj projekt želi se povećati pristup mladih kulturnom životu kroz njihovo aktivno sudjelovanje – ne samo kao redovne publike, već i kao proizvođača i sukreatora kulturnih programa – te time potaknuti populaciju srednjoškolaca na izražavanje vlastite kreativnosti i samoorganizacije u kulturi.

Art-kino je u partnerstvu s Filmsko-kreativnim studijem Vanima iz Varaždina organiziralo VAFI & RAFI – Internacionalni festival animiranog filma djece i mladih. Ovaj festival, dvije godine za redom, imao je dva grada domaćina: Rijeku i Varaždin. U 2020.godini preko 500 kratkometražnih animiranih filmova pristiglo je za RAFI sekciju 11. Internacionalnog festivala animiranog filma djece i mladih VAFI&RAFI, s time da je zbog epidemiološke situacije vezane za COVID-19 VAFI dio programa održan na raznim nacionalnim i regionalnim TV mrežama.

Art-kino je pored održavanja vlastitog programa, sudjelovalo i u različitim gradskim projektima i manifestacijama kao što je Dječja kuća – jedan od sedam programskih pravaca TD Rijeka 2020 d.o.o. - Europska prijestolnica kulture, a kojem je upravo Art-kino jedan od glavnih nositelja.

U sklopu programa, održana su četiri izdanja Festivala „Tobogan“ koja organizira i provodi Art-kino zajedno s Gradskom knjižnicom Rijeka, Gradskim kazalištem lutaka Rijeka, Muzejom moderne i suvremene umjetnosti, Vijećem mladih Benčić te TD Rijeka 2020 d.o.o.. U tom pogledu, Art-kino je sukladno svojem području djelovanja, koje obuhvaća razvoj audiovizualne djelatnosti na području naše Županije, proveo bogati radionički i filmski program te druge zabavne i edukativne aktivnosti. Pored „Tobogan“a, Art-kino je u okviru ovog programskog pravca proveo niz drugih projekata i programa, poput Putujućih filmskih radionica ili pak Riječkih dana medijske kulture.

Desk Kreativne Europe – Ured MEDIA Hrvatske i Art-kino, u suradnji s inicijativom Kids Regio te još dvadeset i pet europskih podružnica DKE – Ured MEDIA koji su pružili svoju podršku, organizirali su dvodnevnu konferenciju na temu Djeca i mladi – važnost namjenskih prostora, 2020. godine. Ususret otvorenju Dječje kuće u Rijeci – kao jednog od projekata Europske prijestolnice kulture – namjera je konferencije bila ukazati na nedostatak prostora namijenjenih djeci i europskom filmu za mladu publiku, koji je prisutan diljem Europe, podjednako u velikim i u malim zemljama.

Cilj: Očuvanje audiovizualne baštine i unaprjeđenje javne dostupnosti kulturno vrijednog domaćeg i svjetskog naslijeđa

Grad Rijeka obvezao je ugovorom Korisnike sredstava programa Javnih potreba u kulturi da ustupe Art-kinu pravo na korištenje i posudbu sufinanciranog filma u skladu s potrebama Knjižnice Art-kina. Također, Korisnici su bili obvezni dostaviti izvorno filmsko gradivo i jednu sigurnosnu kopiju filma Hrvatskoj kinoteci pri Hrvatskom državnom arhivu.

Specijalna filmska knjižnica Art-kino s radom je počela 2016. godine, a trenutačno broji tri inventarne knjige koje obuhvaćaju skoro 800 naslova, gotovo 600 časopisa zbirke Periodika te Audiovizualnu zbirku koja sadrži preko 400 DVD-a suvremenih i klasičnih filmskih naslova. Uz to, u fondu Knjižnice nalazi se i Zavičajna zbirka u kojoj je preko 30 filmova autorski ili tematski vezanih za Rijeku. Knjižnica je smještena u atriju samog Art-kina i svojom tematikom prva je takve vrste u Hrvatskoj a u komplementarnom programu „Film izvan okvira“ gostovali su autori djela vezanih za filmsku kulturu.

Fond Knjižnice moli koristiti članovi Filmskog kluba Art-kina, a učlanjenje u Filmski klub za djecu i mlade do 15 godina ostvaruje se bez naknade, što je dodatan poticaj za korištenje fonda te razvoj interesa za filmsku umjetnost. Prema podacima dobivenima putem Sustava statističkih podataka o knjižnicama koju izdaje Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu filmska knjižnica Art-kina u 2020. godini bila najefikasnija specijalna knjižnica u Primorsko-goranskoj županiji.

Cilj: Jačanje infrastrukturnih uvjeta

Art-kino raspolaže s kvalitetnim prostornim i tehničkim resursima, a svoju djelatnost obavlja na nekoliko lokacija. Glavna lokacija je dvorana Art-kina, koja je zahvaljujući kontinuiranom ulaganju, uz pomoć Grada Rijeke i europskih fondova, opremljena suvremenom kinoprikazivačkom opremom.

Kino je krajem 2015. godine otvorilo Mini Art-kino, čije je prostorno uređenje nominirano kako za prestižnu nacionalnu arhitektonsku “Bernardo Bernardi”, tako i nagradu “Mies van der Rohe”, službenu nagradu Europske unije za suvremenu arhitekturu. Također, 2019. godine, Grad Rijeka osigurao je, a Kino je uredilo novi prostor Art-kino Lab te dvije godine ranije skladište za opremu na adresi Žabica 6.

Program se odvijao i na Ljetnom Art-kinu, otvorenom prostoru u dvorištu Kapucinskog samostana te na različitim vanjskim lokacijama.

Cilj: Jačanje filmske produkcije

Hrvatski audiovizualni centar i Grad Rijeka zaključili su 2009. godine Sporazum o suradnji u području audiovizualnih djelatnosti s namjerom jačanja lokalnih autorskih i produkcijskih kapaciteta te jačanja filmske produkcije u Rijeci. Sporazum je potaknuo stvaranje filmova o Rijeci, ali i promovirao Rijeku kao kreativni centar. U proteklom razdoblju porastao je broj filmskih produkcija koje su se prijavljivale na Poziv za predlaganje Programa javnih potreba u kulturi. Kod sufinanciranja filmskih produkcija dan je prioritet filmovima koji su sadržajno vezani uz Rijeku ili su se snimali u Rijeci koristeći pritom lokalne autorske potencijale te osiguravajući prepoznatljivost Rijeke na filmu. Bitno je napomenuti da je riječka publika bila izrazito zainteresirana za riječke filmske produkcije te da je prosjek gledanosti riječkih filmova bio iznad 200 gledatelja po projekciji. Ukratko, poticajne mjere Grada Rijeke i Hrvatskog audiovizualnog centra od samog potpisivanja Sporazuma pokazale su pozitivne rezultate kako u samom jačanju produkcijskih uvjeta, tako i u tematskom obilježavanju Rijeke. Također, Sporazum je doveo i do interesa hrvatskih filmša za Rijeku te se od njegova potpisivanja bitno povećao broj filmskih

naslova snimanih u Rijeci. Na taj način došlo je do promocije Rijeke kao filmske lokacije što je imalo pozitivne efekte na razvoj ljudskih i organizacijskih potencijala u filmskoj djelatnosti. Grad Rijeka je temeljem Sporazuma sufinancirao riječku filmsku produkciju temeljem dodijeljenih sredstava javnih potreba u kulturi, dok HAVC dodijeljenom iznosu dodaje identičan iznos. Prosječno se ovim Sporazumom sufinanciralo od tri do šest filmskih produkcija godišnje, a ukupno je u ovom strateškom razdoblju sufinancirana 31 filmska produkcija, od ukupno 54 filmske produkcije koje su sufinancirane sredstvima Grada Rijeke u sklopu Programa Javnih potreba u kulturi. Upravo je ovaj Sporazum bio jedna od poluga razvoja lokalnih filmskih kapaciteta.

Kvarnerska filmska komisija pokrenuta 2016. godine od strane Kina, sufinancirana je od strane HAVC-a, Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke, a od kako je uspostavljena, broj filmskih produkcija na području Rijeke i Kvarnera te dolasci stranih filmskih produkcijskih kuća u Rijeku i okolici, znatno je porastao. Usluge filmske komisije su besplatne, te uključuju pristup bogatoj bazi filmskih lokacija, direktnu vezu s lokalnom javnom upravom, privatnim i poslovnim subjektima na području grada Rijeke i Primorsko-goranske županije, pomoć pri organizaciji location scoutinga i castinga, umrežavanje djelatnika audiovizualnog sektora i organizaciju edukacija i treninga. Internetska stranica Kvarnerska filmska komisija (www.kvarner-film.org) ključan je komunikator aktivnosti i usluga. Na stranici se posebno ističe baza filmskih lokacija koja u ovom trenutku ima preko stotinu različitih lokacija te pokriva velik dio Primorsko-goranske županije. Pored ove baze, internetska stranica sadrži i bazu profesionalaca i usluga te popis audiovizualnih djela snimljenih na području Primorsko-goranske županije. Kvarnerska filmska komisija članica je EUFCN – The European Film Commission Networku, mreže filmskih komisija u Europi.

Iako se ovaj cilj bavi isključivo filmskom produkcijom, vrlo je važno spomenuti i riječke organizatore i koordinateure filmskih festivala koji se već nekoliko godina za redom sufinanciraju putem javnih potreba u kulturi Grada Rijeke. Filmski festivali i organizatori koji su se isprofilirali u iznimno vrijedne programe su History Film Festival u organizaciji Umjetničke organizacije Istra film, Uhvati film, regionalni filmski festival o invalidnosti u suorganizaciji Udruge Spirit i STIFF međunarodni festival posvećen studentskom filmu organizatora udruge Filmaktiv.

- **Inovativne umjetničke i kulturne prakse**

Od 2013. godine povećan je broj novomedijskih programa i provoditelja programa u Rijeci. U 2019. godini naziv djelatnosti izmijenjen je iz „Novi mediji“ u „Inovativne i umjetničke prakse“ po uzoru na Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. Putem programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke definirani su jasni kriteriji i smjernice namijenjene prijaviteljima inovativnih programa. Sufinancira se cjelogodišnja djelatnost udruga koje provode inovativne umjetničke i kulturne programe čime se radi na stabilnosti samih producenata kulturnih programa, manifestacije, umjetnička istraživanja i u konačnici umjetnička produkcija. Od 2013. godine do 2020. godine sufinancirano je ukupno 37 edukativnih programa i 27 umjetničkih produkcija i umjetničkih istraživanja.

S obzirom da je Sveučilište u Rijeci, pri Akademiji za primijenjenu umjetnost provodilo dvogodišnji studij Medijske umjetnosti i prakse, a 2017. godine pokrenut je Centar za inovativne medije pri Akademiji primijenjenih umjetnosti, s ciljem povezivanja novomedijske umjetnosti, znanosti i tehnologije, riječki mladi autori stekli su znanja u provođenju i radu projekata usmjereni ka inovativnim umjetničkim i kulturnim praksama.

Cilj: Poboljšanje i osuvremenjivanje tehničke podrške u postojećoj i novoj infrastrukturi

Unutar prostora Filodrammaticae nalazi se galerija koju programski vodi udruga Drugo more članica Saveza udruga Molekula. Galerija je profilirana prvenstveno inovativnim umjetničkim i kulturnim programom, a u Filodrammatici osim izložbi provode se edukativni programi suvremenih medijskih praksi. Jedni od najpopularnijih programa sufinancirani u kontinuitetu od 2013. godine su „Refleks“ i „Moje, tvoje, naše“.

Odjel gradske uprave za kulturu je 2017. godine kao poticajnu mjeru za višegodišnji kvalitetan rad za promicanje novomedijske kulture i edukacije, ustupio udruzi Calculus na besplatno korištenje prostor u ulici Ivana Grohovca 2 u kojemu se nalazi Peek&Poke – Muzej računala te 2018. godine istoj udruzi kao poticajnu mjeru za dugogodišnji rad na popularnom projektu Muzej djetinjstva na adresi Ivana Grohovca 2a, a od kraja 2017.godine umjetnicima koji djeluju na području inovativnih umjetničkih praksi na raspolaganju je novi prostor MMSU-a, u kompleksu „Bencić“.

Muzej računala „Peek&Poke“ pokrenut je u rujnu 2007. godine i tijekom godina postao je nezaobilazna turistička destinacija posjetitelja iz cijelog svijeta, velikog broja školskih grupa i građana. Muzej je zamišljen kao tematski - posvećen razvoju računala i elektronske opreme. Tijekom godina zbirka je obogaćivana velikim brojem predmeta tehničke opreme, a program dodatnim kulturnim sadržajima iz područja tehničke kulture i kulture općenito - edukativnog, ali i zabavnog karaktera. Danas udruga Calculus vodi izložbeni prostor koji posjetiteljima daje uvid u povijest - računalima koja su ispočetka bila namijenjena za igre i zabavu ali i edukaciju. Za svoj dosadašnji rad, Udruga je dobitnik brojnih nagrada, a prema popularnom turističkom portalu „TripAdvisor“ „Peek&Poke“ dobitnik je certifikata izvrsnosti za 2015. i 2016. prema ocjenama posjetitelja iz zemlje i inozemstva i nagradu za najbolje ocijenjeni u kategoriji "tajni kupac" za kontinuirani doprinos kvaliteti turizma i promociju Rijeke. Grad Rijeka podupro je projekt kako sufinanciranjem programa i davanjem prostora na korištenje bez naknade.

Putem Programa Javnih potreba u kulturi definirani su kriteriji kojima se boduje nacionalna i međunarodna suradnja u kulturi. Tijekom godina sufinancirani su programi koji imaju uspješnu tradiciju provođenja festivala i manifestacija u drugim gradovima Hrvatske. Od 2013. godine do 2020. godine sufinancirano je ukupno 41 manifestacija koje su osim lokalnog održavanja u sebi sadržavale elemente međugranične i međugradske suradnje.

- **Kulturne manifestacije**

Festivali i manifestacije posebne su programske cjeline te ih karakterizira dugogodišnji kontinuitet i raznovrsnost sadržaja, uglavnom visokih umjetničkih dosega. Njihova posebna vrijednost ogleda se u tome što u grad dovode iznimne autore - hrvatske, europske, pokatkad i svjetske, uglavnom priznate i cijenjene. Također, prilika je to lokalnoj umjetničkoj scena da kontekstualizira i vlastite izvedbene dosege unutar šireg kulturnog okružja.

U glazbenoj djelatnosti ima najviše dugovječnih manifestacija i festivala realiziranih u proteklom razdoblju. Svaki od njih dao je značajan doprinos ukupnom razvitku riječke glazbene scene. Vocal Marathon - međunarodni "a cappella" susreti, 22 godine postojanja klapskog festivala "Bašćinski glasi", 20 godina mahom zbornske manifestacije "Matetićeve dani", zatim pjevačko natjecanje "Dječji mikrofon" i 42 godine postojanja "Proljeća u Ronjgima" okupili su veliki broj poklonika vokalnih sastava i zbornskoga pjevanja i uvrstili u svoj program najmlađe izvođače školskoga uzrasta.

"Kresnikovi dani", Festival komorne glazbe i Dani rane glazbe ponudili su programe klasične glazbe, a za poklonike gitarističkih izvedbi 10 godina održavao se Hal`s All Star Guitar Festival. Festivali i manifestacije koji svake godine imaju brojnu publiku pretežito mladih i nude vrlo raznovrsne programe urbane kulture i glazbe su festival "Hartera" I nakon 13 godina njegov sljednik festival "Sailor", već 42. godinu zaredom Ri Rock festival, Dark Circle Metal Festival, PUK festival urbane glazbe, Delta Summer Street Session, Impulse festival, jazz program obilježavanja Međunarodnog dana jaza i 15. godina za redom, za najširu publiku svih generacija i afiniteta glazbeno-scenska manifestacija Ljeto na Gradini.

Jedan od najdugovječnijih hrvatskih jazz festivala Jazz Time Rijeka u svojim 29 godina postojanja zaslužuje poseban osvrt. Davne 1992. Dorian Hatta i Vladimir Gašparović kao idejni začetnici i prvi organizatori Međunarodnog festivala jazz glazbe "Jazz Time" pokrenuli su nezaustavljivi riječki jazz val koji i danas Rijeci pokazuje uvijek novu, svježiju i raznovrsnu kako svjetsku, hrvatsku tako i riječku jazz scenu. Nakon 20 godina "jazz ostavštine" utemeljitelja i voditelja festivala Vladimira Gašparovića – Gaše, 2012. umjetnički ravnatelj postaje Damjan Grbac i sam vrstan jazz glazbenik i skladatelj koji uspješno nastavlja s organizacijom Jazz Time Rijeka te razvija i nadograđuje ideje svojih prethodnika, prati i kontinuirano uključuje domaću jazz scenu. Poziv svake godine, sa svrhom i promišljenim konceptom, dobiva uvijek i nova generacija mladih glazbenih koji su u prilici da i sami koncertiraju s eminentnim svjetskim jazz izvođačima u službenom programu Festivala ili u sessionima. Nove generacije brojnih riječkih jazz glazbenika se već niz godina vraćaju s inozemnih studija na europskim jazz akademijama i s majstorskih usavršavanja da bi potom postali i sami predstavnici uspješnijih hrvatskih glazbenika koja ujedno garantiraju ovom Festivalu uspjeh i nakon 29 godina postojanja.

Kada je 2016. godine tridesetočlana delegacija iz Kine, sastavljena od najeminentnijih članova državnih muzičkih akademija, menadžera velikih festivala i drugih kineskih državnih institucija u kulturi, izrazila želju da svojim posjetom Hrvatskoj stekne uvid u moguće programe koji bi se mogli prezentirati u golemoj kineskoj koncertnoj i festivalskoj ponudi, obišli su Zagrebu i Rijeku. Kao glazbenu posebnost, odabrali smo za njih koncertni showcase vrsnih riječkih jazz

glazbenika s izborom nekoliko sastava. Za delegaciju su nastupili Elvis Stanić Group, Atma Mundi Ensemble, Zvezdan Ružić Sextet, Darko Jurković – gitara solo i “Giipuja” uz “Putokaze”, još jednu umjetničku posebnost na hrvatskoj glazbenoj sceni. Bez iznimke svi jazz sastavi i Putokazi ubrzo su pozvani putem Ministarstva kulture Narodne Republike Kine na kineske turneje tamošnjih najznačajnijih festivala prepoznati kao glazbena vrijednost koja nije tek lokalna, već svakako globalna glazbena kvaliteta.

Kada jedan kulturni događaj poživi pet godina može se reći da je to ozbiljan uspjeh; kada potraje 15 godina onda se već može govoriti o stanovitoj tradiciji a kada se održi 26 godina za redom onda on postaje institucija. Međunarodni festival malih scena u Rijeci, čiji je pokretač, utemeljitelj i umjetnički direktor svih ovih godina bio neumorni Nenad Šegvić svakako je postao riječka ali i hrvatska kulturna institucija prepoznata i na europskoj teatarskoj i kulturnoj sceni. Ako pogledamo ovaj festival listajući program predstava uočiti ćemo šarm festivala koji njeguje predstave male po formi, ali velike po kvaliteti, značaju, glumcima i redateljima. Od Bobe Jelčića do Pippa Delbona, od Ivica Buljana do Jurija Ljubimova, od Hrvatske do Urala. Ponajbolje domaće i inozemne kazališne predstave dolazile su pred znatiželjnu riječku publiku. Interes za Festival nikad nije prestao, potaknuta željom da vidi najbolja aktualna teatarska ostvarenja publika je uvijek tražila ulaznicu više. Napominjemo da se ovaj Festival među prvima ozbiljno bavio radom s publikom pa su i razgovori nakon predstava bili izvrsno posječeni.

Riječka publika se educirala kroz festival, znala je prepoznati kvalitetu pojedine predstave te odvažno i znalački nakon predstave iznositi svoje mišljenje na zadovoljstvo pa i čuđenje gostujućih teatarara. Razgovori nakon održane predstave u kojima uz selektora i glumce angažirano sudjeluje i riječka publika postali su prepoznatljiva odlika ovog Festivala. A posebnost ovog Festivala možda najbolje mogu oslikati i riječi višegodišnje selektorice malih scena Željke Turčinović: „na tom smo festivalu po prvi puta vidjeli bitne europske redatelje poput Schillinga, Ginkasa, Eme Dante, Viktora Bodoa, Hermanisa, itd. u predstavama koje su bile izvor informacija, koje su mijenjale naše kazališne ukuse, zbog kojih se dolazilo na festival i s čijim programom se uspoređivalo i natjecalo“. U navedenom razdoblju festival je u Rijeci ugostio 82 kazališne predstave manje/ komorne forme, u skladu s osnovnom koncepcijom Festivala. Tim prigodama domaće su profesionalne kazališne produkcije bile stavljene u europski kontekst i europsku konkurenciju. U konkurenciji za festivalske nagrade bile pored hrvatskih i predstave iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Češke, Italije, Litve, Makedonije, Poljske, Rumunjske, Rusije, Slovenije, Srbije. Predstave su uvijek bile izvrsno posječene, ukupno je u tom razdoblju bilo gotovo 50.000 gledatelja. Svake godine su pored predstava organiziranih pretežno na maloj sceni Hrvatskog kulturnog doma predstave igrane i u nekim drugim prostorima, a u galeriji Kortil i u atriju HKD-a na Sušaku organizirane su izložbe kazališnih plakata iz Hrvatske i drugih europskih zemalja. Međunarodni festival malih scena kao jedna od najcjenjenijih teatarskih manifestacija u regiji obogatilo je kazališnu sliku Rijeke i Hrvatske a njegovom umjetničkom voditelju Nenadu Šegviću zbog toga su dodijeljena brojna priznanja a 2013. i najveća državna nagrada u kulturi Nazorova nagrada za životno djelo na planu kazališne umjetnosti

Ovdje istakničemo i festival *Moje, tvoje, naše* koji kontinuirano traje već 15 godina u organizaciji udruge *Drugo more* te se sastoji umjetničke i diskurzivne komponente. Ovaj interdisciplinarni tematski festival s umjetničkog i teorijskog aspekta govorio je o različitim temama od društvenog interesa na način koji nije prisutan u „mainstream“ medijima. U proteklim izdanjima festivala obrađivane su teme poput vlasništva, tranzicije, konzumerizma, otpora, rada, utopija, mreže, nadzora, kroz umjetnički (izložbe, umjetničke akcije i prezentacije, predstave i filmske projekcije) i diskurzivni program (međunarodne konferencije, seminari, radionice). Prateći izložbeni program izrazito je popularan i u pravilu je privlačio više od 1.500 posjetitelja.

Najveća književna manifestacija u Rijeci, sajam knjiga „vRIsak“ traje već trinaest godina u organizaciji izdavačke kuće V.B.Z. d.o.o.. Svih proteklih godina obilovao je brojnim književnim programima i gostovanjima uglednih hrvatskih i inozemnih spisateljica i pisaca. Kao ilustraciju o kakvom festivalu književne manifestacije se radi ukratko navodimo program koji se održao 2019. godine. 12. riječki sajam knjiga i festival autora vRIsak trajao je čak osam dana od 12. do 19. svibnja 2019. i ponudio građanima našeg grada više od pedeset programa: predstavljanja knjiga, razgovore s autorima, dječje radionice, koncerte, izložbe i okrugle stolove. Više od 50 domaćih i stranih autora gostovalo je u programu „Vriska“. Inozemne goste predvodio je: dobitnik engleske PEN Promotes nagrade za 2016. godinu, Stephane Barroux – ugledni francuski grafički umjetnik, ilustrator stripa „Alpha“ i Kei Miller – jamajkanski književnik koji je predstavio prvi prijevod svoje zbirke „Kartograf pokušava mapirati svoj put u Zion“ na hrvatski jezik. Djela ovih autora dio su biblioteke istoimenog trogodišnjeg projekta „Na margini“ koji je podržao i program Kreativna Europa Europske unije. Uz njih, u programu su sudjelovali brojni pisci, publicisti, intelektualci, istraživači, prevoditelji i glazbenici: Veljko Barbieri, Slobodan Šnajder, Ivana Bodrožić, Jasen Boko, Darko Cvijetić, Susan Curtis, Branko Čegec, Zoran Predin, Klaus Detlef Olof, Ingrid Divković, Veljko Đorđević, Zoran Ferić, Drago Glamuzina, Nikola Petković, Željka Horvat Čeč, Davor Mandić, Dorta Jagić, Drago Jančar, Dragan Markovina, Aleksandar Prokopiev, László Végel i dr.. „Vrisak Junior“ i te je godine bio obogaćen predstavljanjima slikovnica i brojnim kreativnim radionicama za djecu, a na tom „Vrisku“ svečano je dodijeljena i V.B.Z.-ova nagrada za najbolji neobjavljeni roman koju je dobila Olja Knežević za roman „Katarina, Velika i Mala“.

6.2.5. Programi kulture u zajednici - mjesni odbori, civilne inicijative i nacionalne manjine

U proteklom razdoblju bila je naglašena kulturna aktivnost u pojedinim mjesnim odborima. Dugogodišnjim primjerima dobre prakse poput MO Sv. Kuzam i Galeriji na otvorenom pridružile su se udruge *Bez granica* i *Dren* u MO *Drenova*. Osposobljen je i opremljen prostor *Zavičajnog muzeja Drenova* te nastavljena ljetna manifestacija kulture u dvorištu *Muzeja*. No aktivnost na području *Drenove* kulminirala je krajem 2020. godine kada je *Udruga Bez granica* kao vodeći partner (s partnerima *Udrugom za razvoj civilnog društva SMART*, *Udrugom za razvoj i promicanje drenjule Dren* i *Gradom Rijeka*) osigurala prijavljivanjem projekta na natječaj *Europskog socijalnog fonda – Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.*

ukupna sredstva od 1.989.150,74 kn za razvoj kvartovske kulture. Razvojem projekta i njegovih sastavnica (Zavičajni muzej Drenove, budući Muzej granice, laboratoriji za istraživanje novih tehnologija i autohtonih eko-sustava), koji bi nakon faze osmišljavanja postao tehnologijom obilježen interaktivan prostor koji čuva i prezentira baštinu ali paralelno obavlja i funkcije lokalnog malog "coworking" prostora, mjesta boravka i razmjene ideja i eksperimenata. Ideje drenovskih udruga grupirane su prema mogućim scenarijama razvoja i u svojoj konačnici podrazumijevaju stvaranje novog prostora za zajednicu koja se širi ne samo prema susjedstvu Drenovi, gradu Rijeci već stvara prostor za potencijalne europske suradnje u više smjerova. Realizacijom planiranog Društvenog centra Drenova pridonosi se i realizaciji strateških ciljeva: Potpora razvoju nezavisne kulture, Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija i Jačanje umjetnosti u javnim prostorima. U ovom izvještaju ističemo i program "Kortil uživo" koji se kontinuirano provodi od 2014.godine kao suradnički projekt Galerije Kortil (Hrvatski kulturni dom na Sušaku) i partnera iz susjedstva. Bavi se urbanom zonom Sušaka, njegovom slojevitom povijesno-političkom simbolikom što često rezultira intervencijama u javnom prostoru. Osim edukativne dimenzije kojom se otkrivaju kulturno-povijesne zanimljivosti ovog dijela grada, programom se potiče i kreativno izražavanje učesnika, uglavnom pripadnika školske i studentske populacije.

U 2018.godini završeni su svi radovi u prostoru RiHuba, pa je prostor otvoren za razvoj povezanih sudioničkih programa "Civilne inicijative" i "Zeleni val" i Vijeće građana u okviru EPK 2020. Otvoreni su javni pozivi za dodjelu potpora za projekte građana u programu "Zeleni val" i za dodjelu potpora za projekte građana u programu "Civilne inicijative" i uključivanje građana u tijelo „ Vijeće građana“ koje je sudjelovalo u procesu odabira projekata a koji se financirao u sklopu navedenih programa. U okviru projekta prijestolnice provedene su dvije akcije „Uključi se“, namijenjene građanima Rijeke kao poziv na predlaganje manjih projekata uređenja grada zelenilom ili provođenje manjih kulturno-društvenih događanja u kvartovima. Pozivu se odazvao i u ove akcije uključio velik broj pojedinaca i skupina građana koji su ukupno prijavili 141 projekt, a 155 građana prijavilo se za participiranje u Vijeću građana. U sklopu Civilnih inicijativa EPK 2020 ističemo program koji se održao u prostoru Mjesnog odbora Kozala pod nazivom "Film u kvartu" u organizaciji Inicijative za kvart i uz potporu Udruge Liburnia Film Festival. Namjera je organizatora bila prvenstveno filmskim programom povezati susjede Kozale, informirati ih i aktivirati kako bi sami bili osposobljeni kreirati kulturne sadržaje u svom kvartu, povezati se s ostalim dionicima javnog života kvarta kao što su udruge, civilne inicijative, lokalna administracija, škola i vrtić te projektni tim umrežiti s relevantnim gradskim i nacionalnim kulturnim ustanovama. Kao dio projekta EPK 2020, u sklopu programskog pravca "Slatko i slano" održan je i projekt "Kvartera", kojeg zajednički provode udruge Urbani separe, DeltaLab – Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam Sveučilišta u Rijeci, Centar za umjetnost i urbanistiku iz Berlina (ZK/U Berlin), međunarodna mreža CityToolbox i Goethe-Institut Kroatien. Program je započeo u Ružičevoj ulici, odakle su predstavnici MO Hartere – zajednice u nastajanju, zainteresirano građanstvo povelu u šetnju. Šetnja se odvila po ulicama Ružičevoj i Vodovodnoj, dakle, po zoni projekta, a završila je u samoj Harteri gdje se održalo predstavljanje projekta. Duž cijele rute postavljanje su i prepoznatljive table s nazivima lokacija i njihovim opisima (oko 50 različitih elemenata), što je sve dio tzv. Kvarterskog rječnika. Postavljena je serija instalacija u prostoru (klupe, mali park, skate platforma, drveni leteći tepih, košnice, hotel za kukce, samonavodnjavajuće gredice, komposter, element za roštiljanje itd.). Cijeli ovaj

projekt skrenuo je pažnju građana na potencijale ovog prostora blizu centra grada, na kanjon Rječine, na biljni i životinjski svijet koji pruža veliki riječki rekreativni potencijal i na industrijsku baštinu koju treba staviti u funkciju. U projektu "Kvartera" sudjelelovale su brojne riječke organizacije, udruge, građanske inicijative i pojedinci i pojedinke, a popis zasad uključuje Galeriju Kortil HKD-a na Sušaku, Skateboard klub Kvarner, Kreativni kolektiv Kombinat, Pčelarsku udrugu Milutin Barač, Savez udruga Molekula (RiUse centar), Tranzicijsku inicijativu Rijeka, Caffe bar Skradin, Radio Rožu, Kwart za 5 i Urban Hartera Climbing Crew. U okviru Sudioničkih programa "Zeleni val" interveniralo se na raznim trgovima i mjestima u centru grada postavljanjem razne opreme, uređenjem okoliša (Delta parking, Iza robne kuće Korzo, Igralište Belveder, Dječji vrtić Krnjevo, OŠ Vladimir Gortan, Centar Gornje Vežice, Waldorfska škola, OŠ Drenova, iznad Dječje bolnice Kantrida zatim kao i u MO Kozala i MO Pašac postavljanjem klupica, zelene galerije i Knjižnice Pašac. I EPK 2020 programski pravac "27 susjedstava" predstavljao je prostor socijalne inovacije i jedinstven primjer u načinu pristupa rada sa zajednicom i u zajednici, ruralnim i dislociranim prostorima Primorsko-goranske županije. Program inovativnih suvremenih umjetničkih i kulturnih praksi stvorio je platformu dijaloga i decentralizacije kulturno-umjetničkih sadržaja postavljajući ih u prostore izvan uobičajenih turističkih ruta fokusirajući se na sam život zajednice i kulturu svakodnevnog življenja. Program se odvijao u 27 susjedstava, a svako od susjedstava povezo se s jednim susjedstvom iz jedne od zemalja članica Europske unije.

Cilj: Očuvanje aktivnosti i obogaćivanje kulturne ponude različitim programima iz europskih zemalja

Aktivnosti kulture mnogobrojnih i aktivnih udruga nacionalnih manjina sa sjedištem u Rijeci dosegle su mjestimično gotovo profesionalnu razinu. Doprinos kulturnoj slici grada očituje se na planu izdavačke, likovne, knjižne i knjižnične te glazbeno-scenske aktivnosti. U javnom životu grada manjine sudjeluju putem vijeća nacionalnih manjina i putem svojih udruga koje njeguju jezik, običaje, kulturu i folklor nacionalnih manjina i imaju dugu tradiciju djelovanja u Rijeci. Brojne udruge nacionalnih manjina sa sjedištem u Rijeci godinama doprinose različitosti i bogatstvu kulturne ponude. Zajednica Talijana jedna od najdugovječnijih i najaktivnijih udruga u proteklom razdoblju bila je prisutna u cijelom spektru kulturnih aktivnosti a niz izdavačkih projekata završen je izdanjem prijevoda talijanskog izvornika G. Stellija "Povijest Rijeke". Ističemo i umrežavanje knjižnice Srpskog kulturnog društva Prosvjeta DOSITEJ u mrežu hrvatskih narodnih knjižnica koja se upravo privodi kraju. Tako će Rijeka prva omogućiti korištenje fonda ove knjižnice svim članovima Gradske knjižnice Rijeka. SKD Prosvjeta kontinuirano izdaje Dječji list "Bijela pčela" te povremeno časopis "Argumenti". Udruga Slovenski dom Kulturno prosvetno društvo "Bazovica" (djeluje od 1947.) izdaje informativni i dokumentarni časopis "Sopotja", namijenjen pripadnicima slovenske nacionalne manjine na području Grada Rijeke, Primorsko-goranske županije i šire. Kontinuirano se u Rijeci predstavljao rad i drugih udruga nacionalnih manjina u proteklom strateškom razdoblju tako je Češka beseda redovito promovirala češku kulturu u svom Češkom domu "T. G. Masaryka" ali i diljem Hrvatske i u inozemstvu. Matica slovačka redovito organizira Dane slovačke kulture koji su u 2020. godini doživjeli svoje dvadeseto izdanje, MKD Ilinden organizira "Ilidensku riznicu", program koji obuhvaća različite segmente kulture makedonskog naroda, Savez Crnogoraca Hrvatske

uspješno razmjenjuje gostovanja hrvatskih i makedonskih umjetnika a Udruga Roma Rijeka, kao i sve ranije navedene udruge, sudjeluje također od samih početaka na gradskoj manifestaciji "Etno smotri" njegujući svoje običaje i kulturu.

Najveća manifestacija – "Etno-smotra" u međuvremenu je doživjela drugačiji profil. Podsjećamo da je Grad Rijeka pred više od dvadeset godina (1996.) pokrenuo manifestaciju ETNO smotra – dani nacionalnih manjina na kojoj su udruge prezentirale svoj jezik, kulturu i običaje. 2016. godine nakon dobivanja titule Europske prijestolnice kulture, članice udruge Interdisciplinarni kolektiv Manufaktura (tada pod drugom IKS) organiziraju prvi gastronomski program s udrugama nacionalnih manjina „Bakanalije – baka nije odavde“ u okviru programskog pravca "Kuhinja", kao prateći program ETNO smotre čije je glazbeno izdanje umjetnički definirao glazbenik Zoran Majstorović. Program je bio iznimno dobro posjećen (preko 1000 posjetitelja) i medijski popraćen, te je odlučeno da se koncept ETNO smotre preoblikuje u novi festival glazbe i gastronomije pod nazivom "Porto Etno" u okviru EPK 2020 programa.

"Porto Etno" je međunarodni festival koji koncept Luke različitosti prevodi u jedinstveni doživljaj. Okosnica festivala su etno glazba i gastronomija zemalja čije manjine djeluju u Rijeci i PGŽ, ali i sva ostala svjetska glazba i gastronomija s kojom smo se susreli uslijed globalizacijskih trendova i migrantske krize. Predstavljene su različite kulture koje njeguju udruge nacionalnih manjina (njih dvadesetak koje aktivno djeluju na području Rijeke i županije) i dan im je prostor javnu prezentaciju, a slijedom globalizacijskih trendova festival se proširio kroz ostvarivanje suradnje s neformalnom Facebook grupom "Expats Rijeka&Opatija" čije članove čine stranci koji su nedavno doselili na naše područje iz različitih dijelova svijeta (Indija, Trinidad i Tobago, Madagaska, Jordan, USA, Filipini, itd.). Time je ostvaren cilj ovog festivala - približile su se različite kulture koje nas okružuju i koje su se prozele s domicilnom kulturom te stvorile originalni riječki kulturni kolaž. Mediji glazbe i gastronomije bili su najpodatniji za upoznavanje drugih kultura jer nisu postojale jezične barijere, samo doživljaji i nova iskustva koja su nas obogatila i zbližila. Stoga festival ne možemo svesti samo na "world music" festival, već koncept više odgovara terminu "world culture". Festival je svim programom i formatom promovirao toleranciju, uvažavanje i suživot različitih kultura najširoj publici time je potvrdio status Rijeke kao interkulturalnog grada. Posebnost festivala također je i njegov "Porto Etno" orkestar kojeg čine mladi jazz glazbenici iz Rijeke i okolice pod vodstvom Zorana Majstorovića koji je ujedno i glazbeni selektor festivala. U svoja četiri izdanja festivala je ugostio glazbenike iz raznih dijelova svijeta (Slovenija, Senegal, Brazil, Makedonija, BiH, Srbija, Italij, itd.), pa su tako u Rijeci po prvi puta nastupili Divanahana, Esma's band, Boban Marković orkestar, Baba Zula, Acid Arab, LADO Electro, itd. U 2020. godini festival preuzima Hrvatski kulturni doma na Sušaku s namjerom da nastavi vođenje festivala i u budućnosti kao svojevrsno nasljeđe EPK 2020.

- **Centar nezavisne i studentske kulture**

Klub Palach, Filodrammatica i Marganovo kao novi centri nezavisne i studentske kulture

Savez udruga Molekula sastavljen od udruga Prostor plus, Drugo more, Filmaktiv, Ri Rock, upravljao je prostorima Filodrammatice i Omladinskog kulturnog centra Palach od 2014. do 2020. godine. U tom razdoblju u prostoru Filodrammatice održalo se je 287 javnih događanja,

od čega je 183 organizirano od strane članica Saveza, dok je 104 programa bilo u organizaciji aktera nezavisne kulturne scene. U nastavku se daje razrada rezultata djelovanja:

FILODRAMMATICA – BROJ ODRŽANIH PROGRAMA		
VRSTA PROGRAMA	ČLANICE	VANJSKI KORISNICI
Izložbe	41	6
Filmske projekcije	14	8
Izvedbeno-scenski program	42	59
Predavanja, prezentacije, tribine, sajmovi	47	13
Radionice	31	3
Rezidencije	3	
Koncerti, partyji, slušaonice	5	15

U prostoru OKC Palach se od 2014. do 2020. godine održalo 448 javnih događanja, jednodnevnih i višednevnih, od čega je 143 organizirano od strane članica Saveza, dok je 253 programa bilo u organizaciji aktera nezavisne kulturne scene, te 52 programa u organizaciji Galerije Studentskog kulturnog centra. Također, od 2019. godine u sklopu kluba djeluje i radio u zajednici, Radio Roža, koji emitira program 24 sata dnevno te koji osigurava prostor u eteru za organizacije civilnog društva te pojedince i skupine koji žele stvarati radijski. Prema kategorizaciji programa to izgleda ovako:

OKC PALACH – BROJ ODRŽANIH PROGRAMA			
VRSTA PROGRAMA	ČLANICE	VANJSKI KORISNICI	GALERIJA SKC
Izložbe	4	8	52
Filmske projekcije	17	5	
Izvedbeno-scenski program	2	15	
Predavanja, prezentacije, tribine, sajmovi	14	108	
Radionice	14	11	
Koncerti, partyji, slušaonice	92	106	

Osim mogućnosti da se planiraju i realiziraju programi, prostori Filodrammatice i Palacha omogućili su organizacijama članicama Saveza i mogućnost jačanja kapaciteta iz godine u godinu. Tablice ispod prikazuju prihode, sredstva odobrena na javnim pozivima i natječajima, te broj zaposlenih Saveza udruga Molekula te njezinih članica od 2014. do 2020. godine.

Savez udruga Molekula djeluje na području Grada Rijeke od 2007., želeći pridonijeti razvoju lokalne zajednice u području nezavisne kulturne produkcije. Programski rukovode Filodrammaticom i OKC Palach u kojima se odvijaju i razvijaju različiti kulturno-umjetnički programi suvremene kulturno-umjetničke prakse te kulture za mlade.

SAVEZ UDRUGA MOLEKULA	NOVČANA SREDSTVA (HRK)	ZAPOSLENI
------------------------------	-------------------------------	------------------

2014.		
2015.	340.490,90	2
2016.	200.000,00	0
2017.	230.000,00	2
2018.	380.000,00	2
2019.	320.000,00	2
2020.	461,264.00	1

Udruga Filmaktiv, osnovana 2004. godine, djeluje na području audiovizualne kulture, a usredotočena je na filmsku edukaciju, promociju i produkciju s naglaskom na video aktivizam i kritičko djelovanje.

FILMAKTIV	NOVČANA SREDSTVA (HRK)	BROJ ZAPOSLENIH
2014.	135.000,00	1
2015.	228.085,00	2
2016.	383.722,00	3
2017.	396.574,00	3
2018.	247.410,00	2
2019.	692.686,00	4
2020.	557.485,44	4

Udruga Ri Rock, osnovana 2006 godine, djeluje na području glazbene edukacije i promocije glazbe. Putem prepoznatih kulturnih i društvenih aktivnosti, manifestacija, festivala, glazbenih radionica, projekata te permanentnih programa nastoji pružiti alternativu konzumerističkoj kulturi te time zadovoljiti potrebe i interese mladih, omogućiti im osobnu afirmaciju, integraciju te potaknuti njihovu uključenost u urbanu glazbenu kulturu grada Rijeke i okolice.

RI ROCK	NOVČANA SREDSTVA (HRK)	BROJ ZAPOSLENIH
2014.	373.773,19	1
2015.	173.993,00	3
2016.	203.872,00	5
2017.	265.520,00	4
2018.	883.715,18	4
2019.	280.980,00	8
2020.	642.687,00	5

Udruga Drugo more, osnovana 1999. godine, bavi se produkcijom, promocijom, istraživanjima, obrazovanjem i diseminacijom informacija na području kulture. Osim umjetničkih događanja Drugo more organizira i niz teorijskih predavanja, okruglih stolova i edukacijskih programa koji prvenstveno mladima nudi mogućnost stjecanja znanja vezanih uz organizaciju i djelovanje u području nezavisne kulturne scene kroz radionice, predavanja i praktičan rad.

DRUGO MORE	NOVČANA SREDSTVA (HRK)	BROJ ZAPOSLENIH
2014.	1.397.500,00	3
2015.	1.232.700,00	4
2016.	1.643.282,50	6
2017.	1.209.108,80	4
2018.	5.304.836,46	4
2019.	5.320.148,00	6
2020.	4.553.161,51	6

Udruga Prostor plus, osnovana 2002. godine, djeluje u području edukacije, aktivizma te produkcije izvedbenih i kulturnih programa.

PROSTOR PLUS	NOVČANA SREDSTVA (HRK)	BROJ ZAPOSLENIH
2014.	351,115.00	1
2015.	288,693.00	1
2016.	456,215.00	5
2017.	310,566.00	3
2018.	410,359.00	2
2019.	446,831.00	2
2020.	461,264.00	1

6.3. Međunarodna kulturna suradnja

6.3.1. Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020.

Rad na sedam programskih pravaca usredotočio se je u 2017. godini na izradu detaljnih razvojnih planova te na izgradnju kapaciteta koji su bili neophodni za ostvarivanje programa. Istovremeno se radilo na realizaciji pilot-programa pomoću kojih je EPK 2020 postupno postao dijelom javnoga gradskog života. Pojedine programske cjeline dosegle su različite razvojne faze, ovisno o programskoj koncepciji i uz njih vezanoj organizacijskoj strukturi. Pravac “27 susjedstava” bio je usmjeren ka odabiru sredina koje će sudjelovati u realizaciji programa, koordinatorskim obilascima, edukacijama, radom sa savjetnicima - „ambasadorima“ i sl., dok su drugi pravci, poput “Kuhinje”, postali vidljivi građanima zahvaljujući organiziranju javnih događaja. Primjer za to je festival “Porto Etno” koji je privukao velik broj građana. Slično se može reći i za pravac “Dječja kuća”, koji je organiziranjem dječjeg festivala „Tobogan“ (u suradnji s više gradskih ustanova u kulturi i organizacija) započeo svoj javni život. Razdoblje je također obilježeno potporom TD Rijeka 2020 d.o.o. projektima kojima su glavni nositelji neki drugi subjekti. Jedan od ključnih projekata te vrste je otvaranje Muzeja moderne i suvremene

umjetnosti u kompleksu "Benčić" te rad na izložbi posvećenoj Tomislavu Gotovcu, u sklopu programskog pravca "Doba moći". Tada su započele su i pripreme za realizaciju aktivnosti u sklopu "Programa plus". Tako je, nakon što je izvedena intervencija „Čajni trg“, definiran program "Zeleni val" i program "Civilne inicijative".

U ovoj fazi razvoja projekta EPK 2020 poseban je naglasak stavljen na jačanje kapaciteta, pozicioniranje lokalnog kulturnog sektora za europskoj kulturnoj mapi te izgradnju partnerstava na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. U tom smislu od velikog su značaja bile aktivnosti programa "Kulturna EPK diplomacija" (priprema i održavanje međunarodnih konferencija i skupova, predstavljanje projekta u zemlji i inozemstvu i drugo) te obrazovne aktivnosti (seminari, radionice, razmjene i drugo) koje su se provodile kroz program "Učionica". Osim održanih seminara i radionica, iniciran je, pripremljen i pokrenut projekt LAB for European Project Making, 2017.-2018., u suradnji s budućim Europskim prijestolnicama kulture Temišvarom 2021. i Novim Sadom 2021. Na poziv Grada Rijeke, TD Rijeka 2020 d.o.o. uključilo se je u razvoj projekta Energana, Start-up inkubator za kreativne industrije i društvene inovacije. Kao posebno uspješan i značajan ističemo seminar posvećen razvoju publike "Applause please".

U 2018. godini nastavljen je program jačanja kapaciteta kulturnog sektora i šire lokalne zajednice pod nazivom "Učionica", s perspektivom dugoročnog razvoja i njegove održivosti uz tijesnu suradnju sa Sveučilištem u Rijeci. Programom je educirano preko 700 osoba, ponajviše predstavnika kulturnog sektora te poduzetništva i turizma. Od najvažnijih aktivnosti iz područja komunikacija i marketinga izdvajaju se konferencija za medije na kojoj su predstavljeni rezultati rada u 2017. godini te su najavljena najvažnija događanja u 2018. godini, zatim predstavljanje EPK 2020 na turističkom sajmu ITB u Berlinu, veliko predstavljanje projekta odabranim novinarima kroz organizaciju događanja „Izlet u Rijeku - Europsku prijestolnicu kulture“ te "Ljeto u prijestolnici" - marketinška kampanja koja je integrirala sve predprograme EPK 2020 koji su se tijekom ljeta odvijali u Rijeci. Rad na umjetničkom i kulturnom programu za 2020. godinu nastavljen je tijekom 2018. u okviru sedam programskih pravaca i sudioničkih programa. Aktivnosti programskog pravca "27 susjedstava" i dalje su bile su usmjerene na mapiranje kapaciteta lokalnih partnera, poticanje mobilnosti na lokalnoj i regionalnoj razini, razvoj kadrovskih potencijala te uključivanje susjedstava u različite programe edukacije i europske projekte što je rezultiralo u upoznavanju lokalnih timova i njihovih kapaciteta te koncipiranju daljnjih aktivnosti za svako pojedino susjedstvo. Platforma druženja i susreta "Bolje vas našli", kao osnovni alat za međusobno upoznavanje i stvaranje kohezije između susjedstava, provedena je u svih 27 susjedstava. Definirani su i formirani timovi nositelji susjedstava te potpisanih 26 sporazuma o programskoj suradnji do 2020. godine.

U programskom pravcu "Lungomare Art" radilo se na razvoju strukture programskog pravca i partnerstava s jedinicama lokalnih samouprava, odabiru i mapiranju lokacija, kustoskom konceptu programskog pravca, definiranju umjetničkog sadržaja i proračuna, odabiru umjetnika i planu rada do realizacije u 2020. godini. Kao predprogram glavnom sadržaju ovog programskog pravca provodio se je projekt "Autorske bure" u sklopu kojeg je 16 autora boravilo na odabranim lokacijama te napisalo kratku priču. Zbornik "Autorske bure" bio je izdan 2019. godine.

Program "Dječje kuće" TD Rijeka 2020 d.o.o. partnerski razvija s gradskim ustanovama - Art-kinom, Gradskom knjižnicom Rijeka, Gradskim kazalištem lutaka, Muzejomj moderne i suvremene umjetnosti te brojnim drugim partnerskim organizacijama - Vijećem mladih Benčić, Kreativnim kolektivom Kombinat, Kazališnom radionicom Malik, itd.. Svi glavni partneri sudjelovali su na Festivalu „Tobogan“ i pojedinačno kroz cijelu godinu organizirali ostale programe, kao što su "Tjedan dobre dječje knjige", dječji časopis "Brickzine, predstava "Gdje su nestale čarapice", filmske radionice i intervencija u javnom prostoru na stubama Malika Tintilinića kod OŠ Pećine.

U programskom pravcu "Kuhinja" organiziralo se je nekoliko manjih događanja te su započeti višegodišnji programi u partnerstvima s gradskim ustanovama – MMSU-om i HNK Ivana pl. Zajca te brojnim drugim partnerima – udrugom LORI, Centrom za ženske studije, Hrvatskim društvom pisaca, udrugom Propuh, umjetničkom organizacijom Krila, udrugom Kulturtreger i Centrom za napredne studije jugoistočne Europe. Noseći programi programskog pravca "Kuhinja", provedeni u 2018. godini, a koji su se nastavili u sljedećim godinama, su: festival "Porto Etno!", "Ciklus Furioza", Svjetski dan migranata i "Smoqua". U partnerstvu s MMSU-om provodio se i četverogodišnji projekt "Risk Change". Programski pravac "Dopolavoro" koji je vodila udruga Drugo more u 2018. godini organizirala je manifestaciju "Novi svjetski poredak" na temu "blockchain" tehnologije. U okviru centra Re:Use bile su pokrenute pripremne aktivnosti i ostvaren prvi projekt - Izgradnja vertikalnog vrta u prostoru RiHub-a.

Program pravca "Doba moći" okupio je nekoliko partnera: kazališni program vodio je HNK Ivan. pl. Zajc, Program vizualnih umjetnosti vodili su MMSU i TD RIJEKA 2020 d.o.o. u suradnji s različitim partnerima – Institutom za suvremenu umjetnost, Udrugom Goli otok "Ante Zemljar", itd.. Diskurzivne i ostale programe provodilo je TD RIJEKA 2020 d.o.o. u suradnji s partnerima. HNK Ivana pl. Zajca je u sklopu ovog programskog pravca izveo gala koncert "Pogled prema 2020: EPK i HNK" i plesnu predstavu "Bolero". U sklopu projekta "Prepoznavanje odsustva" koji se je provodio u suradnji s Memorijalnim centrom Lipa pamti Pomorskog I povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka, proveden je međunarodni javni natječaj za umjetničke intervencije u javnom prostoru Lipe. U projektu "Spajalica" – seriji umjetničkih intervencija u javnom prostoru u suradnji sa MMSU-om, provedeno je 5 javnih intervencija.

Nositelj programskog pravca "Slatko i slano" bilo je Sveučilište u Rijeci. Započeti su odnosi s partnerima na aktivnostima u 2018. godini te relevantnim dionicima po pitanju korištenja prostora u zoni "Slatko i slano". Osnovan je Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam - DeltaLab. Organizirani su projekti "Fashion week", "Sailor Sweet&Salt Festival", koncert grupe "Calexico", projekt Re: EASA, reinvecija zgrade Ivex, te su izvedene brojne radionice i istraživanja. Započete su pripreme za izbor i provedbu programa u 2019. i 2020., kroz početak pregovora sa potencijalnim umjetnicima, stručnjacima i akademskim osobljem oko programa, čiji je rezultat djelomično prikazan javnom izložbom i prezentacijom idejnih rješenja intervencija na području zone "Slatko i slano".

U 2019. godini se među najavnim i pilot programima posebno ističu treća izdanja festivala „Tobogan“ i „Porto Etno“. Godina 2020. najavljena je i kroz izložbene programe „D'Annunzieva mučenica“ i „Violinom iznad granica / Stradivari u Rijeci – Kresnik i Cremona, u suradnji s Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka. Provedene su također sve pripremne radnje i aktivnosti vezane uz program otvorenja EPK 2020, čiji su organizatori TD Rijeka 2020 d.o.o. i Grad Rijeka, u suradnji s partnerima Lučkom uprava Rijeka i Lukom Rijeka d.d., te HNK I. pl. Zajca. S ciljem uključivanja što većeg broja organizacija u program EPK 2020 u ožujku 2019. objavljen je javni poziv za programe u okviru službenog kulturnog i umjetničkog programa projekta EPK 2020. Na Javni poziv unutar propisanog roka prijavilo se ukupno 380 programa; 302 programa u kategoriji Sufinanciranje te 78 programa u kategoriji Obilježavanje. Po prijedlogu Programske komisije i nakon provedenog savjetovanja s voditeljima programskih pravaca projekta EPK 2020, a temeljem Javnim pozivom utvrđenih kriterija i raspoloživih sredstava u iznosu od 2.000.000 kuna, Uprava TD Rijeka 2020 d.o.o. u srpnju 2019. donijela je konačnu listu odobrenih programa, odnosno odluku o odabiru programa kojom je odabranih 30 programa u kategoriji Sufinanciranje te 25 programa u kategoriji Obilježavanje. U segmentima „Civilne inicijative“ i „Zeleni val“ izabrano je po 11 projekata za financiranje i realizaciju u 2019. godini. Dodatno je raspisan Javni poziv za dodjelu malih potpora za projekte građana u 2020. godini na kojemu je Vijeće građana izabralo 12 projekata drugog kruga sudioničkih programa; 6 projekata „Civilnih inicijativa“ te 6 projekata „Zelenog vala“.

U sklopu kuriranog dijela programa „Zeleni val“ započete su aktivnosti za realizaciju četiriju projekata – sudioničko uređivanje parka u kompleksu KBC Rijeka, postavljanja nekoliko zelenih paviljona po Rijeci, uz korištenje paviljona nastalih kroz EASA Rijeka 2018. projekt u sklopu programskog pravca „Slatko i slano“, ostvarena je suradnja sa Sekcijom mladih Društva arhitekata Rijeka i Re:Use centra na projektu stvaranja urbanih vrtova na krovovima nebodera na Rastočinama.

U sklopu „Kulturne diplomacije“ održano je niz prezentacija od kojih izdvajamo okrugli stola Culture-Powered City Diplomacy u suradnji s Uredom eurozastupnika Tonina Picule u Bruxellesu, prezentacija projekta na konferenciji članova mreže Culture Action Europe (Bruxelles, 21.-22.3.2019.), sudjelovanje na sastanku mreže EPK gradova, (Galway, Irska, 8.-10.4.2019.), predstavljanje programa u Berlinu, u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Republici Njemačkoj, 11.7.2019. te suradnja s predstavnicima Trst 2020 – Europska prijestolnica znanosti. Izdvajaju se i konferencija Međunarodni kulturni odnosi Europske unije – Europa, svijet, Hrvatska, organizirana u suradnji sa Centrom za pravo i demokraciju „Miko Tripalo“ i Sveučilištem u Rijeci, 30.-31.5.2019., te konferencija „Brendiranje culture“ (Rijeka, 28.2.2019.).

U 2019. godini Ističe se završetak kontinuiranih edukacijskih programa „Produkcije u kulturi“, programa na temu razvoja publike „Applause please!“ te programa „Tehničke produkcije kulturnih i umjetničkih događanja“, edukacijskog program „Društveno odgovorne kulture i umjetnosti“, radionice „Praćenje i vrednovanje u kulturi“, edukacija tehničke produkcije za štíćenika Centra za rehabilitaciju te program pod nazivom „Kulturno umrežavanje i kulturne mreže“. Organizirana su i dva programa sa snažnom međunarodnom dimenzijom: radionica osobnog i grupnog vodstva i Trans Europe Halles te međunarodni program Tandem Cultural Capitals. Nastavljeno je s razvojem volonterskog programa i aktivnostima vezanim uz razvoj

publike. Nadalje nastavljeno je s izgradnjom brenda i oglašavanjem programa. Izdvajamo produkcije dvaju promotivnih video spotova, u suradnji s TZ Grada Rijeke, koji predstavljaju Rijeku kao destinaciju kulturnog turizma. Prvi video spot je producirala riječka filmska produkcijska kuća "Filmerija", a režirao renomirani redatelj Daliborom Matanićem. Predstavljen je u ožujku 2019. te je osvojio nagradu za najbolju turistički promotivni film na 22. ITF'CRO - festivalu turističkog filma 2019.. Drugi video spot, koji je predstavljen u rujnu 2019., producirale su tvrtke Balduči film i Readmore Global, a režirao Herve Tirmarche pod nazivom „I Miss You!“. Od kampanja izdvajamo "Uključi se" – lokalnu kampanju s pozivom na participiranje građana u projektu EPK 2020, promotivne glazbeno-plesne Flash mobove u 4 hrvatska grada te nastup na Weekend Media Festivalu u Rovinju .

Prva polovica 2020. g. obilježena je s veliom uspješnom proslavom iOtvorenja Europske prijestolnice culture te s operativnom i financijskom krizom uzrokovanom pandemijom. Program svečanog otvorenja Europske prijestolnice kulture 1. veljače 2020. pripremao se u organizaciji velikog broja ljudi, tvrtki, poduzetnika, udruga i umjetničkih organizacija iz Rijeke, regije i inozemstva. U prvom danu velike godine kulture, Rijeka je bila ponudila preko 70 događanja, na preko 30 lokacija u središtu Rijeke – od nastupa DJ-eva, do rock koncerata, pop- up događanja na ulicama grada, dječjih nastupa s pjesmama i plesom, humorističnih izvedbi, modnih revija, nastupa riječkih spisateljica i pisaca, plesnih večeri za umirovljenike i okupljanja rock bendova iz 60-ih, 70-ih i 80-ih. Središnja svečanost otvorenja održala se je u riječkoj luci, prostoru snažne identitetske točke grada. U središnjem umjetničkom programu otvorenja Rijeka je tematski okupila važne točke svojeg identiteta u "Operi industriale", nastaloj prema glazbenom predlošku riječkog umjetničkog dvojca Josip Maršića i Zorana Medveda, u orkestraciji skladatelja, maestra Frana Đurovića. Na velikoj pozornici, smještenoj na De Franceschijevu gatu, ali i na drugim lokacijama u luci, nastupilo je više od stotinu izvođača, a u program je bio uključen i velik dio publike. Zvukovima industrije i iskrama varioca, simbolički i s ponosom iskazano je poštovanje prema snazi radnika koji su Rijeku gradili i učinili modernim gradom. Citatima koji odaju počast Janku Poliću Kamovu, najvećem riječkom pjesniku, beskompromisnom umjetniku koji je najavio dolazak europske avangarde, Rijeka ističe njegovu europski relevantnu poziciju. U programu otvorenja istaknula se je i povijesna europska antifašistička pozicija grada je Europu podsjetila na temeljne društvene vrijednosti na kojima je i sama izgrađena u moderno doba. Snaga zvuka električnih gitara donijela je propulzivnu energiju svojevremenog riječkog punka i rocka. Program je zaokružio najsnažniji zvuk koji još od pradavnih vremena tjera zimu – zvončari koji su svojom bukom najavili novo doba u koje je Rijeka ušla 1. veljače 2020. kao Europska prijestolnica kulture.

U "Operi industriale" su nastupali i Damir Bartol Indoš – Kuća ekstremnoga glazbenog kazališta, atraktivan finski zbor muškaraca koji vrište zveckaju i viču – Mieskuoro Huutajat mješoviti zbor "Jeka Primorja" pod vodstvom Igora Vlajnića , orkestar gudača i puhača na violončelima, kontrabasima, klarinetima, trubama i trombonima, ansambl od dvadeset i pet riječkih gitarista, deset bubnjara te radnički orkestar brusilica, varioca i iskri. Dio publike također je sudjelovao u izvedbi zvonjavom, navijanjem, stvaranjem buke i svjetla, kao živi instrument koji predstavlja ljude – najsnažniji dio identiteta grada. U kasnim popodnevnim satima u kazalištu HNK Ivana pl. Zajca održan je protokolarni dio otvorenja EPK 2020, uz kraće glazbeno-scenske nastupe i pozdravne govore, kojem su prisustvovali visoki uzvanici iz Europe i Hrvatske –

predstavnicima EU komisije, ministri kulture Europskih zemalja, predstavnici prijašnjih i budućih gradova – Europskih prijestolnica kulture, veleposlanici, diplomatski zbor, a koji su prisustvovali i središnjem programu otvorenja u Riječkoj luci.

S prvim negativnim efektima nadolazeće opasnosti pandemije u ožujku 2020., TD Rijeka 2020 d.o.o. i partneri, kao i sve kulturne organizacije u zemlji, osobito kazališta i koncertne dvorane, suočeni su krajem veljače, kada su javno komunicirane poruke o provođenju higijenskih mjera.. Tako su i prve velike izvedbene produkcije EPK, Needcompany Festival i izvedbe opere “Tristan i Izolda” bile suočene s otežanom prodajom ulaznica koja je bila ispod očekivanja. Globalna pandemija zadala je težak udarac projektu EPK 2020, koji je preko noći bio suočen s novim okvirima rada s publikom, međunarodne mobilnosti i drastičnim financijskim rezovima. U svibnju 2020. godine program je prilagođen i redefiniran, s fokusom na društvene učinke te pet specifičnih strateških ciljeva:

- podići društveni moral i optimizam na lokalnoj/regionalnoj/nacionalnoj razini
- vratiti život u grad i povjerenje u svrhovitost kulture i umjetnosti
- osigurati trajnu ostavštinu projekta EPK 2020
- omogućiti odvijanje sadržaja koji ne ovise izravno od prisustva publike
- doprinijeti preživljavanju domaće kulturne scene, osobito nezavisnih i kulturnih industrija te
- osigurati financijsku stabilnost projekta

Od kraja svibnja 2020. godine započeo je proces oporavka TD Rijeka 2020 d.o.o. i faze ponovne realizacije programa, nakon što su pripremljeni potrebni dokumenti, prijedlog programa i proračuna te nakon što su s osnivačima i Ministarstvom culture RH dogovoreni okviri. U to vrijeme dogodila se i značajna promjena u organizacijskom ustroju Društva, kao i promjena u vodstvu. U skladu sa strategijom i programskim planom koji su pripremljeni u travnju i svibnju te prihvaćeni od osnivača i glavnih financijera, u trećem se kvartalu bilježila očekivano najintenzivnija programska dinamika, odnosno došlo je do planirane realizacije dijela programa.

Ključni rezultati ostvareni u 2020. godini:

- Održano je 234 programa koje je posjetilo preko 110.000 posjetitelja uživo i gotovo 37.000 putem „online“ platformi
- Iznimno uspješan program otvorenja u trajanju od 24 sata bio je sjajno medijski popraćen, u domaćim i stranim medijima te na društvenim mrežama te čiji je središnji program i svečanost u Kazalištu uživo prenosila nacionalna televizija (PR vrijednost objava vezanih uz otvorenje, premašuje 67 milijuna kuna; objavljeno je gotovo 9.500 objava s 92% pozitivnih impresija)
- U vrijeme pred samo izbijanje epidemije održana su dva velika i značajna međunarodna programa, Međunarodna karnevalska povorka (s posebnim gostima iz inozemstva, uključivši i EPK gradove) te višednevni program jedne od najznačajnijih suvremenih kazališnih skupina, Needcompany Festival

- Razdoblje nakon završetka prvog vala pandemije na području Rijeke posebno je prepoznatljivo po programima koji su se odvijali u Exportdrvu. Posebno su značajne bile izložbe u sklopu programskog pravca »Dopolavoro«: velika međunarodna izložba »Usijano more« te kao posebna atrakcija izložba »Histerične mašine« te pravca »Slatko i slano« s izložbom »Fiume Fantastika«. U sklopu tih izložbi organizirane su brojna stručna vodstva, a posjetilo ih je preko 17.000 posjetitelja
- Uspješno su održana 3 »Festivala susjedstava« (Čavli, Matulji, Sveučilišni Kampus) u svom punom obimu (prije korona krize), a uz to još 22 programa u skraćenom formatu (»Dan susjedstava«). Otvoreni su prostori »Dnevnih boravaka« u kojima su održani različiti programi pojedinih susjedstava, a provedene su i umjetničke rezidencije u susjedstvima Mrkopalj, Delnice i Brod na Kupi. Dovršene su i postavljene trajne umjetničke instalacije na riječkom sveučilišnom Kampusu, u Kutima i na području Delnica te su producirani različiti drugi umjetnički radovi
- U sklopu programa »Lungomare Art« dovršene su i svečano otvorene 4 instalacije (Lovranska Draga, Brseč, Ribarnica, Grčevo). 2 instalacije su dovršene dok se njihovo svečano otvorenje planira za prvi kvartal 2021. g. (Baška i Volosko), djelomično je dovršena instalacija u Kostreni
- Unatoč otežanim uvjetima te smanjenim sredstvima Festival „Tobogan“ privukao je veliku pažnju javnosti. U suradnji različitim ustanovama i organizacijama održan je program koji se sastojao od brojnih događanja i radionica, pri čemu se posebno ističe i program »pop-up« događanja u riječkim kvartovima. Uz brojne druge aktivnosti u sklopu programa »Dječja kuća«, postavljena je izložba »51000 Balthazargrad« koja je izazvala veliku pažnju javnosti te ju je do kraja 2020. godine posjetilo gotovo 8.000 posjetitelja
- Detaljno je pripremljen i bogat program pravca »Kuhinja različitosti«, a provedena je produkcija video priča programa „Vozim ti priču“ koja uključuje suradnju petero riječkih umjetnika iz različitih disciplina s vozačima Jadrolinije, Čistoće, Hitne pomoći, itd. te je, kao posljednji EPK 2020 program prije pandemije, 19. ožujka na zgradu bivšeg Ivexa postavljena trajna umjetnička instalacija Babija Badalova „Refugees will come“. U rujnu je održana izložba u sklopu projekta »RoUm«. Uspješno je završen i EU projekt »Diversity Mixer« unutar kojeg su objavljene 2 knjige te je svečano potpisana »Povelja o raznolikosti« s 26 potpisnika
- Programski pravac »Doba moći«, pored već spomenutog Needcompany Festivala, najviše su obilježile aktivnosti vezane uz Goli otok (izložba na »billboardim«a te intervencija na samom Golom otoku), izložba na otvorenom »Nakon velikog rata« te različite aktivnosti PPMPH-a kao dio kompleksnog projekta »Granice – između reda i kaosa«
- Održana je i većina programa koji su sufinancirani putem Javnog poziva, pri čemu se posebno ističu glazbeni i drugi programi održani u Exportdrvu (primjerice festival »Vector Hack«) te murali koji ostaju kao trajna ostavština

- Kroz sudioničke programe održane su različite aktivnosti, među kojima najviše intervencija u javnom prostoru u sklopu »Zelenog vala«, koje također ostaju kao trajna ostavština
- Ostvarena je suradnja s Poslovnim klubom PartneRI koji je prepoznao EPK 2020 kao projekt od iznimne važnosti za naš grad te je dio svojih sredstava do 2020. godine odlučio usmjeriti prema odabranim programima. Inicijativa o formiranju Poslovnog kluba razvijala se u suradnji s predstavnicima poslovne zajednice iz Primorsko-goranske županije. Grupa uspješnih poduzetnika podržala je ideju i osnivanje udruge Poslovni klub PartneRI koji je postao platforma za moguće suradnje između kulturnog i kreativnog te poslovnog sektora, a temeljem svog statuta i definiranih kriterija za dodjelu sredstava
- Od različitih značajnih međunarodnih aktivnosti posebno ističemo Konferenciju ministara jugoistočne Europe u organizaciji Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u suradnji s Gradom Rijekom, na dan Otvorenja te predstavljanje EPK 2020 projekta predstavnicima Gospodarskih komora iz 32 zemlje svijeta
- Broj objava u prvom kvartalu 2020. je 1,8 puta veći nego u cijeloj 2019. – zbog „Big-Bang“ učinka Otvorenja EPK 2020, ali i unatoč tome što su prve epidemiološke mjere nastupile već 25.02.2020. te su se inkrementalno postrožavale sve do 12.03.2020. kada je donesena odluka o privremenoj obustavi većine javnih aktivnosti
- Objavljeno je 2. prošireno izdanje Programske knjige EPK 2020 od gotovo 500 stranica, na hrvatskom i engleskom jeziku, u 2.000 primjeraka
- Postignuta je velika vidljivost projekta u javnom prostoru postavljanjem zastava u više formata i brendiranjem vanjskih površina riječkih veduta: 200 zastava na ulicama grada i pročeljima zgrada, 10.000 zastava podijeljenih građanima i partnerima, zastave kod partnera i sponzora, brandiranje Botela Marina kao najučestalije fotografirane vedute u riječkoj luci te veliko »mash« platno na zgradi Lučke Uprave
- Proizvedena je paleta suvenira čija je prodaja započela u sklopu Međunarodne karnevalske povorke te se nastavila redovno u RiHubu do njegova zatvaranja
- Prvi kvartal 2020. g. pokazao je i veliku angažiranost građana, osobiti kroz Volonterski program. EPK 2020 volonteri bili su aktivni u programima, osobito na Otvaranju, ali i za vrijeme trajanja epidemioloških mjera. EPK volonteri bili su aktivni sudionici gotovo svih EPK događanja u Rijeci, a njihov rad je krajem godine valoriziran i dvjema nacionalnim nagradama
- Ukupan broj publike / sudionika: 158.879 (od toga fizički: 117.867, a virtualno: 41.012)

6.3.2. Mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju

Rezidencijalni program “Kamov”

U svrhu nastavka ulaganja u programe kulture, uz posebno poticanje razvoja nezavisne riječke kulture Grad Rijeka odlučio je 2011. godine stan u središtu grada namijeniti za provođenje Rezidencijalnog programa Kamov. Cilj pokretanja Rezidencijalnog programa „Kamov“ bio je obogatiti riječku kulturu gostovanjima eminentnih svjetskih stvaraoca koji će tijekom svog boravka u Rijeci raditi na svojim projektima i ujedno sudjelovati u javnim događanjima na riječkoj kulturnoj sceni. Stvaraocima je putem ovog programa pružena prilika osvrnuti se na aktualne teme i promovirati kulturu i umjetnost kao važan dio društvenog i javnog života, kao stvaralački proces koji obogaćuje život svijetu nas. Program je također pružio priliku raznorodnim riječkim organizatorima programa kulture za jačanje svojih kapaciteta i obogaćivanje programa. Vjerujemo da je ovaj program doista ispunio ciljeve koji smo si zadali – tj. da je djelovao kao katalizator žive i aktivne umjetničke i kulturne scene u gradu Rijeci. Posebno je otvorio gradsku kulturnu i umjetničku scenu ka europskim stvaraocima – što je došlo izražaja pri provođenju programa vezanih za Europsku prijestolnicu kulture 2020.

Nakon postavljanja infrastrukturnog okvira provođenja programa - osmišljavanja modela djelovanja, imenovanja savjeta, uređenja stana, pokretanja internetske stranice (www.kamov-residency.org) i četiri godine provođenja programa od strane OGU za kulturu, odlučeno je, radi daljnjeg osnaživanja programa i otvaranja prema raznorodnim izvorima financiranja i formiranja programskih partnerstava da se program preda na upravljanje Muzeju moderne i suvremene umjetnosti. Stoga je 2014. godine Odjel gradske uprave za kulturu u suradnji s Muzejom moderne i suvremene umjetnosti, osmislio je novi provedbeni model koji je unaprijedio funkcioniranje Rezidencijalnog programa Kamov tako što je navedeni program dobio mogućnost intenzivnijeg povezivanja sa sličnim programima u regiji i šire te je imao lakši pristup raznorodnim izvorima financiranja, a Muzej moderne i suvremene umjetnosti je preuzeo aktivnu ulogu u kreiranju žive umjetničke scene. S tim je ciljem Grad osigurao i sredstva za zapošljavanje Voditeljice Rezidencijalnog programa, koja je zaposlena od 2018. Rezidencijalni program „Kamov“ trenutno se provodi u 3 gradska prostora – na adresama Janeza Trdine 9 (od 2011.), Križanićeva 6a (od 2012.) i Zagrebačka 21 (od 2014.).

U razdoblju od 2013. do 2020. godine Rezidencijalni program je ugostio autore iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna, izvedbenih umjetnosti, književnosti, glazbe te kulturne i umjetničke teorije, a sami programi organizirani su od strane mnogobrojnih i raznorodnih organizatora:

Rezidencijalni program Kamov	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
Autori u rezidencijalnom boravku	25	8	30	43	88	133	114	51*	513
Organizatori rezidencijalnih programa	12	3	8	15	13	39	19	14	137

*U 2020. godini radi pandemije koronavirusa, dio rezidencijalni programa proveden je „online“.

6.3.3. Sudjelovanje u programima Europske unije

Ulaskom RH u Europsku uniju znatno se povećala mogućnosti povlačenja sredstava iz programa Zajednice. Osim poticanja sudjelovanja u programima u kojima smo dosad sudjelovali (Kultura, Mladi na djelu, Europa za građane, CIP, FP7), u narednom razdoblju posebnu pažnju posvetili smo povlačenju sredstava iz strukturnog i kohezijskog fonda, odnosno pripremi projekata za dobivanje sredstava iz navedenih fondova. Naglasak je bio stavljen na prijavu infrastrukturnih projekata, odnosno onih projekata koji se odnose na jačanje kulturno-turističke infrastrukture, urbanu regeneraciju i kreativne industrije. Pojačala se također pomoć projektima korisnika (projekti ustanova, udruga i ostalih organizacija) financiranih iz sredstava Europske zajednice.

Na primjer, Grad Rijeka posebno podržava razvoj programa poput „Spajalice“ s kojom je Muzej moderne i suvremene umjetnosti izašao u javne gradske prostore, EU projekt „Risk Change“ koji se bavi pitanjima vezanim za temu migracija, programima koji problematiziraju pitanja vezana za budućnost rada koji su usko vezani za EPK 2020. programske pravce.

Projekt »Easy Towns«

U okviru programa „Europa za građane“ sufinanciran je Projekt „Easy Towns“. Cilj projekta bio je senzibilizirati i uključiti građane u rasprave oko multikulturalnosti, interkulturalnosti i integracije u europskim gradovima. Aktivnosti su se odnosile na umjetničke radionice s djecom i mladima na temu integracije manjina i ranjivih skupina. Projekt je bio prilika za predstavljanje mape projekata, dijeljenje iskustava i ideja, a fokus je bio na sadržaju kreativnih natječaja koje partneri moraju organizirati na lokalnoj razini. Ukupni troškovi projekta bili su 145.000,00 €, a sredstva namijenjena Gradu Rijeci bila su 8.850, 00 €.

Projekt »Creative Startup«

Program „Creative Startup“ sufinanciran je iz fonda Instrumenta predpristupne pomoći - Operativni program IPA Slovenija - Hrvatska 2007,-2013., a Grad Rijeka je bio vodeći partner. Ukupni troškovi projekta bili su 412.029,24 €, dok je odobreni iznos IPA sredstava bio 345.373,24 €. Glavno uporište projekta bila je nedovoljna iskorištenost potencijala kreativnog sektora. Stvaranjem i primjenom sustava upravljanja i dijeljenja resursa kreativnih poduzetnika početnika povećala se njihova konkurentnost na tržištu. Projekt je ponudio razvoj rješenja kroz četiri pravca: Zajedničku integriranu analizu resursa kreativnih poduzetnika početnika u pograničnom području koja može biti podloga za nove EU projekte, Razvijanje svijesti o vrijednostima sektora i njihov prikaz, Izgradnja kapaciteta, ekspertize i potencijala sektora i Izgradnja partnerstva i strateškog pristupa sektoru. Projekt su zajednički proveli Grad Rijeka kao vodeći partner, Regionalna razvojna agencija Porin, Hrvatska gospodarska komora, Akademija primijenjenih umjetnosti u Rijeci, Visoka škola za dizajn Univerze na Primorskom, Znanstveno-

raziskovalno središče Univerze na Primorskem i Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije.

Projekt »Forget Heritage«

U sklopu projekta „Forget Heritage“, financiranog u okviru programa INTERREG Središnja Europa, otvoren je izložbeno-prodajni prostor i radionica. Izložbeno-prodajni prostor smješten je u prizemlje zgrade na adresi Ivana Grohovca 1A, a koja se nalazi unutar zaštićene kulturno – povijesne cjeline grada Rijeke. Odrađeni su manji radovi na adaptaciji prostora te je nabavljena oprema za rad. Radionica i edukativni centar nalaze se u prizemlju zgrade na adresi Delta 5. RiUse centar je centar za ponovnu upotrebu, točnije mjesto na kojem se od otpadnih materijala, u prvom redu plastike i drva, dizajniraju, razvijaju i stvaraju novi proizvodi, a osim što je mjesto zajedničkog rada, kroz različite radionice i predavanja postaje mjesto edukacije i prodaje. Njihov program dostupan je na stranicama Saveza udruga Molekula i pod hashtagom #riuse.

Izložbeno-prodajni prostor je povremeno otvoren, dok je radionica otvorena kroz cijeli dan te svi građani Rijeke mogu doći i pod mentorstvom djelatnika reciklirati svoje predmete/namještaj. Oba prostora su predana na upravljanje u duljini trajanja projekta, do 2024. godine, Savezu udruga Molekula. Vremenski period provedbe projekta bio je 1.6. 2016. - 30.11.2019. godine.

Projekt „ForHeritage“

Odjel za kulturu Grada Rijeke partner je u projektu „ForHeritage“ – Izvrsnost u integriranom upravljanju kulturnom baštinom u Središnjoj Europi, a koji je nastavak četiriju uspješno završenih EU projekata: „Forget Heritage“, Restaura, IFISE i Clic. Financiranje je osigurano u okviru programa INTERREG Središnja Europa. Glavni cilj projekta je, koristeći rezultate prethodnih EU projekata u očuvanju kulturne baštine, kreirati alate za upravljanje kulturnom baštinom. Koristit će se integrirani pristup (iz projekata Forget Heritage, Restaura, IFISE, CLIC). Alati će uključivati sve faze upravljanja; planiranje, provedbu i financiranje. Razdoblje provedbe projekta: 01.03. 2020. – 28.02.2022.

Europa za građane »Baštinski gradovi«

Projekt je sufinanciran od strane EU programa Europa za građane – prioritetna os: demokratska uključivost i sudjelovanje građana u otvorenom načinu donošenja politika i odluka. Prioritet mu je poticanje interkulturalnog dijaloga te međusobno shvaćanje i borba protiv stigmatizacije migranata i manjinskih grupa. Grad Rijeka je partner na projektu uz 14 partnera iz 13 europskih zemalja. Projektom se želi potaknuti građanska uključenost na međunarodnoj razini te ojačati utjecaj Europskih prijestolnica kulture kao promotora multikulturalnosti i međusobnog razumijevanja.

Naglasak je na prepoznavanju važnosti različitosti europske kulture: u to spadaju nasljeđe Europskih inicijativa o Bijeloj knjizi interkulturalnog dijaloga i podizanje svijesti o bogatstvu kulturnog okruženja te promoviranje ključnih europskih vrijednosti putem interkulturalne zamjene u svrhu obilježavanja europskog identiteta. U sklopu ovog projekta će se organizirati međunarodne konferencije te izraditi alati za razvijanje građanskih akcija na lokalnoj i EU razini.

Projektom se želi potaknuti građanska uključenost na međunarodnoj razini te ojačati utjecaj Europskih prijestolnica kulture kao promotora multikulturalnosti i međusobnog razumijevanja. Naglasak je na prepoznavanju važnosti različitosti europske kulture: u to spadaju nasljeđe Europskih inicijativa o Bijeloj knjizi interkulturalnog dijaloga i podizanje svijesti o bogatstvu kulturnog okruženja te promoviranje ključnih europskih vrijednosti putem interkulturalne zamjene u svrhu obilježavanja europskog identiteta.

U sklopu ovog projekta će se organizirati međunarodne konferencije te izraditi alati za razvijanje građanskih akcija na lokalnoj i EU razini. 1 organizirana projektna konferencija u Rijeci i 4 organizirane projektne konferencije pri sjedištima projektnih partnera. Razdoblje provedbe projekta: 20.9.2019. – 20.9.2020.

➤ **Strukturni i kohezijski fond**

Otvaranje strukturnog i kohezijskog fonda hrvatskim projektima omogućilo je povlačenje značajnih sredstava za realiziranje projekta iz područja kulture, posebno onih projekata koji su povezani s turizmom, urbanom obnovom i gospodarskim razvojem. Uspješna prijava projekata Odjela za kulturu Grada Rijeke za financiranje iz strukturnog i kohezijskog fonda rezultirala je sljedećim odobrenim projektima:

Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine

Vremenski period: 01.06.2017.- 30.09.2021.

Nositelj: Grad Rijeka

Ukupna vrijednost projekta: 81.339.442,05 kn

Kulturno-turistička ruta „Putovima Frankopana“

Vremenski period: 1.11.2015. – 01.02.2021.

Nositelj: Primorsko–goranska županija

Ukupna vrijednost projekta: 64.116.001,04 kn

Revitalizacija kompleksa Benčić – Cigleni i T-objekt

Vremenski period: 16. 7. 2018. – 16. 4. 2022.

Nositelj: Grad Rijeka

Ukupna vrijednost projekta: 162.123.324,61 kn

Povežimo se baštinom

Godine 2020. potpisan je Ugovor o bespovratnim sredstvima za strateški projekt Urbane aglomeracije Rijeka od nazivom „Povežimo se baštinom“. Odjel za kulturu pripremio je i prijavio projekt udruživanja gradova i općina na području Urbane aglomeracije Rijeka koji uz nositelja projekta Grad Rijeku, povezuje: Općinu Mošćenička Draga, Grad Opatiju, Općinu Lovran, Grad Kraljevicu, Općinu Kostrena, Grad Kastav, Općinu Čavle, Općinu Viškovo i Općinu Klana.

Ukupna vrijednost projekta je 76.328.201,95 kn. Projekt je prijavljen na Poziv postupkom izravne dodjele bespovratnih sredstava u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije je Odlukom o financiranju Gradu Rijeci izravno dodijelilo 36.369.926,74 kn bespovratnih sredstava dok ostatak predstavljaju vlastita sredstva.

Projekt sadrži koordinirane aktivnosti usmjerene prema zajedničkoj viziji razvoja prepoznatljive i jedinstvene kulturne baštine urbanog područja uz poticanje turističkog razvoja temeljenog na načelima održivosti. Temeljna svrha projekta je izgradnja novih i revitalizacija postojećih lokacija kulturno-povijesne baštine s ciljem stvaranja nove ponude za posjetitelje u skladu sa Strategijom razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016. – 2020. godine.

Projekt okuplja 13 fizičkih lokacija kulturno-povijesne baštine na području UA Rijeka, karakterističnih za svako lokalno područje koji međusobno čine integralni proizvod kulturne ponude. Planirane aktivnosti u projektu s krajnjim ciljem uspostave 13 novih ili poboljšanih fizičkih kulturno-turističkih lokacija na području UA Rijeka obuhvaćaju Pokretanje kulturno-turističkog posjetiteljskog centra u Rijeci, Otvaranje Kuće kostrenskih pomoraca, Rekonstrukciju kaštela u Brseču i uređenje rodne kuće književnika Eugena Kumičića; Etno selo Trebišće – otvaranje mitsko povijesne staze Trebišća – Perun; Revitalizacija kaštela u Mošćenicama - Mošćenice, živi povijesni grad; Adaptacija Kuće lovranskoga guca; Obnova Trga Zrinski u Kraljevici, Konzervacija i opremanje Crekvine u Kastvu u funkciji ljetne pozornice i otvorenog prostora prezentacije i interpretacije baštine in situ; Sanacija trga Lokvina u Kastvu, Izgradnja i opremanje Kuće halubajškoga zvončara u Viškovu, Revitalizacija Ville Angioline u Opatiji, Revitalizacija kaštela Gradina u Klani, Revitalizacija kaštela Grobnik. Vremenski period provedbe projekta je od 1.12.2018. - 31.12.2022, a ukupna vrijednost projekta je 76.328.201,95 kn.

➤ **Europski socijalni fond**

Projekt 5. ansambl

Projekt 5.ansambl financiran je od strane Europskog socijalnog fonda iz Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. a provodio se u sklopu poziva “Umjetnost i kultura za mlade” od strane Ministarstva kulture RH. Nositelj projekta bio je Grad Rijeka, u partnerstvu s HNK Ivana pl. Zajca, te suradnikom na projektu Centrom za odgoj i obrazovanje Rijeka, čiji su polaznici mladi s poteškoćama u razvoju i invaliditetom. Ostvarena je i suradnja s Udrugom Rijeka 21, čiji su članovi mladi sa sindromom Down.

Projekt sufinanciran u stopostotnom iznosu započeo je u veljači 2018. a trajao do kolovoza 2019. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 797.785,15 kuna bespovratnih sredstava od čega 85 % iznosi EU potpora odnosno 678.117,38 kn a preostali dio od 15 % sufinanciralo je Ministarstvo kulture. Cilj projekta bio je uključivanje mladih s poteškoćama u razvoju i invaliditetom u tržište rada kroz pripremne kulturno-umjetničke aktivnosti koje su rezultirale usvojenim vještinama, radnim navikama i novim znanjima potrebnim za rad u kazalištu. Projekt se sastojao od šest kreativnih radionica: igra i kreativnost, scenski pokret, gluma, scenski glas i govor, kostimografija i dizajn promotivnog materijala.

Glavni je cilj kreativnih radionica bio razbijanje treme i straha od javnog nastupa s ciljem jačanja samopouzdanja i ostvarenja vlastitih potencijala, a osim toga omogućio je polaznicima bolje upoznavanje sa svojim tijelom, razvijanje artikulacije i komunikacijskih vještina, razvoj kreativnih potencijala i identiteta te stjecanje vještina potrebnih za rad na budućim kazališnim produkcijama. U realizaciji aktivnosti sudjelovali su brojni kvalificirani stručnjaci i voditelji radionica, koji su radili s mladima do 25 godina na osposobljavanju za sudjelovanje u izvedbenim aktivnostima kazališne umjetnosti. Javnim pozivom odabrano je 27 sudionika za sudjelovanje na kreativnim radionicama kojima su prisustvovali i polazili u skladu s afinitetima i mogućnostima. Projekt je bio vezan i uz provedbu projekta Europske prijestolnice kulture kojem je jedan od ciljeva i doprinos povećanom i aktivnom sudjelovanju građana u kulturnim aktivnostima, s posebnim naglaskom na uključenje osoba s invaliditetom i drugih ranjivih socijalnih skupina.

Kreativne radionice održavale su se u Centru za odgoj i obrazovanje u periodu redovitog trajanja školske godine a za potrebe istih iz projekta su osigurana osvježenja i potrebni materijali. Projekt je realiziran u cijelosti, ostvarene su sve planirane aktivnosti, izrađeni su promotivni materijali i film koji prati cjelokupno odvijanje projekta od početaka radionica do završene predstave projekta koja se održala u HNK Ivan pl. Zajc 10.06.2019. na završnoj predstavi projekta „Potomci, divovi, bogovi” godine u sklopu koje su sudionici odnosno polaznici kreativnih radionica stečena znanja i vještine prezentirali što je bilo prvo javno predstavljanje sudionika kreativnih radionica u okviru projekta 5. ansambl kojim se scenski prikazao stupanj kreativnog razvoja i usvojenih kazališnih vještina potrebnih za rad na budućim umjetničkim produkcijama. Nakon godine dana kontinuiranog održavanja kreativnih radionica mladi sudionici su vidljivo poboljšali samopouzdanje, smanjili tremu i strah od javnog nastupa, razvili artikulaciju i komunikacijske vještine te su stekli nova znanja i radne navike potrebne za rad u kazalištu.

Projekt „Žiroskop“ - Civilno-javno partnerstvo u upravljanju prostorima kulture u Rijeci

Projekt „Žiroskop – Civilno-javno partnerstvo u upravljanju prostorima kulture u Rijeci“ financiran je u okviru poziva Kultura u centru – potpora javno-civilnog partnerstva u kulturi, kroz Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020 u stopostotnom iznosu od strane Europskog socijalnog fonda. Nositelj projekta bila je Udruga Drugo more, period provedbe 29.10. 2018. – 29.10.2020., a ukupna

Vrijednost projekta bila je 2.416.102,66 HRK.

Projekt je imao 3 temeljna cilja koji su realizirani na sljedeći način:

1. Uspostavljanje modela civilno-javnog partnerstva za upravljanje prostorima Filodrammatice i Palacha.
2. Uspostavljanje procedura uključivanje korisnika i građana u programiranje prostora Filodrammatice, Palacha i Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku.
3. Povećanje sudjelovanja građana u programskim aktivnostima koje se provode u prostorima Filodrammatice, Palacha i Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku.

Model civilno-javnog partnerstva u upravljanju prostorima Filodrammatice i OKC Palach razvijao se kroz niz edukacija i radionica koju su vodili stručnjaci iz područja kulture i kulturnih politika.

Kroz javni poziv upućen svim zainteresiranim organizacijama civilnog društva koje djeluju u području kulture i umjetnosti, objavljen u listopadu 2019. godine, u proces razvijanja modela su se osim članica Saveza udruga Molekula uključile još četiri udruge čije se aktivnosti nalaze u području kulturno–umjetničkog djelovanja, a to su Delta 5, LFF, Diston i Igralke. Rezultat je model koji ostaje na korištenje kulturnom sektoru i jedinici lokalne samopurave, prema kojem se može upravljati prostorima u vlasništvu Grada Rijeke namijenjenim kulturi, što su zasad Filodrammatica i Palach, ali prema istom modelu se potencijalno može upravljati i drugim gradskim prostorima.

Cilj predloženog modela je osigurati upravljanje prostorima u nezavisnoj kulturi u gradu Rijeci od strane lokalnih organizacija civilnog društva u kulturi, kako bi isti bili dostupni (nekomercijalni) nezavisnim umjetnicima/ama, udrugama u kulturi i građanima/kama Rijeke. Nezavisna kultura je važan dio kulturne scene grada i zemlje koja doprinosi kulturnom i društvenom razvoju zajednice i kao takvu ju treba njegovati bez obzira što nije uvijek za „široku javnost“. Nezavisna kultura je prostor inkubacije ideja i progresivnih društvenih pomaka

U Prilogu 1. nalazi se tablični prikaz projekata kulture financiranih EU sredstvima 2013. – 2020.

6.4. Međusektorska suradnja

6.4.1. Kulturno i umjetničko obrazovanje

Primjer odličnog edukativnog rada ustanove je Art kino s programom „Škola u kinu“. U 12 godina održavanja, „Školu u kinu“ posjetilo je više od stotinu tisuća djece i mladih, odgajatelja i nastavnika iz dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola. „Škola u kinu“ dugogodišnji je projekt riječkog Art-kina namijenjen približavanju filmske umjetnosti djeci i mladima, a nastao je 2009. godine te je zamišljen kao nadopuna nastavi medijske kulture u riječkim osnovnim školama s ciljem osvježavanja, promicanja i razvoja filmske kulture kod spomenutog uzrasta. Projekt je s vremenom proširen na vrtiće i srednje škole, a odnedavno je, s obzirom na aktualnu epidemiološku situaciju, dostupan i „online“.

Tijekom 2018. godine održavao se program „Moja filmska priča“, projekt sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda kako bi se osnažio razvoj lokalne filmske kulture u koje su uključili sugrađane starije od 54 godine u kulturni život zajednice. Želja je kina starijim osobama pružiti kvalitetne kulturno-umjetničke sadržaje koji mogu obuhvatiti širu publiku unutar ove dobne skupine, a kako unutar nje, naravno, postoje osobe različitih kreativnih aspiracija, kao i interesa za uključivanje u aktivnosti, u projektu Moja filmska priča planirani su sadržaji u skladu s time.

Programi poput Kino učionice, koji se održavaju u suradnji s Odsjekom za kulturalne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci, pružaju zanimljiv okvir za upoznavanje publike, pored filmskih, s društvenim i kulturnim pitanjima, poput onih diskriminacije, eksploatacije, kao i rodnih pitanja. Time se pokazalo kako suradnja s obrazovnim institucijama kino program širi prema osobama

koje nisu nužno filmofili pa se ciklus istaknuo kao nužan uvjet kako edukacije u kulturi, tako i daljnjem razvoju publike.

Dječja kuća prva je takva kuća u Hrvatskoj, a najbliža kuća slične namjene nalazi se u Ljubljani. Posebnost Dječje kuće leži u načinu rada s djecom i roditeljima koji će u njoj provoditi vrijeme te u područjima rada i temama kojima će se djeca u njoj moći baviti. Izrada animiranih filmova u filmskom studiju, izrada video reportaža, stvaranje muzike u glazbenom studiju, igranje video igri na velikom platnu projekcijske dvorane, izrada video igara, dizajn proizvoda i njihovo printanje putem 3D printera, pripovjedno kazalište u malom amfiteatru na krovu kuće, „slatko“ interaktivno kazalište za bebe, izrada lutki, posebno prilagođene filmske projekcije za djecu s poteškoćama u razvoju, svakodnevne projekcije filmova za djecu, igraonica u knjižnici, samo su neke od planiranih aktivnosti koje će za djecu, ali i njihove roditelje, okupiti i ponuditi riječka Dječja kuća, po svojoj izgradnji i opremanju. Sadržaj Dječje kuće bit će namijenjen uzrasnoj dobi od 0 do 12 godina, a radno vrijeme kuće bit će cjelodnevno. Sve programe, radionice i aktivnosti u koje će se djeca moći uključiti, osmišljavaju i provodit će zajednički četiri gradske kulturne ustanove: Art kino, Gradska knjižnica Rijeka, Gradsko kazalište lutaka, Muzej moderne i suvremene umjetnosti te udruge i nezavisne organizacije. U programe će biti uključeni i mentori koji posjeduju posebna znanja i vještine u pojedinim područjima i koji će voditi i usmjeravati djecu u stvaralačkim procesima.

Kako bi osmislili programe i organizaciju rada Dječje kuće predstavnici navedenih organizacija u protekle su tri godine održali preko stotinu zajedničkih radnih sastanaka, ostvarili su suradnje s više Dječjih kuća na području Europe u smislu razmjene programa, gostovali u gradovima Europe na dodatnim edukacijama i ugošćavali europske kolege u Rijeci radi prikupljanja primjera dobre prakse i razmjene ideja. Dječji festival „Tobogan“ i „Brickzine“ kao programi EPK 2020 bili su uvertira za najavu Dječje kuće kao zgrade čija je rekonstrukcija počela sredinom 2020. godine. Izvor financiranja je Operativni program za konkurentnost i koheziju 2014-2020 (bespovratna sredstva EU) kao i vlastiti doprinos prijavitelja i partnera u projektu.

6.4.2. Kulturni turizam

U proteklom periodu sustavno je pripreman i realiziran niz programa i projekata koji istovremeno doprinose razvoju kulturnog sektora i poboljšanju poslovnih rezultata turističkog sektora.

Veliki pomak na području kulturnog turizma događa se kroz dostupnost EU fonda „Konkurentnost i kohezija“. U sklopu prioriteta 6c1 (razvoj turizma kroz unaprjeđenje kulturne baštine) Grad Rijeka sudjeluje u 3 velika projekta sufinancirana iz EU fondova. U tijeku je provedba projekata „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“ (obnova Palače Šećerane i motornog broda Galeb) u kojem je Grad Rijeka nositelj projekta., U tijeku je provedba projekta „Povežimo se baštinom“ u sklopu Urbane aglomeracije Rijeka, kojeg Grad Rijeka kao nositelj projekta provodi s partnerima. Projekt „Putovima Frankopana“ kojeg je nositelj Primorsko goranska županija, a jedan od partnera Grad Rijeka, uspješno je dovršen.

Realizacijom ovih projekata ostvariti će se snažan pomak na području kvalitete prezentacije kulturne baštine. Detaljnije o tim projektima pod točkom 6.1. Kulturna dobra.

Izniman doprinos razvoju kulturnog turizma očekuje se od projekta EPK 2020. Prije svega radi se o najvećem međunarodnom događaju u gradskoj povijesti, koji je u svojoj ideji baziran na internacionalizaciji grada. EPK 2020 Rijeci već sada daje pojačanu međunarodnu vidljivost, pilot projekti u pripremnim godinama povećavaju broj turističkih posjeta, a najveći turistički porast očekuje se tijekom same 2020. godine. Utjecaj na rast turističkih pokazatelja posvjedočeno je jedan je od tipičnih, mjerljivih učinaka svakog EPK projekta. Osim toga, ukoliko je dobro odrađen, projekt EPK 2020 dugoročno mijenja međunarodni profil i prepoznatljivost grada.

Temama međunarodne vidljivosti i reputacije indirektno se bavi i novoosnovana Kvarnerska filmska komisija, u sklopu Art kina, putem dovođenja i servisiranja većinom inozemnih audiovizualnih produkcija u Rijeci i široj okolici. Povećana produkcijska aktivnost i vidljivost dokazano utječe na imidž grada, a produkcijski timovi ostvaruju i nezanemarivu turističku potrošnju. Samo su u 2017. godini produkcije servisirane od strane Kvarnerske filmske komisije ostvarile oko 4.000 noćenja u Rijeci i okolici.

U svrhu realizacije strateškog projekta „Povežimo se baštinom“, potpisan je Sporazum o partnerstvu u svrhu zajedničke pripreme i provedbe projekta koji povezuje: Općinu Mošćenička Draga, Grad Opatiju, Općinu Lovran, Grad Kraljevicu, Općinu Kostrena, Grad Kastav, Općinu Čavle, Općinu Viškovo, Općinu Klana, Grad Rijeku i Turističku zajednicu Grada Rijeke. 6. listopada 2020. s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije potpisan je Ugovor o dodijeli bespovratnih sredstava za projekt „Povežimo se baštinom“ te je započeta provedba aktivnosti obnove 13 različitih lokacija uključenih u projekt. Izgrađeni ili revitalizirani objekti kulturne baštine bit će raznovrsni s obzirom na svoju kulturnu i turističku ponudu i namjenu, publiku koju privlače, razdoblje u kojem su nastali, kao i stupanj razvijenosti turizma u urbanoj okolini.

Servisne usluge koje Kvarnerska filmska komisija pruža produkcijskim timovima, od kojih je većina inozemnih produkcija, direktno utječu na turističku potrošnju na području Rijeke i Primorsko-goranske županije. Naime, Kvarnerska filmska komisija osnovana je 2016. godine, a slijedom osnivanja aktivno je započela provođenje administrativne, logističke i stručne podrške audiovizualnim produkcijama pa su tako već 2017. godine produkcije na području Rijeke i Županije ostvarile preko 6.000 noćenja, u čijem se kontekstu posebno ističe snimanja britansko-američke serije „Strike Back“ za čije potrebe je u rujnu 2017. u Opatiji bilo smješteno preko 250 članova filmske ekipe. Kroz godine rada Kvarnerske filmske komisije, utjecaj na turističku promociju i potrošnju je rastao pa je tako u 2018. godini ostvareno preko 7.000 noćenja, a u 2019. više od 15.000 noćenja zahvaljujući američkoj seriji „The Dark Tower“ koja je odabrala Rijeku kao produkcijsku bazu za pripremnje radnje projekta koje su trajale četiri mjeseca. Iz statistike valja izdvojiti i produkciju najuspješnije domaće serije „Novine“ koja je 2018. i 2019. godine, za potrebe snimanja druge i treće sezone, sama ostvarila preko 4.000 noćenja. Slijedom okolnosti vezanih uz pandemiju koja je znatno utjecala na filmsku industriju i zastoj u radu iste, 2020. godine Kvarnerska filmska komisija usredotočila se na planiranje budućih

snimanja koja će se potencijalno ostvariti s normalizacijom rada filmske industrije. Pritom valja naglasiti kako su u lipnju predstavljene sigurnosne preporuke prilikom snimanja za vrijeme trajanja pandemije koje su pripremile krovne strukovne udruge pa su na području Rijeke i okolice ipak snimane dvije inozemne produkcije i ostvareno je oko 200 noćenja.

Audiovizualni projekti zasigurno su jedna od najboljih turističkih promocija, čega su svjesni i turistički djelatnici pa se Kvarnerska filmska komisija može pohvaliti iznimnom suradnjom sa svim turističkim kapacitetima na području Primorsko-goranske županije.

6.4.3. Kulturne i kreativne industrije

Cilj: Izrada i provedba programa bržeg razvoja kulturnih i kreativnih industrija

S ciljem poticanja bržeg razvoja kulturnih i kreativnih industrija, ostvaren je kontakt s predstavnicima industrije videoigara te je održana fokus grupa u Muzeju moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci, na kojoj su sudjelovali mladi zainteresirani za rad u industriji te predstavnici hrvatske industrije video igara (CroTeam, Cateia Games, Machina Academy, Little Green Man, Kreativni odjel, Exordium Games, River City eSports, Udruga proizvođača videoigara PGŽ). Izravna posljedica tog događaja bilo je organiziranje „Game Dev Meet Upa“ u RiHub-u, za čiju je organizaciju zadužena bila Udruga proizvođača video igara Primorsko-goranske županije. Spomenuti Meet Up bio je iznimno posjećen.

Grad Rijeka je u periodu od siječnja 2014. do lipnja 2015. putem programa prekogranične suradnje IPA Slovenija – Hrvatska proveo EU projekt „Creative Startup“. Projekt „Creative StartUp“ bavio se problemom nedovoljne iskorištenosti potencijala kreativnog sektora u prekograničnom području te je ponudio platformu za razvoj rješenja problema kroz sljedeće skupine aktivnosti:

1. analizu sektora kreativnih industrija u prekograničnom području (SWOT analize, mapiranje područja),
2. edukativne aktivnosti (edukativne radionice za podizanje kapaciteta sektora, uspostavljanje mentorske mreže, edukacijski posjeti),
3. prezentacijske aktivnosti (Riječki kreativni sajam, međunarodna konferencija, predstavljanje riječkih dizajnera i kreativaca na sajmovima u Ljubljani i Grazu, prekogranični kreativni festival, programske knjižice i vodič za „kreativni šoping“),

Grad Rijeka od 2014. godine potiče razvoj lokalne kreativne scene putem urbanog sajma „Artbazaar“ koji se održava do dva puta godišnje, na kojem je do sada izlagalo preko 300 izlagača.

Cilj: Stvoriti poticajno okruženje za mlade kreativce iz uže i šire regije

Uređenje prostora u ulici Ivana Grohovca 1a – RiHub

Projekt je realiziran 2018. godine. Vrijednost investicije bila je 4.351.734,63 kn, a izvedena je cjelovita adaptacija cijelog prostora površine 1.007,7 m². Interijer se uredio kao radni prostor za potrebe EPK 2020, ali i za druge korisnike. Radni prostori uključuje urede te prostore povremenog i privremenog rada, samostalnog i zajedničkog (coworking). Uz radne prostore

formirani su i društveni prostori, koji mogu primiti veći broj korisnika i služiti kao prostori informiranja, edukacije, prezentacije i izvedbe. Radne i društvene prostorije uređeno je i niz pratećih prostorija kao što dnevni boravak i radni caffè bar na ulazu, te spremišta u razini prizemlja i na galeriji. Uređene su i sve sanitarije u prostoru, kao i kompletno nov sustav za grijanje i hlađenje svih prostorija.

RiHub je zamišljen je i izveden kao otvoren i aktivan prostor. Prostor je bio korišten za realizaciju niza javnih programa, građanskih inicijativa – uz veliku uključenost građana u planiranje, odlučivanje i nadzor nad ostvarivanjem ideja za poboljšanje života u gradu. Vođeni tom mišlju, u Rihubu su se sretali autori ili voditelji najinovativnijih i najuspješnijih građanskih inicijativa iz cijele Europe. U prostoru djeluje i riječki STARTUP inkubator, namijenjen razvoju inicijalnih poduzetničkih ideja u poslovne poduhvate.

Energana

Ovdje navodimo i započeti projekt Energana – Startup inkubator za kreativne tehnologije i IT industriju koji se sufinancira iz Europskih investicijskih i strukturnih fondova – Europskog fonda za regionalni razvoj – Operativnog program “Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.” i putem ITU mehanizama. Nositelji projekta su Odjel gradske uprave za poduzetništvo, Odjel gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, Zavod za informatičku djelatnost i Odjel gradske uprave za kulturu. Ukupna vrijednost projekta je 37.021.374 kuna, od čega bespovratna EU sredstva iznose 31.468.168 kuna, dok je udio sufinanciranja Grada Rijeke 5.553.206 kuna. U okviru projekta planira se urediti preko 2.700 m² korisnog prostora zgrade Energane bivše Tvornice papira, koji će biti na raspolaganju poduzetnicima zajedno sa najsuvremenijom specijaliziranom opremom, edukativnim programima, mrežom mentora te ostalim programskim aktivnostima u cilju jačanja njihovog inovacijskog potencijala. Podrška korisnicima pružat će se u tri glavna tematska područja: umjetna inteligencija (AI) i Internet stvari (Internet of Things – IoT), razvoj računalnih igara te foto i video produkcija. Energana će primarno biti namijenjena poduzetnicima početnicima i poduzetnicima u fazi rasta iz područja IT i kreativnih tehnologija, kojima će, kroz integrirane aktivnosti, pružati podršku u razvoju novih proizvoda i usluga, umrežavanju, internacionalizaciji i traženju izvora financiranja.

7. Zaključna riječ Pročelnika Odjela gradske uprave za kulturu

Cijenjene gradske vijećnice i vijećnici,

iza nas je strateški period od osam godina kakav se, sasvim sigurno, neće ponoviti. Ambiciozan, optimističan i gotovo megalomanski plan, dugogodišnja priprema i realizacija te cjelogodišnje nadmetanje sa globalnom pandemijom kao veliko finale. Tako lud scenarij vjerojatno može pogoditi samo djelatnost kulture i umjetnosti.

Zbog svega navedenog, teško je potpuno racionalno vrednovati rezultate strateškog razdoblja koje izvještavamo. S jedne strane, zato što nemamo dovoljno velik vremenski odmak, a s druge strane, zato što pandemija ne omogućava jasno sagledavanje bliske budućnosti u bilo kojem njenom aspektu, što svakako opterećuje trenutak u kojem djelujemo i stvaramo. Upravo zato treba se držati činjenica, a one kažu sljedeće:

U promatranom strateškom razdoblju postali smo i ostali, usprkos pandemiji, Europska prijestolnica kulture – jedina od ukupno pet njih koja je tijekom pandemijskih 2020. i 2021. godine realizirala svoj program. Otvorili smo dvadeset i jedan novi prostor kulture u našem gradu, a proračun za kulturu u drugoj je polovici strateškog razdoblja (2017. - 2020.) više nego udvostručen u odnosu na prvu polovicu (2013. - 2016.), što jasno govori o dinamici našeg rada. Osmislili smo, projektirali, na EU fondove aplicirali i građevinski proveli, tj. privodimo kraju najveću investiciju u području kulture u samostalnoj Hrvatskoj – obnovu kompleksa bivše tvornice “Rikard Benčić”.

Kako bismo to postigli temeljito smo reorganizirali Odjel gradske uprave za kulturu, prestali smo se baviti programima i organizacijom te smo se posvetili strateškim zadacima i činjenici da smo početkom ovog strateškog razdoblja postali punopravna članica Europske unije. Ovaj je strateški zaokret rezultirao sa 25 EU projekata realiziranih u čitavom sustavu kulture, povučenih gotovo 20 milijuna eura, dvije novoosnovane ustanove u kulturi te jedinstvenim modelom suradnje sa izvaninstitucionalnim sektorom.

U ovih nekoliko rečenica koje sadrže samo činjenice, nalazi se sukus čitavog ovog dokumenta. Dokumenta, koji je kao i sve ostalo u Odjelu gradske uprave za kulturu, nastao otvorenim izražavanjem svih suradnika koji su na ovom materijalu radili. To rezultira dinamičnim i neujednačenim stilom, ali jasno pokazuje individualnu posvećenost i strast svih uključenih, što je temeljna pretpostavka da se ambiciozno postavljeni planovi i ostvare. Tu smo kulturu promišljanja, rada i suradnje, ostvarili i njegovali. Vjerujemo da će ovaj prvi strateški dokument razvoja kulture našeg grada, s pripadajućim izvještajima i ostvarenim rezultatima, biti dobro početno nadahnuće novom gradskom političkom vodstvu koje dolazi.

Ivan Šarar, pročelnik Odjela gradske uprave za kulturu

Prilog 1

Tablica projekata kulture financiranih EU sredstvima 2013. – 2020.